

مشروح مذاکرات شورای نگهبان

عنوان

جلسه مورخ ۱۳۹۶/۰۲/۱۳ شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۸۰۰۱۳

تاریخ: ۱۳۹۸/۰۶/۰۷

پژوهشکده شورای نگهبان

شناسنامه

عنوان:

مشروح مذاکرات شورای نگهبان
جلسه مورخ ۱۳/۰۲/۱۳۹۶ شورای نگهبان

ویراستاران و مستندسازان:

شهاب اقبال، علی تقی نژاد، حمید نظریان

بازبین:

سید احمد حسینی پور اردکانی

ناظر علمی:

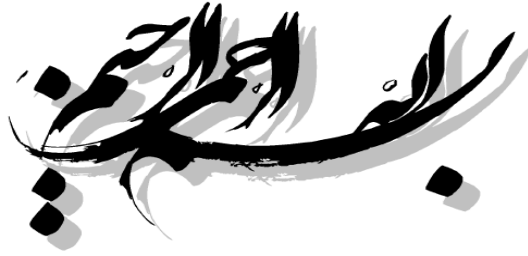
کاظم گوهری اصفهانی

گروه تدوین نظرات و مبانی آراء شورای نگهبان

شماره مسلسل: ۱۳۹۸۰۰۱۳

تاریخ انتشار: ۱۳۹۸/۰۶/۰۷

پژوهشکده شورای نگهبان

جلسه مورخ ۱۳/۰۲/۱۳۹۶ شورای نگهبان

فهرست مطالب

۲.....	مقدمه
	طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران (اعاده شده از شورای نگهبان).....۳
	لایحه موافقتنامه همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لهستان (اعاده شده از شورای نگهبان).....۱۵
	لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سنگاپور (اعاده شده از شورای نگهبان).....۱۸
	لایحه اصلاحات پیوست کنوانسیون بین‌المللی ایمنی جان اشخاص در دریا مورخ ۱۹۴۷ (۱۳۵۳) و آیین‌نامه بین‌المللی امنیت کشتی‌ها و تسهیلات بندری (آی.اس.پی.اس) (اعاده شده از شورای نگهبان).....۳۴
	طرح تقویت و توسعه نظام استاندارد (اعاده شده از شورای نگهبان).....۳۶
	لایحه حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب‌های کشور.....۶۴
	لایحه معاهده معاضدت دوجانبه در امور کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری کره.....۷۷
	طرح تنقیح قوانین مالیاتی کشور.....۸۱

مقدمه

بر اساس اصل (۹۴) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، کلیه مصوبات مجلس شورای اسلامی از نظر انطباق با موازین اسلام و قانون اساسی به وسیله شورای نگهبان مورد بررسی قرار می‌گیرد و در صورت مغایرت برای تجدیدنظر به مجلس بازگردانده می‌شود. همچنین به موجب اصل (۸۵) قانون اساسی، مجلس شورای اسلامی می‌تواند تصویب اساسنامه‌ی سازمان‌ها، شرکت‌ها و مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت را به کمیسیون‌های ذی‌ربط مجلس یا هیئت وزیران واگذار کند که در این صورت، این اساسنامه‌ها نیز باید به لحاظ عدم مغایرت با شرع و قانون اساسی به تأیید شورای نگهبان برسند. علاوه بر این، به موجب اصل (۴) قانون اساسی، کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقهای شورای نگهبان است. تفسیر قانون اساسی نیز به موجب اصل (۹۸) قانون اساسی، بر عهده شورای نگهبان قرار گرفته است.

در راستای اجرای این اصول، کلیه مصوبات مجلس، اساسنامه‌ی سازمان‌ها و مؤسسات دولتی یا وابسته به دولت و استفساریه‌های مربوط به اصول قانون اساسی در جلسات شورای نگهبان مورد بررسی فقهی و حقوقی قرار گرفته و سرانجام در قالب نظریه شورای نگهبان به مراجع مربوطه اعلام می‌شود. بدین‌سان، مشروح مذاکرات جلسات شورای نگهبان به جهت محتوای علمی قابل استفاده‌ی آن برای آحاد علاقه‌مندان به این مباحث، به ویژه پژوهشگران و صاحب‌نظران حوزوی و دانشگاهی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

با عنایت به تأکيدات رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر ضرورت انتشار مشروح مذاکرات شورای نگهبان، گروه تدوین نظرات و مبانی آرای شورای نگهبان، به‌عنوان یکی از شرح وظایف خویش در پژوهشکده شورای نگهبان، آماده‌سازی متون مذاکرات جلسات شورای نگهبان برای انتشار عمومی را در دستور کار دارد. این مهم، در چند مرحله به شرح زیر انجام می‌پذیرد: پس از پیاده‌سازی فایل‌های صوتی جلسات شورای نگهبان، این متون در اختیار کارشناسان گروه قرار می‌گیرد تا از لحاظ فنی و ادبی ویرایش شده و در صورت لزوم، اظهارات اعضای شورا مستندسازی شود. سپس متون ویرایش و مستندسازی شده از لحاظ صحت، اتقان و انطباق با محتوای متون اولیه و همچنین از جهت ویرایشی، مورد بازبینی قرار می‌گیرد. در نهایت، متون بازبینی شده بار دیگر از جهات مذکور توسط ناظران علمی پروژه، به طور دقیق، از جهت شکلی و محتوایی بررسی می‌شود و سپس منتشر می‌گردد.

پژوهشکده شورای نگهبان امیدوار است با تولید و عرضه‌ی این مجموعه، علاوه بر حرکت در جهت تحقق بخشی از منویات مقام معظم رهبری، خواسته‌ی جامعه‌ی علمی کشور و همچنین مراکز سیاست‌گذاری، تقنینی و اجرایی کشور را پاسخ گفته باشد. مسلماً انتشار و عرضه‌ی چنین آثار علمی می‌تواند ثمره‌ی بیش از سی سال مجاهدت و تلاش شورای نگهبان در پاسداری از شرع و قانون اساسی را در اختیار کلیه علاقه‌مندان، به ویژه محافل علمی و پژوهشی، اعم از دانشگاهی و حوزوی قرار دهد و به غنی‌تر شدن هر چه بیشتر مباحث فقهی و حقوقی در کشور کمک کند.

طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران (اعاده شده از شورای نگهبان)

منشی جلسه - «طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران (اعاده شده از شورای نگهبان)»^(۱)

بند اول ایرادمان نسبت به این مصوبه [در نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۵۴۹۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۳ شورای نگهبان]، این بوده است: «۱- در ماده یک موضوع اصلاح ماده (۳)،^(۲) با عنایت به قانون برگزاری همزمان انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا و ریاست جمهوری، اطلاق آن نسبت به مواردی که ممکن است به دلیل اتمام دوره شوراها، قبل از برگزاری انتخابات دوره جدید و شروع به کار شورای

۱. طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران، در تاریخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۳ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. این مصوبه مطابق با روند قانونی پیش‌بینی شده در اصل (۹۴) قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۲۰۲/۹۲۳۵۸ مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۱۹ به شورای نگهبان ارسال شد. این مصوبه در مجموع در سه مرحله بین شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی رفت و برگشت داشته است. شورای نگهبان این مصوبه را در مرحله‌ی اول رسیدگی در جلسه - ی مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۷ و در مرحله‌ی دوم در جلسات مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳ و ۱۳۹۶/۲/۲۰ بررسی کرد و نظر خود مبنی بر مغایرت برخی از مواد این مصوبه با موازین شرع و قانون اساسی را به ترتیب طی نامه‌های شماره ۹۵/۱۰۰/۵۴۹۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۳ و ۹۶/۱۰۰/۹۸۴ مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۰ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد. در نهایت، با اصلاحات مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۰ مجلس، این مصوبه در مرحله‌ی سوم رسیدگی در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ شورای نگهبان بررسی شد و نظر شورا مبنی بر عدم مغایرت آن با موازین شرع و قانون اساسی طی نامه‌ی شماره ۹۶/۱۰۲/۲۰۳۱ مورخ ۱۳۹۶/۵/۴ به مجلس شورای اسلامی اعلام شد.

۴. ماده (۱) طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران، مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۳ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱- ماده (۳) قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ و اصلاحات بعدی آن که به اختصار در مواد بعدی، قانون نامیده می‌شود به شرح زیر اصلاح و تبصره ذیل آن حذف می‌شود:

ماده ۳- دوره فعالیت شوراهای اسلامی شهر و روستا از تاریخ تشکیل، چهار سال می‌باشد که یک ماه پس از برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا شروع می‌شود و چهار سال بعد خاتمه می‌یابد.»

بعدی، کشور بدون شورا بماند و یا دوره فعالیت آن به بیش از چهار سال تصریح شده در این قانون افزایش یابد، مغایر اصل (۱۰۰) قانون اساسی شناخته شد.»

آقای علیزاده - برای رفع این ایراد که هیچ کاری نکرده‌اند!

آقای یزدی - بخشی از ماده را حذف کرده‌اند.

آقای علیزاده - نه، چیزی را حذف نکرده‌اند. همه‌ی آن ایرادات، باقی مانده است.

آقای مدرسی یزدی - به مصوبه‌ی خود، اصرار کرده‌اند.

آقای علیزاده - بله، اصرار کرده‌اند.

منشی جلسه - بله، برای اصلاح این مصوبه کاری نکرده‌اند.

آقای ره‌بیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - این را اصلاح نکرده‌اند.

آقای یزدی - چرا دیگر؟ ذیل ماده را حذف کرده‌اند.

منشی جلسه - نه، اگر حذف بکنند، می‌نویسند این قسمت حذف شد.

آقای یزدی - پس این چیست؟ این تغییرات ایجاد شده علامت چیست؟

آقای مدرسی یزدی - به مصوبه‌ی خود، اصرار کرده‌اند.

آقای ره‌بیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، اصرار هم نکرده‌اند.

منشی جلسه - اصلاً هیچ اقدامی انجام نداده‌اند.

آقای مدرسی یزدی - این کار به معنی اصرار به مصوبه‌ی خودشان است دیگر.

آقای کدخدائی - پس ایراد سابق، همچنان باقی است دیگر.

منشی جلسه - یعنی به مصوبه‌ی خود اصرار دارند.

آقای موسوی - من برای همین مصوبه به مجلس رفتم. ما خودمان را آماده کرده بودیم

تا این ایرادهایی که شورای نگهبان به این مصوبه گرفته بود و مواردش را ذکر کرده‌اند،

یکی یکی برایشان توضیح بدهیم، ولی آنها فقط آمدند یکی از آن ایرادات و آن هم

تبصره (۳) الحاقی به ماده (۱۶) را مطرح کردند.

آقای علیزاده - آن ماده را که ما هنوز نخوانده‌ایم.

آقای موسوی - نه، می‌خواهم گزارش کلی‌اش را عرض بکنم که اینها چه کرده‌اند. بعد

من راجع به آن مطالب دیگری که [شورا ایراد گرفته بود، نکاتی را به آنها] گفتم. آنها

گفتند ما این موارد را خودمان حل می‌کنیم.

آقای علیزاده - که این کار را نکرده‌اند.

آقای موسوی - فقط این مورد هست که یک تغییراتی در آن داده‌اند. تغییراتش هم این است که می‌گویند قوه قضائیه بر اساس اصل (۱۵۶) قانون اساسی نمی‌تواند در اینجاها رسیدگی کند. آنها می‌گفتند این یک مشکلی است که اگر بخواهد راجع به صلاحیت افراد باشد، اشکالی ندارد، ولی اینکه مثلاً قوه قضائیه بخواهد جلوی روند انتخابات را بگیرد، ایراد دارد. گفتند در عمل هم این موارد پیش آمده است که مثلاً یک‌جا فرماندار را بازداشت کرده‌اند و فلان، لذا نمی‌شود جلوی روندش را گرفت؛ ولی اگر شخصی باشد که صلاحیت نداشته باشد، آن یک بحث دیگر است. بعد که ما اینها را پاسخ دادیم، بنده به آنها گفتم بقیه موارد چه می‌شود؟ گفتند آنها را خودمان حل می‌کنیم؛ ولی اصلاً هیچ اصلاحی نکرده‌اند. مصوبه را به همان شکل سابق نگه داشته‌اند. حالا چرا، نمی‌دانم.

آقای کدخدائی - همان ایراد سابق همچنان باقی است دیگر.

آقای علیزاده - بله، آقایانی که معتقدند ایراد سابق همچنان باقی است، رأی بدهند. در مورد بندهای (۱) و (۲) چیزی را اصلاح نکرده‌اند. آقایان اگر اشکال سابق را مرتفع می‌دانند، نظرشان را بگویند.

آقای مؤمن - بله، اشکال همچنان باقی است.

آقای مدرس‌یزدی - اشکال گذشته، همچنان باقی است.

آقای سوادکوهی - یکی از ایرادات، شرعی است.

آقای مؤمن - فرقی ندارد.

آقای علیزاده - خب فرقی ندارد. همه‌ی موارد مطرح است.

آقای مدرس‌یزدی - وقتی که ایرادهای سابق رفع شده باشد، باید رأی بدهیم؛ چون ایرادی که باقی مانده باشد، خب یعنی آن ایراد باقی است دیگر.

آقای علیزاده - خیلی خب، اشکال همچنان باقی است.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله، ایراد همچنان باقی است. بر اساس گزارشی که دوستان [در پژوهشکده شورای نگهبان] ارائه داده‌اند، ظاهراً این مصوبه را طی دو مرحله در کمیسیون و مجلس رسیدگی کرده‌اند. در مرحله اول، به این مواد هم رسیدگی شده است منتها نوشته‌اند که گزارش مرحله اول، نیامده است. البته

نتیجه‌اش همین است.

آقای مؤمن - پس الآن هم ایراد دارد.

آقای مدرسی‌یزدی - به هر حال، ایراد باقی است.

آقای عزیزاده - خیلی خب؛ پس این دو تا اشکال همچنان باقی است.

منشی جلسه - اشکال همچنان باقی است؛ می‌نویسیم ایراد بندهای (۱) و (۲) [نظر

شماره ۹۵/۱۰۰/۵۴۹۲ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۳ شورای نگهبان] باقی است و اصلاحی در

این موارد به عمل نیامده است.

آقای عزیزاده - بگوییم نظر به اینکه هیچ‌گونه اصلاحی به عمل نیامده است، بنابراین

اشکال سابق شورای نگهبان کماکان به قوت خود باقی است. تمام شد. در مورد ماده

(۸)، آقایان اعضا اشکالی نگرفته بودند، ولی الآن خودشان آن ماده را اصلاح کرده‌اند.^(۱)

ماده (۸) چه بوده که این‌طورش کرده‌اند؟

آقای مؤمن - در مورد رؤسای مجامع صنفی و اینها است.

آقای ابراهیمیان - خب در نهایت، این ماده چه شده است؟ اینکه مورد ایراد ما نبوده

است.

آقای عزیزاده - اصل ماده چه بوده است که این‌طور اصلاحش کرده‌اند؟

آقای ره‌بیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - این ماده مربوط به کسانی است که

۱. اصلاحیه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۲/۴ مجلس شورای اسلامی در خصوص جزء دوم بند (الف) ماده (۲۸)

قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران: «در جزء دوم بند

(الف) ماده (۲۸) قانون، موضوع ماده (۸)، عبارت «اعضای هیئت مدیره اتحادیه‌های صنفی و هیئت

رئیسه اتاق اصناف» جایگزین عبارت «رؤسای مجامع صنفی» می‌شود.» ماده (۸) طرح اصلاح قانون

تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران، مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۳

بدین شرح بوده است: «ماده ۸- ماده (۲۸) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

الف- بند (۱) ماده به شرح زیر اصلاح می‌شود:

اول- بعد از عبارت «نمایندگان مجلس شورای اسلامی»، عبارت «معاونان و مشاوران رئیس مجلس

شورای اسلامی» اضافه می‌شود.

دوم- بعد از عبارت «رئیس سازمان نظام پزشکی ایران»، عبارت «رئیس سازمان نظام مهندسی کشور و رؤسای

اتاق‌های اصناف، مدیران کل و سرپرستان ادارات کل ستادی مجلس شورای اسلامی» اضافه می‌شود.

ب- در بند (۲) بعد از عبارت «رؤسای دانشگاه‌ها» عبارت «(دولتی و غیردولتی) و رؤسای شعب آنها» اضافه می‌شود

ج- ...»

محرومیت دارند. اینها برای انتخاب شدن، باید استعفا بدهند.

آقای مؤمن - اصل این عبارت، «رؤسای مجامع صنفی» بوده است. این را برداشته‌اند و جایش [عبارت «اعضای هیئت مدیره اتحادیه‌های صنفی و هیئت رئیسه اتاق اصناف» را گذاشته‌اند].

آقای علیزاده - خب می‌دانم، آخر منظور چیست؟

آقای مؤمن - ماده (۸) را بخوانید.

آقای علیزاده - می‌دانم که این عبارت اصلاحی دارد اینها [= «اعضای هیئت مدیره اتحادیه‌های صنفی و هیئت رئیسه اتاق اصناف»، به این ماده] اضافه می‌شوند.

آقای مؤمن - نه، این را نمی‌گوید.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، گفته است اینها جایگزین رؤسای مجامع صنفی می‌شوند.

آقای علیزاده - بله، جای آنها می‌آیند. اما اصل این ماده در مورد چیست؟ اختیارات اینها چه بوده است؟

آقای مؤمن - اصلاً نیازی به اصل این ماده نیست.

آقای علیزاده - چرا؛ ما باید اصل اختیارات آنها را بدانیم. چون اگر اختیارات آنها اجرایی است، یعنی این اشکال دارد دیگر.

منشی جلسه - حاج آقا، ماده (۲۸) [قانون تشکیلات، وظایف و انتخاب شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب ۱۳۷۵/۳/۱ مجلس شورای اسلامی] این است: «ماده ۲۸- اشخاص زیر به واسطه مقام و شغل خود از داوطلب شدن برای شوراهای اسلامی به ترتیب ذیل محرومند: ...»

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - اینها کسانی هستند که [از داوطلب شدن برای شوراهای اسلامی محرومند و اگر بخواهند داوطلب شوند]، باید از شغل خود استعفا بدهند.

آقای علیزاده - خیلی خب، پس این ماده اشکالی ندارد.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - این ماده فقط یک ابهامی دارد. این هیئت رئیسه اتاق اصناف دو نوع است. یک اتاق اصناف ایران داریم و یک اتاق اصناف شهرستان‌ها داریم که هر دو اتاق هم هیئت رئیسه دارند، اما اینها در اینجا

روشن نکرده‌اند که کدام یک را می‌گویند.

آقای علیزاده - منظور هر دو اتاق اصناف است دیگر.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - هر دو؟

آقای علیزاده - بله.

منشی جلسه - اینجا نگفته‌اند اتاق‌های اصناف.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بحث از هیئت رئیسه‌ی اتاق اصناف

است؛ آخر باید مشخص شود که کدام یک از اینها از داوطلب شدن برای انتخاب

شوراها محروم هستند.

آقای علیزاده - اگر اشکالی هم دارد، اشکال در اجرا است؛ به ما که ربطی ندارد.

آقای ابراهیمیان - از این ماده، تفسیر مضیق می‌کنند.

آقای یزدی - اطلاقش هم ایرادی ندارد.

آقای علیزاده - این ماده، یا هر دو اتاق اصناف را می‌گوید یا هیچ کدام را.

آقای مدرسی‌یزدی - نه، منصرف به مورد مهم‌تر است.

آقای علیزاده - بله، منصرف به فرد اکمل است. به نظر ما این ماده، مغایرت با قانون

اساسی ندارد. الان ما نمی‌توانیم بگوییم این ماده ایراد دارد. خب برویم.

آقای مدرسی‌یزدی - یک تذکر برای این موضوع بدهیم.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - این ابهام دارد دیگر.

آقای علیزاده - باشد؛ اگر ابهام است، یک طرفش باید خلاف قانون اساسی باشد.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - ببینید؛ اگر منظور از این ماده، هیئت

رئیسه اتاق شهرستان‌ها باشد، اینها تعدادشان زیاد است، حدود پانصد تا است. اگر

منظور، شهرستان‌ها باشد، پانصد تا شهرستان داریم که با این مصوبه، یعنی همه از

داوطلب شدن در انتخابات شوراها محرومند، اما اگر منظور اتاق اصناف ایران باشد،

یک دانه است. «آقا» [=مقام معظم رهبری] در سیاست‌های کلی انتخابات فرموده‌اند

که محرومیت از شرکت در انتخابات‌ها، برای این افرادی که باید استعفا دهند، کاهش

پیدا کند.^(۱)

۱. بند (۱۰-۴) سیاست‌های کلی انتخابات، ابلاغی ۱۳۹۵/۷/۲۴ مقام معظم رهبری: «۱۰- ارتقاء

آقای مؤمن - «آقا» فرمود اضافه بشود؟

آقای عزیزاده - اینها اشکالی ندارد. برویم.

آقای مدرسی‌یزدی - حالا این مورد را تذکر بدهید. مشکل این مصوبه به آن اندازه نیست که واقعاً بشود ایرادی گرفت.

آقای عزیزاده - آخر چه ایرادی بگیریم؟

آقای مدرسی‌یزدی - تذکر بدهیم که این ماده مبهم است، خودشان باید درستش کنند.
آقای عزیزاده - خب اگر ما به یک طرف از وجوه ابهام، ایراد داریم، [می‌توانیم به مصوبه ابهام بگیریم].

آقای مدرسی‌یزدی - ایراد این مصوبه، در این حد نیست. در حد تذکر است.

منشی جلسه - چشم؛ تذکر می‌دهیم.

آقای عزیزاده - به نظر من، تذکر هم نمی‌خواهد. خیلی خب، برویم.

آقای یزدی - معلوم نیست که این ماده شامل اتاق اصناف مرکزی است یا همه‌ی اتاق‌های اصنافی که در شهرستان‌ها وجود دارد.

آقای عزیزاده - خب برای ما که فرقی ندارد. ما هیچ طرفش را نمی‌توانیم ایراد بگیریم؛ چه بگویند شامل همه است و چه بگویند شامل فقط یکی است، [به هر حال، ایراد مغایرت با قانون اساسی یا شرع ندارد].^(۱)

منشی جلسه - ایراد بعدی: «۳- در ماده (۱۶) موضوع اصلاح ماده (۱۶)،^(۲) اطلاق

→

شایسته‌گزینی - همراه با زمینه‌سازی مناسب - در انتخاب داوطلبان تراز شایسته جمهوری اسلامی ایران و دارای ویژگی‌هایی متناسب با جایگاه مربوط از طریق:

۱۰-۱- ...

۱۰-۴- اتخاذ ترتیبات لازم برای به حداقل رساندن ممنوعیت حضور داوطلبان شاغل».

۱. بند (۱) تذکرات مندرج در نظر شماره ۹۶/۱۰۰/۹۸۴ مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۰ شورای نگهبان: «۱- در ماده (۸) موضوع اصلاح ماده (۲۸)، عبارت «هیئت رئیسه اتاق اصناف» از این جهت که مشخص نیست منظور «هیئت رئیسه اتاق اصناف ایران» است یا «هیئت رئیسه اتاق اصناف شهرستان» ابهام دارد که مناسب است روشن شود.»

۲. ماده (۱۶) طرح اصلاح موادی از قانون تشکیلات، وظایف و انتخابات شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران، مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۳ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۱۶- سه تبصره به ماده (۶۱) به شرح زیرالحاق و شماره تبصره‌ها اصلاح می‌شود:

←

تبصره (۳) نسبت به عدم تأثیر رسیدگی مراجع قضایی در انتخابات، مغایر اصل (۱۵۶) قانون اساسی شناخته شد.» که الآن ایراد ما را به این ترتیب، اصلاح کرده‌اند:

«تبصره (۳) الحاقی به ماده (۶۱) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تبصره ۳- آرای صادره از مراجع صالح قضایی در اجرای اصل یکصد و پنجاه و ششم (۱۵۶) قانون اساسی در خصوص رسیدگی به شکوائیه داوطلبان بعد از تأیید صحت انتخابات و اعلام نتیجه منطبق بر مواد (۵۵) و (۵۶) این قانون، تأثیری در فرآیند و نتیجه انتخابات ندارد.»

آقای ابراهیمیان - این اشکال دارد.

آقای مؤمن - اصلاً این یعنی چه؟

آقای عزیزاده - گفته‌اند که آرای مراجع قضایی، بعد از تأیید صحت انتخابات، دیگر تأثیری در نتیجه‌ی انتخابات ندارد.

آقای ابراهیمیان - نه، مثلاً اگر ما گفتیم که فرآیند انتخابات دارای ایراد است ...

آقای عزیزاده - این ماده، ما را که نمی‌گوید، شوراها را می‌گوید.

آقای ابراهیمیان - نه، منظور این است که مثلاً اگر گفته شد فرآیند انتخابات شوراها غلط بوده است، حالا آن مراجع مربوطه هم گفتند که خیلی خوب، ما صحت این انتخابات را تأیید می‌کنیم. اما بعد از اینکه رسیدگی قضایی شد، فهمیدند که این شورا اصلاً اشتباه انتخاب شده است. خوب در اینجا چرا مراجع قضایی نباید بتوانند انتخابات را ابطال کنند؟ شورای نگهبان در دیگر انتخابات‌ها در این موارد می‌تواند ورود کند؛ چون آخرین مرجع است. اما در انتخابات شوراها که ما مرجع دیگری نداریم که حرف آنها [فصل الخطاب باشد].

آقای عزیزاده - ماده‌ی مربوط به این تبصره چیست؟ چه می‌گوید؟ اینجا گفته است [آرای مرجع قضایی تأثیری] در سیر انتخابات شوراها را اسلامی ندارد. خوب اگر دستگاه قضایی بگوید که سیر انتخابات باطل است [که نمی‌توان نتایج آن انتخابات را پذیرفت].

→

تبصره ۱- ...

تبصره ۳- رسیدگی به شکوائیه داوطلبان مربوط به سیر انتخابات شورای اسلامی شهر و روستا توسط مراجع قضایی تأثیری در نتیجه بررسی صلاحیت‌ها و نتیجه انتخابات توسط هیئت مرکزی نظارت ندارد.»

آقای ابراهیمیان - این اشکال دارد.

آقای علیزاده - بله، اشکال دارد.

آقای مؤمن - خب ماده (۶۱) را بخوانند.

آقای یزدی - تبصره (۳) این است دیگر: «رسیدگی به شکوائیه داوطلبان ...»

آقای علیزاده - نه، خود این تبصره که روشن است.

آقای مؤمن - گفته‌اند که این تبصره، به ماده (۶۱) اضافه می‌شود. باید ببینیم خود ماده

(۶۱) چیست که این تبصره [به آن اضافه می‌شود؟]

منشی جلسه - ماده (۶۱) قانون این است: «ماده ۶۱- هیئت مرکزی نظارت بر

انتخابات شوراهای اسلامی، به طرق زیر نظارت خود را اعمال می‌نماید:

الف- گزارش‌های وزارت کشور و بازرسی‌های آن

ب- اعزام بازرسان مستقل در صورت لزوم برای رسیدگی به شکایات مربوط به

هیئت‌های اجرایی و مباشرین وزارت کشور

ج- رسیدگی نهایی شکایات و پرونده‌ها و مدارک انتخابات

د- تعیین ناظر در تمام هیئت‌های مربوط به انتخابات.

تبصره- هیئت‌های نظارت بر انتخابات شوراهای اسلامی می‌توانند از کارمندان

دولت در جهت نظارت بر انتخابات کمک بگیرند.» این تبصره (۳) هم، تبصره‌ی

بعدی این ماده می‌شود دیگر.

آقای علیزاده - «تبصره ۳- رسیدگی به شکوائیه داوطلبان مربوط به سیر انتخابات

شورای اسلامی شهر و روستا توسط مراجع قضایی تأثیری ...»، [سیر انتخابات را می-

گوید]، نه تعطیلی انتخابات. شکایت از این سیر انتخابات، به محکمه یا دیوان عدالت

اداری می‌آید و مرجع صالح رأی می‌دهد که آیا این کار بر خلاف قانون بوده است یا

خیر.

آقای مدرس‌یزدی - خب بله، معلوم است که این باطل است.

آقای علیزاده - این اشکال دارد.

آقای ابراهیمیان - اشکال دارد.

آقای مدرس‌یزدی - اشکال قبلی به قوت خود باقی است دیگر.

آقای ابراهیمیان - بله، اشکال همچنان باقی است.

آقای علیزاده - بله، می‌گوییم که علی‌رغم اصلاح به عمل آمده، اشکال سابق شورای نگهبان، کماکان به قوت خود باقی است.

آقای مدرسی‌یزدی - این را هم اضافه کنید که بعضی جاها، اطلاق این مصوبه، خلاف شرع هم هست.

آقای علیزاده - حالا بگذارید اول مغایرت با قانون اساسی را رأی بگیریم. ایراد قبلی را رأی می‌گیریم. آقایانی که می‌فرمایند ایراد قبلی همچنان باقی است، اعلام کنند. رأی آورد.^(۱) حالا وجه خلاف شرع بودنش را شما بفرمایید.

آقای مدرسی‌یزدی - خلاف شرعش هم عین همین قضیه‌ای می‌شود که اتفاق افتاده است. ما الآن اعلام کردیم که غیر مسلمان‌ها نمی‌توانند در جاهایی که مسلمانان اکثریت دارند، کاندیدای مسلمانان بشوند. اما اینها آمدند چه کار کردند، آمدند آنها را تأیید کردند و عملاً دارند اجرا می‌کنند. با این مصوبه هم دارند می‌گویند که هیچ دادگاهی هم نمی‌تواند رسیدگی کند.

آقای علیزاده - حالا اگر مرجع قضایی حکم یا رأیی داده باشد، دیگر فرقی ندارد [که بگوییم بی‌تأثیر دانستن آن رأی در این مصوبه، از جهت شرعی مغایرت دارد یا از جهت قانون اساسی]. وقتی این دادگاه رأی می‌دهد، [باید رأیش تأثیرگذار باشد]. حالا اینکه مغایرتش از جهت شرعی است یا غیر شرعی، هیچ فرقی ندارد.

آقای مدرسی‌یزدی - نه، منظور این است که حتی اگر شما از لحاظ قانون اساسی هم نتوانید به این حکم ایراد بگیرید، فقها از لحاظ شرعی می‌توانند این را مغایر شرع اعلام کنند.

آقای علیزاده - حالا ما دیگر نظرمان را گفتیم. ما گفتیم اشکال سابق به قوت خود باقی است.

آقای کدخدائی - این حکم مربوط به بعد از تأیید صحت انتخابات است؛ یعنی وقتی که انتخابات تمام شده است.

آقای مدرسی‌یزدی - خوب باشد.

آقای علیزاده - باشد.

۱. نظر شماره ۹۶/۱۰۰/۹۸۴ مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۰ شورای نگهبان: «در ماده (۱۶) موضوع اصلاح ماده (۶۱)، علی‌رغم اصلاح به عمل آمده، ایراد سابق این شورا کماکان به قوت خود باقی است.»

آقای کدخدائی - یعنی شما بعد از تأیید صحت انتخابات، می‌خواهید بروید رسیدگی قضایی بکنید؟!

آقای مدرسی‌یزدی - بله.

آقای علیزاده - بله.

آقای مؤمن - صحت انتخابات را تأیید کرده‌اند.

آقای مدرسی‌یزدی - خب اشتباه کرده‌اند.

آقای علیزاده - ببینید آقای دکتر، این آقا می‌رود اعتراض می‌کند، اما اینها اعتراض را نمی‌پذیرند و می‌گویند اعتراض وارد نیست. بعد این فرد می‌رود از این تصمیم به دادگاه شکایت می‌کند و می‌گوید طبق این مستندات، اینها باید می‌گفتند انتخابات باطل است که نگفته‌اند.

آقای مدرسی‌یزدی - بله، نمونه‌اش را هم داریم. الآن در همین پرونده‌ها که من می‌خواندم، یک کسی گفته بود که من در شورای شهر فلان جا رفتم به دادگاه شکایت کردم و آنها انتخابات را ابطال کردند و من که در ابتدا به عنوان منتخب معرفی نشده بودم، انتخاب شدم.

آقای علیزاده - خب، به تذکر بعدی هم که توجه نکرده‌اند. در اینجا دیگر نمی‌توانیم چیزی بگوییم.

آقای مؤمن - بله، این ایراد باقی است دیگر.

آقای علیزاده - به «تذکر» ما توجه نکرده‌اند، اما ما که نمی‌توانیم بگوییم چون به تذکر توجهی نکرده‌اید، ایراد باقی است. حالا چون [در این مرحله هم به این مصوبه] ایراد گرفتیم، بگوییم ظاهراً به تذکرات قبلی هم توجهی نشده است.

آقای مؤمن - پس آن ایراد هم همچنان باقی است.

آقای علیزاده - کدام ایراد؟

آقای مؤمن - همین ایراد که در تبصره (۳) است.

آقای علیزاده - ما که آن ایراد را رأی گرفتیم.

آقای مؤمن - بله، ایراد همچنان باقی است.

آقای علیزاده - بله، گفتیم علی‌رغم اصلاح به عمل آمده، ایراد باقی است. اما «تذکر» را که نمی‌توانیم بگوییم چرا قبول نکرده‌اید.

آقای مدرس‌یزدی - پس بگویند علی‌رغم تغییر به عمل آمده، اشکال گذشته همچنان باقی است.

آقای علیزاده - بله.

آقای موسوی - تذکرات را یادآوری کنید.

آقای علیزاده - خیلی خوب، بعدی را بگویید.

آقای مؤمن - پس سه مورد ایراد داشتیم که هیچ کدامش را درست نکرده‌اند.

آقای علیزاده - دو تا تذکر هم داده بودیم.

آقای مؤمن - به تذکرها هم توجهی نکرده‌اند.

آقای علیزاده - هیچ کاری نکرده‌اند.

آقای یزدی - به تذکرات بعدش هم توجهی نکرده‌اند.

آقای علیزاده - حالا وقتی به تذکرات توجهی نکرده‌اند، ما چکار می‌توانیم بکنیم؟

منشی جلسه - حالا ما دوباره می‌گوییم که به تذکرات هم عمل نشده است.

آقای علیزاده - بله.

آقای مدرس‌یزدی - این عیبی ندارد.

آقای علیزاده - برویم. دوباره تذکر بدهید که به تذکرات قبلی، توجه بشود.^(۱)

منشی جلسه - بله.^(۲)

۱. بند (۲) تذکرات مندرج در نظر شماره ۹۶/۱۰۰/۹۸۴ مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۰ شورای نگهبان: «۲- به تذکر بند (۲) سابق این شورا نیز توجه نشده است که مناسب است اصلاحات لازم در این خصوص انجام شود.»

۲. بررسی این مصوبه، در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۰ شورای نگهبان ادامه یافته است.

لایحه موافقتنامه همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت

جمهوری لهستان (اعاده شده از شورای نگهبان)

منشی جلسه - دستور بعدی، «لایحه موافقتنامه همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لهستان (اعاده شده از شورای نگهبان)»^(۱) است. ایراد ما [در نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۳۲۳۱ مورخ ۹۵/۹/۲۴] این بوده است: «بند (۳) ماده (۸)،^(۲) مغایر اصل (۷۷) قانون اساسی شناخته شد». الآن مجلس برای رفع آن ایراد گفته است: «در تبصره ماده واحده، عبارت «ماده (۷)» حذف می‌شود.»

آقای موسوی - متن تبصره‌ی ماده واحده این بوده است: «تبصره - در اجرای ماده (۷) این موافقتنامه،^(۳) رعایت اصول هفتاد و هفتم (۷۷) و یکصد و سی و نهم (۱۳۹)

۱. لایحه موافقتنامه همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لهستان در تاریخ ۱۳۹۵/۱/۱۱ به تصویب هیئت وزیران رسید. این لایحه، پس از ارسال به مجلس شورای اسلامی، سرانجام در تاریخ ۱۳۹۵/۸/۲۵ با اصلاحاتی به تصویب نمایندگان رسید. این مصوبه، مطابق با روند قانونی پیش‌بینی شده در اصل (۹۴) قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۱۱۷/۶۵۹۷۸ مورخ ۱۳۹۵/۸/۲۹ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان این مصوبه را در مرحله‌ی اول رسیدگی در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۵/۹/۲۴ بررسی کرد و نظر خود مبنی بر مغایرت برخی از مواد این مصوبه با قانون اساسی را طی نامه‌ی شماره ۹۵/۱۰۰/۳۲۳۱ مورخ ۱۳۹۵/۹/۲۴ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد. در نهایت، با اصلاحات مورخ ۱۳۹۶/۲/۴ مجلس، این مصوبه در مرحله‌ی دوم رسیدگی در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳ شورای نگهبان بررسی شد و نظر شورا مبنی بر عدم مغایرت آن با موازین شرع و قانون اساسی طی نامه‌ی شماره ۹۶/۱۰۲/۸۷۵ مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۸ به مجلس شورای اسلامی اعلام شد.

۲. ماده (۸) لایحه موافقتنامه همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لهستان مصوب ۱۳۹۵/۸/۲۵ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۸-

۱- این موافقتنامه طبق قانون داخلی طرف‌های متعاقد، به تصویب می‌رسد. این امر از طریق تبادل یادداشت کتبی رسمیت خواهد یافت. این موافقتنامه از روز دریافت آخرین یادداشت لازم‌الاجراء می‌گردد.

۲- ...

۳- بنا بر درخواست هر یک از طرف‌های متعاقد، این موافقتنامه می‌تواند بر اساس رضایت متقابل کتبی اصلاح و یا تکمیل گردد.»

۴. ماده (۷) لایحه موافقتنامه همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران الزامی است.»

آقای علیزاده - چه شده است؟

آقای موسوی - الآن با این اصلاحی که صورت داده‌اند، کل مصوبه [ملزم به رعایت اصول (۷۷) و (۱۳۹) قانون اساسی شده است.]

منشی جلسه - بله.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده‌ی شورای نگهبان) - می‌گویند این اصول باید شامل کل مصوبه بشود.

آقای علیزاده - پس ایرادمان، حل شد؟

منشی جلسه - بله.

آقای علیزاده - مگر قبلاً شامل کل مصوبه نمی‌شد؟

آقای شب‌زنده‌دار - نه، قبلاً در تبصره‌ی ماده واحده گفته بودند: «تبصره - در اجرای ماده (۷) این موافقتنامه ...»، اما الآن ماده (۷) را حذف کرده‌اند. بنابراین، رعایت مفاد تبصره شامل کل مصوبه می‌شود.

آقای علیزاده - بله، خیلی خوب، درست شده است. تبصره را اصلاح کرده‌اند.
منشی جلسه - بله.

آقای علیزاده - قبلاً در ماده واحده‌ی تبصره، گفته بودند رعایت این اصول فقط راجع به ماده (۷) الزامی است، اما حالا آمده‌اند ماده (۷) را برداشته‌اند. یعنی در واقع این‌طور اصلاح می‌شود: «تبصره - در اجرای این موافقتنامه رعایت اصول هفتاد و هفتم (۷۷) و یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران الزامی است.» آقایانی که با این اصلاح به عمل آمده، باز اشکال را باقی می‌دانند، رأی بدهند. رأی ندارد.

آقای موسوی - بند (۳) ماده (۸) هم که ایراد شورا بود، باید حل بشود.

منشی جلسه - آقای دکتر، اصلاً همین است.

→

جمهوری لهستان مصوب ۱۳۹۵/۸/۲۵ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۷- طرف‌های متعاقد، کلیه اختلافات ناشی از اجراء و یا تفسیر مفاد این موافقتنامه را از طریق مذاکره و مشورت حل و فصل خواهند نمود.»

آقای موسوی - بله، درست است.

آقای علیزاده - در نهایت این طور گفته‌اند: «تبصره - در اجرای این موافقتنامه ...»

منشی جلسه - بله، حل شد.^(۱)

۱. نظر شماره ۹۶/۱۰۲/۸۷۵ مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۸ شورای نگهبان: «عطف به نامه شماره ۱۱۷/۷۹۱۱ مورخ ۱۳۹۶/۲/۹ و پیرو نامه شماره ۹۵/۱۰۰/۳۲۳۱ مورخ ۱۳۹۵/۹/۲۴، لایحه موافقتنامه همکاری‌های اقتصادی بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری لهستان که با اصلاحاتی در جلسه مورخ چهارم اردیبهشت‌ماه یکهزار و سیصد و نود و شش به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است، در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳ شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.»

لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری بین دولت جمهوری

اسلامی ایران و دولت جمهوری سنگاپور (اعاده‌شده از شورای نگهبان)

منشی جلسه - دستور بعدی «لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سنگاپور (اعاده‌شده از شورای نگهبان)»^(۱) است. ما [در نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۳۲۳۵ مورخ ۱۳۹۵/۹/۲۴ شورا در مورد این مصوبه] گفته بودیم: «بند (۲) ماده (۵)،^(۲) خلاف موازین شرع شناخته شد.» مجلس الآن در این مصوبه‌ی اصلاحی گفته است: «در انتهای تبصره ماده واحده، عبارت «و در بند (۲) ماده (۵)، منظور از خسارت تأخیر تأدیه، خسارت ناشی از عدم اجرای به‌موقع تعهدات می‌باشد» اضافه می‌شود.»

۱. لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سنگاپور در تاریخ ۱۳۹۵/۲/۲۶ به تصویب هیئت وزیران رسید. این لایحه، پس از ارسال به مجلس شورای اسلامی، سرانجام در تاریخ ۱۳۹۵/۸/۲۵ با اصلاحاتی به تصویب نمایندگان در مجلس شورای اسلامی رسید و سپس مطابق با روند قانونی پیش‌بینی شده در اصل (۹۴) قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۱۲۵/۶۵۹۵۰ مورخ ۱۳۹۵/۸/۲۹ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان این مصوبه را در مرحله‌ی اول رسیدگی در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۵/۹/۲۴ بررسی کرد و نظر خود مبنی بر مغایرت برخی از مواد این مصوبه با موازین شرع را طی نامه‌ی شماره ۹۵/۱۰۰/۳۲۳۵ مورخ ۱۳۹۵/۹/۲۴ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد. در نهایت، با اصلاحات مورخ ۱۳۹۶/۲/۴ مجلس، این مصوبه در مرحله‌ی دوم رسیدگی در جلسات مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳ و ۱۳۹۶/۲/۲۰ شورای نگهبان بررسی شد و نظر شورا مبنی بر عدم مغایرت آن با موازین شرع و قانون اساسی طی نامه‌ی شماره ۹۶/۱۰۰/۹۸۶ مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۰ به مجلس شورای اسلامی اعلام شد.

۲. بند (۲) ماده (۵) لایحه موافقتنامه تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت جمهوری سنگاپور، مصوب ۱۳۹۵/۸/۲۵ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۵-
مصادره

۱- ...

۲- مصادره با پرداخت سریع و مؤثر غرامت همراه خواهد بود. میزان جبران خسارت باید معادل ارزش سرمایه‌گذاری مصادره‌شده بلافاصله قبل از مصادره یا آگاهی عموم از مصادره قریب‌الوقوع باشد. پرداخت خسارت شامل هزینه‌های مالی به نرخ تجاری قابل اعمال برای خسارت تأخیر تأدیه از تاریخ مصادره تا تاریخ پرداخت خواهد شد.»

آقای مدرسی یزدی - این عبارت که فرقی نکرده است. چرا قبلاً خلاف شرع گرفته بودیم؟

آقای موسوی - به دلیل خسارت تأخیر تأدیه.

آقای سوادکوهی - بله، بحث خسارت تأخیر تأدیه بود.

آقای مدرسی یزدی - خیلی خب.

آقای عزیزاده - مجلس در این اصلاحیه گفته است: «منظور از خسارت تأخیر تأدیه، خسارت ناشی از عدم اجرای به موقع تعهدات می باشد؛» یعنی منظور از آن، خسارتی است که از این باب وارد می شود، نه اینکه صرف همین تأخیر، مستلزم دادن خسارت باشد. صرف تأخیر موجب خسارت نمی شود.

آقای مدرسی یزدی - خب یکی از این تعهدات هم تعهد قرضی است. فرض کنید یک کسی به دیگری قرض داده و طرف مقابل تعهد داده است که مثلاً آن را در فلان مدت پس بدهد. حالا فرض کنید پس نداد. طبق این مصوبه می گوئیم به شما زمان می دهیم، اما مبلغ اضافه ای بده.

آقای اسماعیلی - نه، اینجا صحبت از تعهدات قراردادی است.

آقای عزیزاده - بله، قراردادی است.

آقای مدرسی یزدی - ولی شامل آن مثالی که من گفتم هم می شود.

آقای اسماعیلی - این خسارت، مربوط به زمانی است که قرارداد را سر وقت اجرا نکنند.

آقای شب زنده دار - ببینید؛ وجه خلاف شرع بودن این خسارت تأخیر تأدیه دو گونه است؛ اگر وجه خلاف شرع بودنش به این است که اصلاً خسارت تأخیر تأدیه اشکال دارد، در این صورت، این مصوبه مطلقاً اشکال دارد. اما خب، الآن در بانکها هم همین کار را دارند می کنند.

آقای عزیزاده - اگر در قرارداد پیش بینی بشود، اشکالی دارد؟

آقای شب زنده دار - پس می فرمایید که [اخذ خسارت تأخیر تأدیه] با قرارداد اشکالی ندارد. اگر مقصود این است که پذیرش خسارت تأخیر تأدیه در قرارداد، مشکلی ندارد، خب مشکل این مصوبه حل شده است دیگر؛ چون دارد می گوید: «خسارت ناشی از عدم اجرای به موقع تعهدات».

آقای مدرسی یزدی - نه.

آقای شب‌زنده‌دار - نگاه کنید؛ این را مقید به تعهدات قراردادی کرده است.

آقای یزدی - بله، مقید کرده است.

آقای شب‌زنده‌دار - بله.

آقای یزدی - مغایر اصل (۷۲) نیست.

آقای شب‌زنده‌دار - بله.

آقای مدرسی یزدی - ببینید؛ این لایحه‌ی بین‌المللی است؛ یعنی بین‌الدولتین است. اگر داخلی بود، این سخن شما درست است، ولی آنها که خسارت تأخیر تأدیه را این‌طوری معنا نمی‌کنند.

آقای شب‌زنده‌دار - نه، ما داریم با آنها این‌طوری حرف می‌زنیم.

آقای مدرسی یزدی - خب بله، ولی این قرارداد که طبق قانون ما صورت نمی‌گیرد؛ یک عرف بین‌المللی دارد.

آقای شب‌زنده‌دار - نه.

آقای علیزاده - خب، ما مقیدش کردیم دیگر.

آقای مدرسی یزدی - اینها یک عرف بین‌المللی دارد.

آقای علیزاده - ما مقیدش کردیم دیگر.

آقای مدرسی یزدی - من این در ذهنم بود که اگر مربوط به داخل باشد، ایرادی ندارد؛ چون ما اصلاً قانون خلاف شرع نداریم، ولی این یک موافقتنامه با خارج است. در خارج هم در این زمینه یک عرف بین‌المللی وجود دارد که آن هم اطلاق دارد و شامل همه‌ی صور می‌شود.

آقای سوادکوهی - نه.

آقای علیزاده - حالا اینها که در اصلاحیه با این عبارت آن را مقید کرده‌اند دیگر.

آقای شب‌زنده‌دار - ببینید؛ اینجا گفته است: «ناشی از عدم اجرای به موقع تعهدات».

آقای علیزاده - بله، این را مقید کرده‌اند.

آقای مدرسی یزدی - خب، بر اساس عرف بین‌الملل این‌طور نیست.

آقای شب‌زنده‌دار - با این اصلاحیه، این یک تعهد می‌شود دیگر؛ یعنی این جبران خسارت یک تعهد بوده است.

آقای مدرسی یزدی - بله، تعهد بوده است، ولی ...

آقای شبزنده‌دار - خب، تعهد است دیگر، و بنابراین، عرف بین الملل مبیناً علیه است.

آقای مدرسی یزدی - نه، ببینید؛ عرف بین الملل این است که اگر شما به کسی قرض دارید و تعهد داشتید که سر ماه آن را بدهید، ولی ندادید، باید خسارت بدهید. معنای عرف بین الملل این است.

آقای شبزنده‌دار - بله، خب این تعهد است دیگر.

آقای عزیزاده - حضرت آیت الله مدرسی، عرف موقعی حاکم می شود که قانونی وجود نداشته باشد. حالا اینجا خودش در قانون آورده است.

آقای مدرسی یزدی - اینجا که نگفته است چه قانونی حاکم است.

آقای عزیزاده - حرف شما درست است. عرف از منابع حقوق است، منتها در جایی که خلاف قانون نباشد. اینجا مقنن خودش آمده و این را شرط کرده است.

آقای مدرسی یزدی - عرف، اگر بر خلاف قانون داخلی باشد، وضعش این طور است [که شما می فرمایید]، اما این مصوبه که قانون داخلی نیست، بلکه با طرف خارجی است.

آقای عزیزاده - در رابطه با طرف خارجی هم همین طور است.

آقای مدرسی یزدی - این قرارداد خارجی است؛ یعنی بین الدولتین است.

آقای عزیزاده - در قراردادهای خارجی هم همین طور است. عرفی که همه جا حاکم است [در جایی است که بر خلافش قانونی نباشد].

آقای شبزنده‌دار - اینجا نگفته است که این خسارت برای امهال است. خسارت تأخیر تأدیه است، اما نه اینکه به دلیل امهال باشد.

آقای مدرسی یزدی - اگر فرد یک چنین قراردادی داشته باشد که بگوید شما این مقدار هزینه سر ماه باید بپردازید و اگر نپرداختید، ما یک ماه دیگر هم به شما مهلت می دهیم، به شرط اینکه خسارت تأخیر تأدیه را هم بپردازید، درست است؟

آقای عزیزاده - ما [با این اصلاحیه‌ی مجلس]، این موافقتنامه را با این حق رزرو قبول کردیم. این حق را برای خودمان گذاشته ایم [که خسارت را از باب تعهد قراردادی می دهیم] و این را داریم می گوییم دیگر.

آقای شبزنده‌دار - این خسارت تأخیر تأدیه است. اگر کسی اینجا [نسبت به مواردی

که در قانون داخلی این را پذیرفته ایم،^(۱) به آن اشکالی ندارد، آنجا [= موافقتنامه‌ی موضوع بحث] هم اشکالی ندارد.

آقای عزیززاده - نمی‌دانم. حاج‌آقای مؤمن، شما چه می‌فرمایید؟

آقای مدرسی یزدی - من به نظرم این اطلاق دارد. این با قوانین بین‌الملل سازگار است و در بعضی موارد درست نیست. این اطلاق دارد، ولو اینکه طبق عرف بین‌المللی باشد.

آقای مؤمن - نه.

آقای شبزنده‌دار - حتی با این تبصره‌ی اصلاحی، این را می‌فرمایید؟

آقای مدرسی یزدی - بله، با این تبصره‌ی اصلاحی هم ایراد دارد.

آقای مؤمن - این مشکلی ندارد.

آقای شبزنده‌دار - الآن تبصره‌ی اصلاحی می‌گوید: «... منظور از خسارت تأخیر تأدیه، خسارت ناشی از عدم اجرای به‌موقع تعهدات می‌باشد».

آقای ابراهیمیان - این تبصره که ماهیت خسارت را عوض نمی‌کند.

آقای شبزنده‌دار - آن چیزی که اشکال دارد، اسمش خسارت تأخیر تأدیه نیست. آن چیزی که اشکال دارد، این است که در مقابل امهال، وجهی اضافه گرفته شود؛ اما موضوع در اینجا [= بند (۲) ماده (۵) موافقتنامه] خسارت تأخیر تأدیه است.

آقای ابراهیمیان - نه، من می‌خواهم بگویم این عبارتی که اینجا در این اصلاحیه به تبصره‌ی ماده واحده اضافه کرده‌اند، حقیقتی را تغییر نداده است. من می‌خواهم بگویم الآن نسبت به مبانی اظهار نظر شما، اتفاق جدیدی نیفتاده است. این تبصره فقط گفته است که منظور از خسارت تأخیر تأدیه، خسارت دیرکرد است.

آقای مدرسی یزدی - نه، دیرکرد هم نگفته است؛ گفته است خسارتی که به دلیل عدم اجرای به‌موقع تعهدات است.

۱. برای نمونه، ماده (۳۳) قانون بیمه اجباری خسارات واردشده به شخص ثالث در اثر حوادث ناشی از وسایل نقلیه، مصوب ۱۳۹۵/۲/۲۰ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۳۳- چنانچه بیمه‌گر یا صندوق به‌رغم کامل بودن مدارک، تکلیف مقرر در ماده (۳۱) این قانون را انجام ندهند و در پرداخت خسارت تأخیر کنند و یا بیمه‌گر تکلیف مقرر در ماده (۳۲) این قانون را انجام ندهد، به پرداخت جریمه‌ای معادل نیم در هزار به ازای هر روز تأخیر در حق زیان‌دیده یا قائم‌مقام وی محکوم می‌شود.»

آقای ابراهیمیان - همان؛ اسم عدم اجرای به موقع تعهدات، دیرکرد است دیگر. این خسارت دیرکرد است.

آقای مدرسی یزدی - فرض کنید که ایران تعهد کرده است ظرف شش ماه فلان کارخانه را در آن کشور بسازد. حالا شش ماه شد و آن را نساخت، چه می شود؟
آقای سوادکوهی - خب، همین قانون بر آن حاکم می شود.

آقای مدرسی یزدی - خب اجازه بدهید؛ عرف بین الملل این است که اگر کاری را انجام ندادی، بابت هر مدتی که انجام ندادی، باید خسارت بدهی.
آقای علیزاده - چه اشکالی دارد؟

آقای شب زنده دار - خب، اگر شرط شده باشد، اشکالی دارد؟

آقای مدرسی یزدی - خب این شرط، اعم است.

آقای شب زنده دار - آخر اینجا دارد می گوید تعهدی در کار بوده است.

آقای علیزاده - چه اشکالی دارد؟ این که اشکالی ندارد.

آقای مدرسی یزدی - نه، اینجا گفته است که ناشی از عدم اجرای به موقع تعهدات است.

آقای علیزاده - خب این که اشکالی ندارد.

آقای مدرسی یزدی - چه تعهدی مد نظر است؟ تعهدی که کارخانه شش ماهه آماده بشود. این مصوبه، شامل این مورد هم می شود.

آقای یزدی - طبق همان قرارداد، اگر کارخانه ظرف شش ماه تحویل نشد، خسارت می گیرند.

آقای مدرسی یزدی - تعهد کرده اند که ظرف شش ماه آماده بشود، ولی شرط نکرده اند که اگر آماده نشد، پول هم بدهند. این اعم است؛ اطلاق دارد.

آقای علیزاده - حضرت آیت الله مدرسی ببینید؛ در آن موردی که یک طرف پول را به موقع نداده است و طرف مقابل، خسارت بخواهد و شرط هم نشده باشد، اشکال دارد.

آقای مدرسی یزدی - خب این اطلاق، شامل آن هم می شود.

آقای علیزاده - اما اینکه تعهد کرده است که کارخانه را در فلان مدت بسازد، ولی نساخت و به من ضرر وارد شد، چه اشکالی دارد که خسارت بگیرد؟

آقای مدرسی یزدی - اطلاق این شامل آنجا هم می‌شود. علاوه بر آن، شامل آنجایی می‌شود که تعهد کرده است کارخانه را شش ماهه بسازد، اما نساخت. هیچ تعهد دیگری هم ندارد، ولی با این مصوبه، خسارت را هم از آن می‌گیرند. در همهی دنیا این هست.

آقای سوادکوهی - می‌گویند اگر مثلاً ساختن کارخانه که قرار بود در شش ماه ساخته شود، هفت ماه شد، ما از تو مبلغ اضافه‌ای می‌گیریم.

آقای علیزاده - خب، حالا چه اشکالی دارد؟ این، اشکالی دارد؟

آقای ابراهیمیان - نه.

آقای مدرسی یزدی - بله، اشکال دارد.

آقای علیزاده - چه اشکالی دارد؟

آقای مدرسی یزدی - این که درست نمی‌شود.

آقای علیزاده - اگر طرف در حال اختیار نباشد، بله، ایراد دارد؛ اما اگر در حال اختیار باشد و نسازد و به تعهدش عمل نکند، باید خسارت بدهد دیگر.

آقای مدرسی یزدی - اولاً اطلاق دارد و شامل در حال غیر اختیار بودن هم می‌شود.

آقای علیزاده - نه، شامل غیر اختیار نمی‌شود.

آقای مدرسی یزدی - چرا؟

آقای علیزاده - حالت فورس‌ماژور همه جای عالم هست.

آقای مدرسی یزدی - بله، اگر حالت فورس‌ماژور باشد، ایرادی ندارد، ولی غیر اختیاری بودن در حدی که به فورس‌ماژور نرسد را هم شامل نمی‌شود؟

آقای علیزاده - خیلی خب.

آقای مدرسی یزدی - از آن هم به خاطر تأخیر نمی‌توان خسارتی گرفت، چون خسارتی که زده است [از نظر شرعی خسارت محسوب نمی‌شود].

آقای علیزاده - حالا هر چه که نظر آقایان فقهای شورا باشد، می‌نویسیم.

آقای ابراهیمیان - البته خسارت تأخیر تأدیه‌ای که اینجا گفته است، با توجه به اینکه به نرخ تجاری اشاره کرده، فقط مربوط به تعهدات پولی است.

آقای مدرسی یزدی - خب باشد؛ اطلاق آن هم مشکل دارد.

آقای ابراهیمیان - نه، منظورم این است که این فقط مربوط به تعهدات پولی است؛

یعنی همان حرف‌هایی که شما در نمونه‌های داخلی می‌زدید [و آنها را می‌پذیرفتید]، اینجا هم از نظر فقهی همان حرف‌ها است.

آقای مدرسی یزدی - این عبارت از نظر اینکه قرارداد باشد یا نباشد، اطلاق دارد. خسارت تأخیر تأدیه در همه‌ی دنیا وجود دارد. مثل ما نیستند که آن را در قالب وجه التزام پذیرفته باشند.

آقای مؤمن - اگر می‌خواهید، عبارت مد نظر آقای مدرسی را ابهام بگیرید و بگویید آیا مقصودتان این است که چون بدهی را در وقت خودش انجام نداده است، مستلزم خسارت می‌شود یا علاوه بر این، از جهت مالی به او لطمه می‌خورد؟

آقای مدرسی یزدی - شامل هر دو تا می‌شود.

آقای مؤمن - شما می‌فرمایید منظور نمایندگان هر دو است.

آقای مدرسی یزدی - در عرف بین‌الملل که شامل هر دو تایش می‌شود.

آقای مؤمن - همین دیگر؛ می‌گویید این را باید روشن کنند.

آقای مدرسی یزدی - اینجا [در اصلاحیه‌ی مجلس] دارد می‌گوید که «خسارت ناشی از عدم اجرای به‌موقع تعهدات»؛ یعنی حالا هرگونه خسارتی می‌خواهد باشد.

آقای مؤمن - نه، هرگونه که نیست.

آقای مدرسی یزدی - چرا دیگر؛ اطلاق دارد.

آقای مؤمن - نه، یعنی اگر فقط بابت انجام ندادن کار در وقت خودش است، گرفتن خسارت اشکال دارد، ولی اگر که نه، یعنی غیر از این، از جنبه‌ی مالی به فرد لطمه خورده باشد، در این صورت گرفتن خسارت اشکالی ندارد.

آقای مدرسی یزدی - آن هم اشکال دارد؛ وقتی در ضمن عقد، شرط نشده باشد، اشکال دارد. این مصوبه [نسبت به قراردادی بودن یا نبودن این تعهد] اعم است.

آقای شب‌زنده‌دار - اگر شما می‌خواهید خیلی احتیاط کنید، باید به مجلس بگویید این تعهد که در اینجا آمده است یعنی چه.

آقای علیزاده - این که شامل آن [موارد خارج از قرارداد] نمی‌شود. اینجا دارد می‌گوید: «خسارت ناشی از عدم اجرای به‌موقع تعهدات»؛ یعنی شامل موردی که تعهد را به‌موقع انجام نداده باشد و خسارتی وارد نشود که نیست. ببینید؛ این شامل آن نمی‌شود. شما باید این را بفرمایید.

آقای مدرسی یزدی - چرا می‌گویید شامل این مورد نمی‌شود؟ الآن این عبارت، شامل این مورد هم می‌شود.

آقای علیزاده - خسارت، معنای حقوقی دارد. معنای حقوقیش این است که باید به من ضرر وارد بشود.

آقای مدرسی یزدی - طبق محاسبه و نظر آنها، در چنین مواردی ضرر وارد شده است. مثلاً می‌گوید اگر شما این کارخانه را به‌موقع درست کرده بودید، الآن این قدر کارگر داشتیم و این قدر هم سود داشتیم.

آقای شب‌زنده‌دار - آنها عدم‌النفع است.

آقای مدرسی یزدی - شما این‌طور می‌گویید، ولی عرف بین‌الملل این است. عرف بین‌الملل این است و الآن هم در دادگاه‌ها دارند این کار را می‌کنند.

آقای علیزاده - حالا شما ایراداتان چیست.

آقای مؤمن - من می‌گویم اگر ابهام بگیرید، شاید مشکل حل بشود.

آقای علیزاده - خب، چه ابهامی بگیریم؟ بفرمایید تا بنویسیم.

آقای مؤمن - به همین ترتیب که آیا مقصود از این «خسارت ناشی از عدم اجرای به‌موقع تعهدات»، لطمه‌ی مالی خوردن است یا صرف انجام ندادن کار در وقت خودش است.

آقای مدرسی یزدی - هر دوتای آن هم باشد، اشکال دارد.

آقای مؤمن - یا شامل هر دوی آنها می‌شود یا خیر.

آقای علیزاده - پس بگوییم آیا شامل ندادن دین هم می‌شود یا نه. همه را باید بنویسیم.

آقای مؤمن - بله.

آقای علیزاده - هر سه را بنویسید.

آقای مدرسی یزدی - همه‌ی موارد شامل عدم انجام کار به‌موقع و ندادن دین، ولو تعهد هم نکرده باشد و وجه التزام هم قرار نداده باشد، همه را مطرح کنید.

آقای سوادکوهی - جناب علیزاده، موردی که خسارت وارد شده است را نگوید.

آقای علیزاده - همان دیگر.

آقای مؤمن - بالاخره شما در نظر شورا یک صورتی را که اشکال دارد، مطرح کنید و

بگویید آیا مصوبه‌ی شما شامل آن هم می‌شود یا اینکه اختصاص دارد به آن مواردی که اشکال ندارد.

آقای علیزاده - پس این طوری بنویسید که آیا منظور از خسارت تأخیر تأدیه موردی است که طلب را به موقع پرداخت نکرده است یا خیر.

آقای مؤمن - بله، آیا منظور، اخذ خسارت ناشی از عدم اجرای به موقع بوده است یا نه؟
آقای علیزاده - بله، اخذ خسارت ناشی از عدم اجرای به موقع.

آقای مدرسی یزدی - اصلاً این خسارت راجع به اجرای کار است؛ یعنی غیر از تأخیر در پرداخت را هم شامل می‌شود. اصلاً این لفظ «عدم اجرا»، یعنی کار به انجام نرسیده است.
آقای مؤمن - اینجا گفته است: «خسارت ناشی از عدم اجرای به موقع تعهدات».

آقای علیزاده - ممکن است تعهد این بوده باشد که این قدر پول هم بدهد. این طور هم می‌شود.

آقای مدرسی یزدی - اطلاق دارد؛ هر دو مورد را شامل می‌شود. شامل آن وقتی هم که دولت تعهد به دادن پول اضافی بدهد هم می‌شود. آن وقتی که چنین تعهدی را ندهد هم شامل می‌شود. فرقی ندارد.

آقای علیزاده - همین را داریم می‌گوییم دیگر.

آقای مدرسی یزدی - بله.

آقای علیزاده - ببینید؛ سه تا اشکال است، یا به عبارتی سه تا ابهام است.

آقای مدرسی یزدی - بله.

آقای علیزاده - می‌گوییم آیا منظور از خسارت در این مصوبه، خسارت ناشی از عدم اجرا است یا عدم پرداخت به موقع بدهی یا عدم انجام دادن کار است؟

آقای مدرسی یزدی - بله، آیا شامل عدم انجام کار یا عدم انجام پروژه‌ها هم می‌شود؟

آقای علیزاده - ... حتی بدون ورود لطمه‌ی مالی هم مشمول دریافت خسارت می‌شود یا نه؟

آقای مدرسی یزدی - بله، به غیر از عدم انجام کار، شامل این موارد هم می‌شود یا خیر؟

آقای مؤمن - بله، آیا علاوه بر آن را هم شامل می‌شود یا نه؟ یعنی آیا همان است یا

اینکه نه، شامل ورود لطمه‌ی مالی ناشی از آن هم می‌شود؟

آقای ابراهیمیان - مثل مثالی است که من یک دفعه از خدمت آقایان فقها سؤال کردم که مثلاً یک طرف قرارداد قرار بوده است یک سدّی بسازد که جلوی سیلاب را بگیرد،

ولی آن را به موقع نساخته است. در اینجا، نبود سد، خودش خسارت نیست، اما اینکه کسی بگوید چون این سد را به موقع نساختی، سیلابی آمد و خانه‌ی ما را از بین برد، مشمول خسارت می‌شود. آیا همین را می‌شود خسارت حساب کرد یا نه؟

آقای مدرسی یزدی - بله.

آقای علیزاده - ما هم همین را گفتیم.

آقای مدرسی یزدی - این مصوبه اطلاق دارد. مشکل آن همین است.

آقای علیزاده - یک بار بخوانید تا ببینیم چه گفتیم.

آقای ابراهیمیان - اگر خسارت تأخیر تأدیه را در قرارداد شرط کنند، مشکلی ندارد. الآن در قوانین فعلی ما حتی بدون شرط هم قابل مطالبه است.^(۱)

آقای علیزاده - الآن ایراد را بفرمایید بخوانید تا ببینیم در مورد این ابهام چه نوشتید؟ همین سه وجهی را که گفتیم، بفرمایید.

آقای سوادکوهی - من چون [برای توضیح ایراد شورا و نحوه‌ی رفع آن] به جلسه‌ی مجلس رفتم، می‌خواستم این را عرض کنم که موضوع مطرح در اینجا، یک مطلب خاص است و آن هم فقط در مورد مصادره است.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله، مربوط به مصادره است.

آقای سوادکوهی - این مربوط به زمانی است که مثلاً طرفین در کشورهای طرف مقابل با توجه به تعهدات پیشینشان دارند عمل می‌کنند؛ مثلاً کارخانه‌ای را دارند فعال می‌کنند و بعد در آن کشور احیاناً این‌طور اتفاق می‌افتد که دولت آن کارخانه‌ای را که دارند در آن فعالیت می‌کنند، مصادره می‌کند. حالا در این بند، در مورد این مصادره‌های این‌چنینی چند مطلب را دارند مطرح می‌کنند؛ می‌گویند اگر مصادره کردید، قطعاً اطلاع بدهید و با توجه به اینکه مصادره می‌کنید، از زمانی که مصادره

۱. ماده (۵۲۲) قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب (در امور مدنی)، مصوب ۱۳۷۹/۱/۲۱ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۵۲۲- در دعاوی که موضوع آن دین و از نوع وجه رایج بوده و با مطالبه داین و تمکن مدیون، مدیون امتناع از پرداخت نموده، در صورت تغییر فاحش شاخص قیمت سالانه از زمان سررسید تا هنگام پرداخت و پس از مطالبه طلبکار، دادگاه با رعایت تناسب تغییر شاخص سالانه که توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تعیین می‌گردد، محاسبه و مورد حکم قرار خواهد داد، مگر اینکه طرفین به نحو دیگری مصالحه نمایند.»

می‌کنید، باید خسارت آن کشور که از روی حُسن نیت آمده است در کشور شما سرمایه‌گذاری کرده است، پرداخت کنید. الآن، این مسئله‌ی خسارت تأخیر تأدیه مربوط به این است که ما و شما، یعنی طرفین، توافق می‌کنند که وقتی یک طرف اعلام کرد که کارخانه‌ی شما مصادره است، چون آن کشور خبر دارد که یک تعهدی بین طرفین هست، از زمانی که اعلام می‌کند که این مصادره می‌خواهد صورت بگیرد، باید بداند که طرف مقابل دارد ضرر می‌کند. پس ضرر طرف مقابل را باید جبران کند. در واقع این خسارت تأخیر تأدیه، اولاً یک عامل پیشگیری است تا نسبت به مصادره‌ی آنچه که در کشور مقابل سرمایه‌گذاری کرده‌اند، اجتناب شود. ثانیاً موجب می‌شود که هر کشوری هم اطلاع داشته باشد که از زمانی که مصادره، که یک امر حاکمیتی است، صورت می‌گیرد، نسبت به جبران خسارت به‌موقع آن باید اقدام کند. حالا در اینجا فقط این مطلب است که آقا خسارت تأخیر تأدیه را بدهید. شما می‌گویید خسارت تأخیر تأدیه چیست؟ خسارت تأخیر تأدیه یعنی اینکه وقتی که شما با حُسن نیت از ما دعوت کردید تا ما در کشور شما سرمایه‌گذاری کنیم، حالا اگر شما می‌گویید باید فلان کارخانه مطابق قانون مصادره بشود و آن را مصادره می‌کنید، پس بنابراین، توجه داشته باشید که خسارت آن را هم باید پردازید. آن طرف مقابل که آمده است و سرمایه‌گذاری کرده که گناهی نکرده است. او آمده در کشورتان سرمایه‌گذاری و مشارکت کرده است. حالا اگر در زمان مشارکت، با مصادره‌ی کارخانه مواجه شد، خودتان توجه داشته باشید که از زمان مصادره، شما باید خسارت طرف مقابلتان را جبران کنید. اگر در جبران خسارت، تأخیر کردید، همین‌طور که فرمودند چون عرف بین‌الملل است، عرف عقلا است، عرف حاکم بر روابط قراردادی است که این اهمیت را برای شما ایجاد می‌کند که توجه داشته باشید از همان زمان مصادره، باید خسارت آن را پرداخت کنید. به نظر می‌رسد که مسئله، این‌طور باشد. من البته طبق آن چیزی که در آن جلسه‌ی مجلس فهمیدم، این مطلب برای من طبیعی بود. فقط به آنها گفتم چون شما در اینجا «خسارت تأخیر تأدیه» را آورده‌اید، یک توجهی به این مطلب داشته باشید. تعهد طرفین در اینجا مسلم است؛ یعنی الآن این مصوبه تبدیل شد به یک قرارداد بین ما و کشور مقابل. این مسلم است. ما خبر داریم. فقط شما مشکل این تأخیر تأدیه را حل کنید. اقتضای این تعهد این است که طرف مقابل به مطالبه‌ی

خسارت محق می‌شود. پس اگر شما خسارت آن را پرداخت نکنید، عدم انجام تعهد موجب این است که شما به طرف، [خسارت تأخیر تأدیه هم بپردازید]. به نظر من، کار دیگری می‌توانستید انجام بدهید؛ اما حالا اگر شما می‌خواهید جایگزین کنید، چه چیزی می‌خواهید جایگزین مسائل مصادره کنید؟

آقای علیزاده - ببینید؛ اجازه بفرمایید. پس الآن دیگر معلوم شد پرداخت خسارت بابت عدم اجرای کار نیست.

آقای شب‌زنده‌دار - نه.

آقای سوادکوهی - نه، در مورد مصادره است.

آقای علیزاده - تنها چیزی که هست، این است که فرض کنید که این آقا باید پارسال خسارت را می‌داد، اما نداده است. حالا علاوه بر آن، باید خسارت تأخیر تأدیه هم بدهد.

آقای مدرسی یزدی - بله.

آقای علیزاده - این قسمتش اشکال دارد.

آقای مدرسی یزدی - مسئله همین است؛ یعنی پارسال که مصادره کرده بودند، پنجاه میلیون بود، اما حالا که به هر دلیلی آن پول را نداده است، مثلاً باید شصت میلیون بدهد.

آقای سوادکوهی - ولی به هر حال، تعهد کرده است که خسارت بدهد. ما در حقوق مدنی هم این را داریم؛ در دعاوی قانون مدنی^۱ هم همین مسئله را داریم.

آقای ابراهیمیان - اگر اینجا خسارت تأخیر تأدیه در قرارداد شرط بشود، شما از نظر فقهی می‌پذیرید؟

آقای سوادکوهی - چرا نمی‌پذیرند؟ در قانون ما هم پذیرفته شده است.

آقای علیزاده - بله.

آقای شب‌زنده‌دار - برای چه شرط اضافه بیاید؟

۱. مواد (۲۲۱) و (۲۲۸) قانون مدنی، مصوب ۱۳۱۴/۸/۸ مجلس شورای ملی: «ماده ۲۲۱- اگر کسی تعهد اقدام به امری را بکند یا تعهد نماید که از انجام امری خودداری کند، در صورت تخلف، مسئول خسارت طرف مقابل است، مشروط بر اینکه جبران خسارت تصریح شده و یا تعهد عرفاً به منزله تصریح باشد و یا بر حسب قانون موجب ضمان باشد.

ماده ۲۲۸- در صورتی که موضوع تعهد، تأدیه وجه نقدی باشد، حاکم می‌تواند با رعایت ماده (۲۲۱)، مدیون را به جبران خسارت حاصله از تأخیر در تأدیه دین محکوم نماید.»

آقای ابراهیمیان - نه، بگویم اگر در قرارداد شرط بشود که باید خسارت تأخیر تأدیه بدهید، ایرادی ندارد.

آقای علیزاده - آن که نیاز به شرط کردن ندارد دیگر.

آقای سوادکوهی - در قانون مدنی هم آمده است.

آقای ابراهیمیان - خسارت دیرکرد طبق [قانون مدنی در صورتی که در قرارداد شرط شده باشد، پذیرفته شده است].

آقای علیزاده - اینجا که آن را نمی‌گوید.

آقای سوادکوهی - من قانون مدنی را بخوانم تا ببینید.

آقای ابراهیمیان - نه، از نظر فقهی می‌گوییم اشکالی ندارد.

آقای سوادکوهی - حالا قانون مدنی هم نظر فقه را می‌گوید دیگر.

آقای علیزاده - خب، می‌دانم آقای دکتر، ولی این بند که الآن در مورد شرط صحبت نمی‌کند. این دارد می‌گوید بدون شرط باید این خسارت را بپردازد.

آقای سوادکوهی - باید حل بشود دیگر. این یک مسئله است.

آقای ابراهیمیان - من عرض می‌کنم. الآن کسی که صادره می‌کند، دولت است، حکومت است.

آقای مؤمن - اینجا صادره گفته نشده است.

آقای ابراهیمیان - چرا؛ هست.

آقای سوادکوهی - چرا؛ هست. ماده (۵) در مورد صادره است.

آقای علیزاده - بند (۲) را ملاحظه کنید.

آقای ابراهیمیان - فقط در بند (۲) ماده (۵) آمده است که مربوط به صادره است.

آقای علیزاده - بند (۲) ماده (۵) را ملاحظه کنید. همین جایی است که شما در مرحله‌ی قبل به آن ایراد گرفتید دیگر.

آقای ابراهیمیان - بله،

آقای ابراهیمیان - حالا عرضم این است که ببینید؛ دولتی که می‌خواهد صادره کند، با دولت دیگر قرارداد بسته است. این الآن موافقتنامه است دیگر. یک شرطی گذاشته است که اگر اموال سرمایه‌گذاران را در کشور مقابل صادره کردند، غیر از اینکه خسارت یا غرامت آن را می‌دهند، باید خسارت تأخیر تأدیه را هم بپردازند. حالا

ممکن است بگوییم آن کسانی که سرمایه‌گذاری کرده‌اند، طرف این قرارداد نیستند. در این صورت، این یک شرط به نفع ثالث است.

آقای مؤمن - یعنی این ایراد را قبول دارید؟

آقای ابراهیمیان - دو تا دولت با هم قرارداد می‌بندند که اگر اموال تبعه‌ی طرف مقابل که سرمایه‌گذاری کرده است، مصادره شد، یک چیز اضافه‌ای هم به عنوان خسارت تأخیر تأدیه پرداخت شود. می‌خواهم بگویم اینجا یک شرطی وجود دارد، مگر اینکه ما به خود این شرط هم ایراد بگیریم و بگوییم در مورد خسارت تأخیر تأدیه، گذاشتن شرط هم روا نیست. اگر گرفتن تأخیر تأدیه را در صورت شرط جایز بدانیم، الآن در این مصوبه، این شرط وجود دارد؛ منتها نه با کسی که اموالش از بین رفته و مصادره شده است، بلکه دو دولت با هم به نفع یک شخص ثالث قرار گذاشته‌اند. به نظر می‌رسد که طبق عموماً شرط، این هم عیبی ندارد که مثلاً من با شما شرط ببندم و بگویم ملتزم می‌شوم یک چیزی به آقای دکتر موسوی بدهم. آیا این اشکالی دارد؟

آقای مدرسی یزدی - بعید نیست درست باشد.

آقای ابراهیمیان - عنایت می‌فرمایید؟ می‌خواهم بگویم این یک قراردادی بین دو کشور است.

آقای مدرسی یزدی - یعنی الآن اینجا باید بگوییم پرداخت‌کننده‌ی خسارت، خود دولت است.

آقای علیزاده - دولت مصادره می‌کند دیگر.

آقای مدرسی یزدی - معلوم نیست مفاد این بند این باشد، اما چرا؛ گفته است که مصادره‌کننده دولت است.

آقای سوادکوهی - بله، دولت است دیگر.

آقای ابراهیمیان - عرض می‌کنم که دولت است.

آقای مدرسی یزدی - بله، خود دولت می‌گوید اگر من الآن اموال تو را که مثلاً پنجاه میلیون می‌ارزد، مصادره کردم و به تو ندادم، بنا بر قراردادی که با دولتت دارم، خسارت تأخیر تأدیه‌ی آن را می‌پردازم.

آقای علیزاده - خیلی خوب.

آقای ابراهیمیان - می‌گوید من به این سرمایه‌گذاران این مقدار اضافه را هم می‌دهم.

- آقای مدرسی یزدی** - حالا ممکن است سرمایه‌گذار، خود دولت آن طرف باشد.
- آقای ابراهیمیان** - اگر آن طوری باشد که خود طرفی که این قرارداد را بسته است، برای طرف دیگر این را شرط کرده است. پس مشکل حل است.
- آقای مدرسی یزدی** - سرمایه‌گذاری دو رقم است؛ ممکن است طرف قرارداد خصوصی باشد و ممکن است که دولتی باشد.
- آقای ابراهیمیان** - از این جهت دیگر مشکلی ندارد. فقط منظور این بود که سخت‌ترین شکل آن را هم که تصویر کرده‌ایم، باز هم در همین موافقتنامه‌ی تشویق و حمایت متقابل از سرمایه‌گذاری یک شرطی برای آن وجود دارد.
- آقای علیزاده** - بله، درست است.
- آقای ابراهیمیان** - مگر اینکه بگویید این موافقتنامه مثلاً یک شرط ابتدایی^(۱) است.
- آقای علیزاده** - شرط ابتدایی که نیست. اگر موافقتنامه است که یک قراردادی است بین دولت‌ها.
- آقای سوادکوهی** - بله، قرارداد است.
- آقای ابراهیمیان** - حالا بعضی از بزرگان می‌گویند بعضی از این موافقتنامه‌ها، [یک شرط ابتدایی هستند].
- آقای علیزاده** - پس معلوم است رأی ندارد.
- آقای مدرسی یزدی** - اجازه دهید یک ذره تأمل بکنیم.
- آقای علیزاده** - خیلی خوب، حاج‌آقای یزدی هم رأی نمی‌دهند. دستور جلسه‌ی بعدی را بخوانید.
- منشی جلسه** - این الآن تأیید شد؟
- آقای علیزاده** - بله، رأی ندارد دیگر.
- آقای شب‌زنده‌دار** - این مصوبه را کنار بگذارید دیگر.^(۲)

۱. «تعهد مستقلی و قرار ساده‌ای است که بین دو طرف ملزم و ملتزم ایجاد می‌شود، بدون اینکه خود قیدی برای قرار معامله‌ی دیگری باشد.» الخوئی، محمدتقی، «شروط أو الالتزامات التبعية فی العقود»، بیروت، دارالمورخ العربی، ج ۱، ۱۴۱۴ هـ.ق، ص ۱۶۷.

۲. بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۰ شورای نگهبان ادامه یافته است.

لایحه اصلاحات پیوست کنوانسیون بین‌المللی ایمنی جان اشخاص در دریا مورخ ۱۹۴۷ (۱۳۵۳) و آیین‌نامه بین‌المللی امنیت کشتی‌ها و تسهیلات بندری (آی.اس.پی.اس) (اعاده‌شده از شورای نگهبان)

منشی جلسه - دستور بعدی: «لایحه اصلاحات پیوست کنوانسیون بین‌المللی ایمنی جان اشخاص در دریا مورخ ۱۹۴۷ (۱۳۵۳) و آیین‌نامه بین‌المللی امنیت کشتی‌ها و تسهیلات بندری (آی.اس.پی.اس)».^(۱)

آقای شب‌زنده‌دار - این مصوبه، نکته‌ی خاصی ندارد.

آقای عزیزاده - [در مرحله‌ی قبل،] اشکال مغایرت با اصل (۱۵) گرفتید^(۲) که الآن آن را درست کرده‌اند دیگر.

آقای مدرسی یزدی - بله، نسبت به استفاده از واژه‌های بیگانه ایراد گرفته بودیم؛ مثلاً کلمه‌ی «کانال»، که در فارسی به آن «آبراهه» می‌گویند.

آقای عزیزاده - خب دیگر، الآن این کلمه‌ها را اصلاح کرده‌اند.^(۳)

۱. لایحه اصلاحات پیوست کنوانسیون بین‌المللی ایمنی جان اشخاص در دریا مورخ ۱۹۴۷ (۱۳۵۳) و آیین‌نامه بین‌المللی امنیت کشتی‌ها و تسهیلات بندری (آی.اس.پی.اس) در تاریخ ۱۳۹۵/۵/۶ به تصویب هیئت وزیران رسید. این لایحه، پس از ارسال به مجلس شورای اسلامی، نهایتاً در تاریخ ۱۳۹۵/۹/۱۷ با اصلاحاتی به تصویب نمایندگان مجلس رسید. این مصوبه، مطابق با روند قانونی پیش‌بینی شده در اصل (۹۴) قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۱۸۵/۷۴۰۶۱ مورخ ۱۳۹۵/۹/۲۸ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان این مصوبه را در مرحله‌ی اول رسیدگی در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۱۵ بررسی کرد و نظر خود مبنی بر مغایرت برخی از مواد این مصوبه با اصل (۱۵) قانون اساسی را طی نامه‌ی شماره ۹۵/۱۰۰/۴۰۴۷ مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۰، به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد. در نهایت، با اصلاحات مورخ ۱۳۹۶/۲/۴ مجلس، این مصوبه در مرحله‌ی دوم رسیدگی در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳ شورای نگهبان بررسی شد و نظر شورا مبنی بر عدم مغایرت آن با موازین شرع و قانون اساسی طی نامه‌ی شماره ۹۶/۱۰۲/۸۷۶ مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۸ به مجلس شورای اسلامی اعلام شد.

۲. نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۴۰۴۷ مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۰ شورای نگهبان: «در این مصوبه موارد متعددی از واژه‌ها و عبارات بیگانه بدون ذکر معادل فارسی آنها استفاده شده است. لذا از این حیث مغایر اصل (۱۵) قانون اساسی شناخته شد.»

۳. اصلاحیه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۲/۴ مجلس در خصوص لایحه اصلاحات پیوست کنوانسیون بین‌المللی ایمنی جان اشخاص در دریا مورخ ۱۹۷۴ (۱۳۵۳) و آیین‌نامه بین‌المللی امنیت کشتی‌ها و تسهیلات بندری (آی.اس.پی.اس): «واژه و اصطلاحات لاتین در کنوانسیون به شرح زیر جایگزین می‌شود:

منشی جلسه - حاج آقا، در مورد تأیید آن رأی گیری کنید.

آقای عزیززاده - بله. حضرات آقایانی که با اصلاح به عمل آمده، اشکال قبلی را کماکان به قوت خود باقی می دانند، رأی بدهند.^(۱)

→

- ۱- عبارت «نفتکش (تانکر)»، جایگزین عبارت «تانکر» می شود.
 - ۲- عبارت «سیستم خدمات مخابراتی ایمنی کشتی ها (ناوتکس)»، جایگزین عبارت «ناوتکس» می شود.
 - ۳- عبارت «بالگرد (هلی کوپتر)»، جایگزین عبارت «هلی کوپتر» می شود.
 - ۴- عبارت «بارانه (کامپیوتر)»، جایگزین عبارت «کامپیوتر» می شود.
 - ۵- عبارت «وارسی (کنترل)»، جایگزین عبارت «کنترل» می شود.
 - ۶- عبارت «معاهده (کنوانسیون)»، جایگزین عبارت «کنوانسیون» می شود.
 - ۷- عبارت «خودکار (اتوماتیک)»، جایگزین عبارت «اتوماتیک» می شود.
 - ۸- عبارت «رزمایش (مانور)»، جایگزین عبارت «مانور» می شود.
 - ۹- عبارت «طرح فرضی (سناریو)»، جایگزین عبارت «سناریو» می شود.
 - ۱۰- عبارت «هسته ای (اتمی)»، جایگزین عبارت «اتمی» می شود.
 - ۱۱- عبارت «آبراهه (کانال)»، جایگزین عبارت «کانال» می شود.
 - ۱۲- عبارت «خدمات دهی (سرویس دهی)»، جایگزین عبارت «سرویس دهی» می شود.
 - ۱۳- عبارت «رفت و آمد (ترافیک)»، جایگزین عبارت «ترافیک» می شود.
۱. نظر شماره ۹۶/۱۰۲/۸۷۶ مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۸ شورای نگهبان: «عطف به نامه شماره ۱۸۵/۷۹۰۵ مورخ ۱۳۹۶/۲/۹ و پیرو نامه شماره ۹۵/۱۰۰/۴۰۴۷ مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۲۰، لایحه اصلاحات پیوست کنوانسیون بین المللی ایمنی جان اشخاص در دریا مورخ ۱۹۴۷ (۱۳۵۳) و آیین نامه بین المللی امنیت کشتی ها و تسهیلات بندری (آی.اس.پی.اس) که با اصلاحاتی در جلسه مورخ چهارم اردیبهشت ماه یک هزار و سیصد و نود و شش به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است، در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳ شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و با توجه به اصلاحات به عمل آمده، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.»

طرح تقویت و توسعه نظام استاندارد (اعاده شده از شورای نگهبان)

منشی جلسه - دستور بعدی «طرح تقویت و توسعه نظام استاندارد (اعاده شده از شورای نگهبان)»^(۱) است. [بند (۱) نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۵۸۳۱ مورخ ۹۵/۱۲/۱۷ شورای نگهبان در مرحله‌ی پیشین نسبت به این مصوبه: «۱- در تبصره یک بند یک ماده (۷)، از این حیث که مشخص نیست در سایر موارد نظیر کالاها و تجهیزات پزشکی مسئولیت امر بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است یا خیر، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام، اظهار نظر خواهد شد.» که حالا این تبصره به این ترتیب در مجلس اصلاح شده است: «متن زیر به تبصره (۱) بند (۱) ماده (۷) الحاق می‌شود:

نظارت بر اجرای استانداردهای کالاهای سلامت محور بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است. مصادیق کالاهای سلامت محور و نحوه نظارت بر اساس

۱. طرح تقویت و توسعه نظام استاندارد که با عنوان اولیه‌ی «طرح تأسیس سازمان ملی استاندارد ایران» توسط تعدادی از نمایندگان مجلس در سال ۱۳۹۱ ارائه شده بود، سرانجام در تاریخ ۱۳۹۵/۲/۲۱ با اصلاحاتی به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. این مصوبه مطابق با روند قانونی پیش‌بینی شده در اصل (۹۴) قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۴۴/۱۱۳۷۸ مورخ ۴۴/۱۱/۲۷ مورخ ۱۳۹۵/۲/۲۷ به شورای نگهبان ارسال شد. این مصوبه در مجموع در هفت مرحله بین شورای نگهبان و مجلس رفت و برگشت داشته است. شورای نگهبان این مصوبه را در مرحله‌ی اول رسیدگی در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۵/۳/۱۳، در مرحله‌ی دوم در جلسات مورخ ۱۳۹۵/۱۰/۱، ۱۳۹۵/۱۰/۸ و ۱۳۹۵/۱۰/۱۵، در مرحله‌ی سوم در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۱، در مرحله‌ی چهارم در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳، در مرحله‌ی پنجم در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۳/۲۴، در مرحله‌ی ششم در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۵/۱۱ و در مرحله‌ی هفتم در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۶/۸ بررسی کرد و نظر خود مبنی بر مغایرت برخی از مواد این مصوبه با موازین شرع و قانون اساسی را به ترتیب طی نامه‌های شماره ۹۵/۱۰۲/۷۸۵ مورخ ۹۵/۱۰/۳۱۷، ۱۳۹۶/۳/۱۷ مورخ ۹۵/۱۰۰/۳۹۶۶، ۹۶/۱۰۲/۱۴۶۵، ۱۳۹۶/۲/۱۸ مورخ ۹۶/۱۰۰/۸۷۸، ۱۳۹۵/۱۲/۱۷ مورخ ۹۵/۱۰۰/۵۸۳۱، ۱۳۹۵/۱۰/۱۸ مورخ ۹۶/۱۰۲/۲۰۸۹، ۱۳۹۶/۳/۲۵ مورخ ۹۶/۱۰۲/۲۳۹۴ و ۱۳۹۶/۵/۱۲ مورخ ۹۶/۱۰۲/۲۳۹۴ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد. در نهایت با اصرار مجلس شورای اسلامی بر مصوبه‌ی خود و عدم تأمین نظر شورای نگهبان، این مصوبه بر اساس اصل (۱۱۲) قانون اساسی، به موجب نامه‌ی شماره ۲۳/۵۹۳۳۴ مورخ ۱۳۹۶/۷/۱۹ به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارجاع شد که این مجمع ضمن بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۹/۴، نظر مجلس شورای اسلامی را عیناً مورد تأیید قرار داد و نظر خود را طی نامه‌ی شماره ۴۵۲۵۴-۹۰۰۰ مورخ ۱۳۹۶/۹/۵ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

سیاست‌های کلی سلامت (بندهای (۶) و (۷-۱))^(۱) و سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی (بند (۲۴))^(۲) توسط شورای عالی استاندارد تعیین می‌شود.»

آقای شب‌زنده‌دار - تعیین مصادیق [کالاهای سلامت‌محور و نحوه‌ی نظارت] مشمول عنوان قانون‌گذاری که نیست؟

آقای علیزاده - تعیین نحوه‌ی نظارت را «قانون» باید تعیین کند؛ اینها [= شورای عالی استاندارد] که در این خصوص صلاحیت ندارند. دوباره این را در صلاحیت شورای عالی استاندارد گذاشته‌اند!

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - اینجا [در بند (۱) نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۵۸۳۱ مورخ ۹۵/۱۲/۱۷ شورای نگهبان] یک اشکال [= ابهام] از نظر مغایرت با سیاست‌های کلی سلامت گرفته شد تا تولید وزارت بهداشت در این حوزه‌ها حفظ شود.

آقای یزدی - این جواز دادن به عهده‌ی چه کسی است؟ به عهده‌ی وزارت بهداشت است؟ **آقای علیزاده -** نه، تبصره را خرابش کرده‌اند.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - [در تبصره (۱) ماده (۷) طرح تقویت و توسعه نظام استاندارد، مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱ مجلس شورای اسلامی] گفته شده بود: «تبصره ۱- تعیین، تدوین، نشر و مسئولیت اجرا و نظارت بر استانداردهای «دارویی» بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، «نظامی» بر عهده وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح (با اذن مقام معظم رهبری)، «انرژی هسته‌ای و پرتوی» بر عهده سازمان انرژی اتمی ایران می‌باشد.» نظر شورا این بود که از این حیث که مشخص نیست در سایر موارد، مسئولیت امر بر عهده‌ی چه کسی است، ابهام دارد. مسئولیت امر یعنی همین تعیین،

۱. بندهای (۶) و (۷-۱) سیاست‌های کلی سلامت، ابلاغی ۱۳۹۳/۱/۱۸ مقام معظم رهبری: «۶- تأمین امنیت غذایی و بهره‌مندی عادلانه‌ی آحاد مردم از سبد غذایی سالم، مطلوب و کافی، آب و هوای پاک، امکانات ورزشی همگانی و فرآورده‌های بهداشتی ایمن همراه با رعایت استانداردهای ملی و معیارهای منطقه‌ای و جهانی.

...-۷

۷-۱- تولید نظام سلامت شامل سیاست‌گذاری‌های اجرایی، برنامه‌ریزی‌های راهبردی، ارزشیابی و نظارت توسط وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی.»

۲. بند (۲۴) سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، ابلاغی ۱۳۹۲/۱۱/۲۹ مقام معظم رهبری: «۲۴- افزایش پوشش استاندارد برای کلیه محصولات داخلی و ترویج آن.»

تدوین، نشر و نظارت. همه‌ی این موارد را شامل می‌شود؛ نه اینکه فقط شامل نظارت شود. الآن مجلس در این اصلاحیه فقط آمده است مسئول «نظارت» را مشخص کرده است [و آن را در صلاحیت وزارت بهداشت قرار داده است]، اما تعیین مصادیق و سایر موارد را دوباره به همان شورای عالی استاندارد واگذار کرده است.

آقای علیزاده - بله، تازه گفته‌اند نحوه‌ی نظارت هم توسط شورای عالی استاندارد تعیین می‌شود. مسئول آن موارد «تعیین»، «تدوین» و «نشر» در حوزه‌ی غیر دارویی را هم که اصلاً نگفته‌اند.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - مصادیق کالاهای سلامت‌محور و نحوه‌ی نظارت را هم گفته‌اند شورای عالی استاندارد تعیین کند.

آقای علیزاده - نه، این صحیح نیست.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - این اشکال ظاهراً رفع نشده است.

آقای علیزاده - بله، اشکال رفع نشده است.

آقای شب‌زنده‌دار - نه، ببینید؛ شما اشکال اخیرتان به این تبصره چه بوده است؟

آقای علیزاده - گفتیم: «در تبصره یک بند یک ماده (۷)، از این حیث که مشخص نیست در سایر موارد نظیر کالاها و تجهیزات پزشکی مسئولیت امر بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است یا خیر، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام، اظهار نظر خواهد شد.»

آقای شب‌زنده‌دار - خب الآن مسئولیت «سایر موارد» مذکور در نظر شورای نگهبان را روشن کرده‌اند.

آقای علیزاده - خب الآن [در مورد مصادیق کالاهای سلامت‌محور و نحوه‌ی نظارت] گفته‌اند هر چه شورای عالی استاندارد مشخص کند.

آقای شب‌زنده‌دار - نه، اجازه بدهید؛ گفته است مصادیق کالاهای سلامت‌محور و نحوه‌ی نظارت بر عهده‌ی شورای عالی استاندارد است.

آقای علیزاده - حرفی نداریم؛ متها در مصوبه‌ی قبلی، تدوین، نشر، مسئولیت اجرا و نظارت گفته شده بود. چند چیز بوده است. حالا اینها [در حوزه‌ی غیر دارویی، مثل کالاها و تجهیزات پزشکی] بر عهده‌ی چه کسی است؟

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - وزارت بهداشت.

آقای شب‌زنده‌دار - نه، ببینید؛ اشکال اخیر شورا این بوده است: «در تبصره یک بند یک ماده

(۷)، از این حیث که مشخص نیست در «سایر موارد» نظیر کالاها و تجهیزات پزشکی مسئولیت امر بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است یا خیر، ابهام دارد؛ چون آنجا [در تبصره (۱) بند (۱) ماده (۷)] فقط موارد «درمانی» گفته شده بود.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - «دارویی» گفته بود.

آقای شب‌زنده‌دار - بله، «دارویی» بود. ما گفتیم چون در «سایر موارد»، یعنی مواردی غیر از دارو معلوم نیست که مسئولیت امر به عهده‌ی چه کسی است، از این جهت ابهام گرفتیم. **آقای علیزاده -** بله.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - درست است.

آقای شب‌زنده‌دار - حالا در این مصوبه‌ی اصلاحی گفته‌اند در «سایر موارد» هم هر جا که مصداق کالاهای سلامت محور است، مسئولیتش بر عهده‌ی وزارت بهداشت است. این اشکالی ندارد.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، [به این دقت کنید که گفتیم] چه چیز آن معلوم نیست؛ گفتیم مسئول تعیین، نشر، تدوین، اجرا و نظارت معلوم نیست.

آقای علیزاده - ما گفتیم معلوم نیست چه کسی اینها را در حوزه‌ی غیر دارویی تعیین می‌کند یا اینکه گفتیم مسئولیت نظارتش بر عهده‌ی کیست؟

آقای شب‌زنده‌دار - نه، من اشکالی را که شما در این نظر اخیرتان، یعنی نظر مورخ ۱۷/۱۲/۹۵ گفته‌اید، می‌گویم. در آنجا فقط همین اشکال را ذکر کردید.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله دیگر؛ درست است.

آقای شب‌زنده‌دار - خوب وقتی فقط این اشکال را ذکر کردید، پس باید ببینیم همان ایراد برطرف شده است یا خیر. شما فقط گفتید که مسئولیت امر در موارد غیر دارویی معلوم نیست. خوب، حالا اینها آن را معلوم کرده‌اند.

آقای علیزاده - خوب، اشکال تعیین، تدوین، نشر و مسئولیت اجرا چه می‌شود؟

آقای شب‌زنده‌دار - نه، اینجا که این ایراد را مطرح نکرده‌اید.

آقای علیزاده - چرا دیگر.

آقای شب‌زنده‌دار - عجب!

آقای علیزاده - شما در نظر قبلی شورا گفتید فقط [صلاحیت وزارت بهداشت در خصوص] موارد دارویی گفته شده است.

آقای شبزندهدار - بله، گفتیم: «از این حیث که مشخص نیست در سایر موارد نظیر کالاها و تجهیزات پزشکی مسئولیت امر بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی است یا خیر، ابهام دارد.»

آقای علیزاده - یعنی ابهام در مسئولیت تعیین، تدوین، نشر، مسئولیت اجرا و نظارت است. **آقای مدرس‌سی‌یزدی** - خب، در آن نظر گفتیم: «پس از رفع ابهام، اظهار نظر خواهد شد»؛ حالا اصلاح کرده‌اند، اما ابهام ما را برطرف نکرده‌اند.

آقای شبزندهدار - چطور ابهام برطرف نشده است؟
آقای علیزاده - برطرف نکرده‌اند دیگر.

آقای مدرس‌سی‌یزدی - یک جهت ابهام را برطرف کرده‌اند، ولی باز هم اشکال وجود دارد. **آقای شبزندهدار** - چه اشکالی دارد؟ پس شما باید یک اشکال دیگری را هم مطرح می‌کردید. **آقای علیزاده** - حضرت حاج‌آقای شبزندهدار، در مصوبه‌ی قبلی، چهار مطلب [مربوط به تعیین، تدوین، نشر و مسئولیت اجرا و نظارت] بود، ولی اینجا در مصوبه‌ی اصلاحی فقط نظارت را آورده‌اند.

آقای شبزندهدار - آخر، شما اشکال اخیرتان همین بوده است. به موارد دیگر اشکالی وارد نکرده بودید.

آقای علیزاده - نه، اشکال ما فقط در مورد نظارت نبود. ما تنها به نظارت که ایراد نگرفتیم. **آقای شبزندهدار** - شما در این نظر اخیر، اشکال دیگری که نگرفته‌اید تا ببینید اینها اصلاح کرده‌اند یا نه.

آقای علیزاده - اینها در مصوبه‌ی اصلاحی فقط مسئولیت نظارت را مشخص کرده‌اند. **آقای شبزندهدار** - عجب!

آقای علیزاده - این اصلاحیه، فقط متوالی بحث نظارت را گفته است، اما آن ایراد ما به مصوبه‌ی قبلی چهار چیز را گفته بود.

آقای شبزندهدار - شما آخرین اشکالی که مطرح کردید چیست؟

آقای علیزاده - گفتیم: «در تبصره یک بند یک ماده (۷)، از این حیث که مشخص نیست در سایر موارد ...»

آقای شبزندهدار - این یعنی اینکه اشکال‌های دیگر حل شده است و فقط این اشکال باقی مانده است.

آقای علیزاده - خب بله دیگر؛ منظور از «سایر موارد» [که در نظر شورای نگهبان آمده است] چیست؟

آقای شبزنده‌دار - «سایر موارد» یعنی موارد غیر دارویی دیگر، که آن را حل کرده‌اند.
آقای علیزاده - بله، یعنی غیر دارویی، اما مسئولیت تعیین و تدوین و نشر و اجرا را در این حوزه مشخص نکرده‌اند.

آقای شبزنده‌دار - تعیین و تدوین در کجای نظر شورا است؟

آقای علیزاده - ما که ابهامان نسبت به همه‌ی موارد تعیین و تدوین و نشر و اجرا و نظارت بود. ما در نظر قبلی به مجلس گفتیم شما که گفته‌اید مسئولیت تعیین، تدوین، نشر، اجرا و نظارت در حوزه‌ی دارویی با وزارت بهداشت است، خب مسئولیت این موارد در حوزه‌ی غیر دارویی با کیست؛ اما الآن اینها در این مصوبه‌ی اصلاحی فقط مسئولیت نظارت در حوزه‌ی غیر دارویی را مشخص کرده‌اند.

آقای موسوی - نه، حاج آقای شبزنده‌دار می‌فرمایند در مصوبه‌ی اصلاحی مسئولیت اجرا و نظارت را مشخص کرده است. در نظر شورا هم «مسئولیت امر» گفته شده است. چون این کلمه هست، ایشان می‌فرمایند ابهام برطرف شده است.

آقای علیزاده - خب مسئولیت این موارد در این اصلاحیه نیامده است دیگر.

آقای موسوی - سؤالی که ما طرح کردیم، این قسمت [مربوط به نظارت بر سایر موارد غیر دارویی، نظیر کالا و تجهیزات پزشکی] بود، درست است؟ آن قسمت قبلی [که مربوط به مسئولیت تعیین، تدوین، نشر و اجرا بود] را در نظرمان نگفته بودیم؛ یعنی نظر شورای نگهبان، این موضوع را کامل‌تر نگفته بود.

آقای علیزاده - کجا را می‌فرمایید؟

آقای سوادکوهی - نه، منظور از عبارت «مسئولیت امر»، تعیین تکلیف مسئول برای همه‌ی آنها [= تعیین، تدوین، نشر و مسئولیت اجرا و نظارت] در حوزه‌ی غیر دارویی بوده است.
آقای موسوی - آقای شبزنده‌دار می‌گویند که در مصوبه‌ی اصلاحی، ابهام مربوط به این قسمت آن [= تعیین تکلیف در خصوص تعیین مسئول نظارت بر حوزه‌ی غیر دارویی یعنی کالاها و تجهیزات پزشکی] را حل کرده‌اند.

آقای مؤمن - منظور از مسئولیت امر، «نظارت» است.

آقای علیزاده - نه، این نیست.

آقای سوادکوهی - مسئولیت امر برای همه‌ی آن موارد است.

آقای ابراهیمیان - خب در این تبصره‌ی مصوبه‌ی قبلی که خود تعیین، تدوین، نشر و مسئولیت اجرا و نظارت آمده بود.

آقای سوادکوهی - الان هم هست دیگر؛ متنها این متنی که الان به تبصره اضافه شده است، فقط در مورد «نظارت»، مسئول تعیین کرده است.

آقای ابراهیمیان - خب ما به همین موضوع نظارت ایراد گرفتیم، درست است؟

آقای علیزاده - نه، صرفاً نظارت منظورمان نبوده است. منظورمان تعیین مسئول برای همه‌ی موارد [تعیین، تدوین، نشر و مسئولیت اجرا و نظارت در حوزه‌ی غیر دارویی] بوده است.

آقای سوادکوهی - الان آمده‌اند این متن را در مصوبه‌ی اصلاحی، به آن تبصره (۱) ماده (۷) مصوبه‌ی قبلی اضافه کرده‌اند.

آقای ابراهیمیان - آهان، این متن را به تبصره‌ی قبلی اضافه کرده‌اند.

آقای سوادکوهی - بله، گفته است: «متن زیر به تبصره (۱) بند (۱) ماده (۷) الحاق می شود.»

آقای علیزاده - و بعد تازه همین هم که گفته‌اند، باز اشکال دارد؛ چون می‌گوید نحوه‌ی نظارت را شورای عالی استاندارد باید تعیین بکند. ما گفتیم همه‌ی موارد [به موجب بند (۷) - (۱) سیاست‌های کلی سلامت] به عهده‌ی وزارت بهداشت است. این هم اشکال دارد.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - ببینید؛ من یک توضیحی بدهم. تقریر اشکال ما این‌طور بود که اینها آمدند [در تبصره (۱) ماده (۷) مصوبه‌ی قبلی] مسئولیت امر را در مورد دارو روشن کردند که با چه کسی است. سؤال و ابهام ما این بود که مسئولیت امر در مورد حوزه‌ی دارو روشن شده است؛ یعنی چه چیزی از آن روشن شده است؟ همان تعیین ملاک‌ها، تدوین، نشر، اجرا و نظارت بر آن روشن شده است. سؤال این بود که چرا شما در مورد حوزه‌ی غیر دارویی [نظیر کالا و تجهیزات پزشکی] که مطابق بند (۷-۱) سیاست‌های کلی سلامت، تولید و اجرای آن با وزارت بهداشت است، وضعیت را مشخص نکرده‌اید. چرا شما مقام مسئول را در تعیین، تدوین، نشر و مسئولیت اجرا و نظارت در مورد کالاها و تجهیزات پزشکی تعیین نکردید؟ چرا فقط مسئول حوزه‌ی دارو را تعیین کردید، ولی اینها را تعیین نکردید؟

آقای سوادکوهی - بله.

آقای علیزاده - بله دیگر.

آقای ره‌بیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - الان اینها آمده‌اند در این اصلاحیه فقط مسئول نظارت در حوزه‌ی غیر دارو را مشخص کرده‌اند [و گفته‌اند که در صلاحیت وزارت بهداشت است]. در همین بخش نظارت هم گفته‌اند که تعیین نحوه و مصادیق کالاها‌ی سلامت محور بر عهده‌ی شورای عالی استاندارد است.

آقای عزیزاده - بله، این موضوع هم اشکال دارد.

آقای ره‌بیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - یعنی اشکال ما این بود که شما در کنار دارو، سایر کالاها‌ی پزشکی را هم باید می‌نوشتید. باید به صورت مطلق می‌نوشتید که مسئولیت تعیین، تدوین، نشر و اجرا و نظارت در مورد دارو و کالاها و تجهیزات پزشکی با وزارت بهداشت است. این را باید می‌نوشتند، ولی ننوشته‌اند.

آقای عزیزاده - خیلی خوب. با این توضیحاتی که ارائه دادیم، حضرات آقایانی که می‌فرمایند علی‌رغم اصلاح به عمل آمده، اشکال سابق کماکان به قوت خودش باقی است، اعلام رأی بفرمایند.

آقای مؤمن - این ایراد را باید توضیح داد.

آقای عزیزاده - توضیح می‌دهیم. آقایانی که می‌گویند اشکال قبلی همچنان به قوت خودش باقی است، رأی بدهند.

آقای مؤمن - نه، بنویسید که منظور این بوده است که باید مسئولیت وزارت بهداشت در همه‌ی حوزه‌های سلامت مشخص می‌شده است.

آقای عزیزاده - می‌نویسیم. اول بنویسید منظور از مسئولیت امر، مسئولیت تعیین، تدوین، نشر، اجرا و نظارت بوده است. دوم اینکه وجود شورای عالی استاندارد در این تبصره، باز هم خلاف است؛ مثل همان نظر سابقمان که دادیم.

آقای مؤمن - دلیل آن را هم بنویسید؛ برای اینکه شورای عالی استاندارد در این زمینه حق ندارد.

آقای عزیزاده - بله، آنها این حق را ندارند. شورای عالی استاندارد طبق آن بند [= بند (۷-۱)] از سیاست‌های کلی سلامت این حق را ندارد.

آقای مؤمن - طبق اصل (۸۵) دیگر؛ چون طبق اصل (۸۵)، آنها نمی‌توانند قانون‌گذاری کنند.

آقای عزیزاده - بله، علاوه بر این، مطابق با سیاست‌های کلی سلامت، مسئولیت این حوزه هم به عهده‌ی وزارت بهداشت است. تعیین همه‌ی این کارها به عهده‌ی وزارت بهداشت است.

شورای عالی استاندارد که وزارت بهداشت نیست.

آقای شبزنده‌دار - بله.

آقای علیزاده - آقایانی که رأی می‌دهند، اعلام کنند.

آقای مدرس‌سی یزدی - چند بار رأی می‌گیرید؟

آقای علیزاده - خیلی خوب، رأی آورد.^(۱)

منشی جلسه - بند بعدی اشکالاتمان [در نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۵۸۳۱ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۷

شورای نگهبان]: «۲- در تبصره (۲) بند یک ماده (۷)،^(۲) علاوه بر اینکه شرایطی برای

فقه‌های مذکور در نظر نگرفته نشده، ...

آقای مؤمن - در نظر گرفته نشده است.

آقای شبزنده‌دار - در نظر «نگرفته نشده»، نفی در نفی است که می‌شود اثبات؛ یعنی در نظر

گرفته شده است!

منشی جلسه - ... از آنجا که نصب فقیه از وظایف شورای نگهبان نیست، لذا تعیین وظیفه

جدید برای فقه‌های شورای نگهبان مغایر وظایف مقرر در قانون اساسی برای شورای

نگهبان شناخته شد.» که به این ترتیب این ایراد ما را اصلاح کرده‌اند: «تبصره (۲) بند (۱)

ماده (۷) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تبصره ۲- سازمان ملی استاندارد ایران به عنوان تنها مرجع رسمی اعطای نشان حلال

۱. بند (۱) نظر شماره ۹۶/۱۰۰/۸۷۸ مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۸ شورای نگهبان: «۱- علی‌رغم اصلاح به عمل

آمده، ایراد بند یک سابق این شورا کماکان به قوت خود باقی است. لازم به ذکر است منظور از

مسئولیت امر، تعیین، تدوین و نشر و مسئولیت اجرا و نظارت بر استانداردهای کالاها و تجهیزات

پزشکی می‌باشد که تعیین مصادیق مذکور توسط شورای عالی استاندارد نیز محل ایراد است.»

۲. تبصره (۲) بند (۱) ماده (۷) طرح تقویت و توسعه نظام استاندارد، مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۸ مجلس

شورای اسلامی: «ماده ۷- مأموریت‌ها و وظایف سازمان به شرح زیر می‌باشد:

۱- تعیین، تدوین، به‌روزرسانی و نشر استانداردهای ملی به عنوان تنها مرجع رسمی این وظیفه در

کشور

تبصره ۱- ...

تبصره ۲- تعیین، تدوین، نشر و نظارت بر اجرای استانداردهای حلال، پس از تأیید هیئتی متشکل از

سه فقیه منصوب شورای نگهبان قابل اجراء است. تشخیص این هیئت نافذ صلاحیت فقه‌های شورای

نگهبان در اعلام مغایرت با موازین شرع نیست.»

موظف است به منظور حصول اطمینان از انطباق استانداردهای حلال با موازین فقه اسلامی و نظارت بر اجرای آن، یک فقیه مجتهد متجزی صاحب نظر در مسائل حلال به شورای نگهبان پیشنهاد و پس از تأیید فقهای شورای نگهبان با حکم رئیس سازمان برای چهار سال منصوب نماید. این حکم برای دوره‌های بعدی قابل تمدید می‌باشد. حکم این ماده نافی اختیارات و نظرات فقهای شورای نگهبان در اصل چهارم (۴) قانون اساسی نیست.

در مورد ذبح و صید حلال، رعایت ماده (۶) قانون نظارت شرعی بر ذبح و صید، مصوب ۱۳۸۷/۱۲/۱۴^(۱) الزامی است.»

آقای شب‌زنده‌دار - باز هم اشکال دارد؛ هم خلاف شرع است و هم خلاف قانون اساسی. برای اینکه تأیید یک فقیه هم، باز از وظایف فقهای شورای نگهبان نیست.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشگاه شورای نگهبان) - آن شرایط لازم برای فقیه را گفته‌اند، ولی آن اشکال دوم رفع نشده است.

آقای مؤمن - باید بگویند این فقیه به «تأیید فقهای شورای نگهبان» برسد.

آقای شب‌زنده‌دار - خب همان طور که نصب فقیه از وظایف شورای نگهبان نیست، تأیید فقیه هم از وظایف شورا نیست. اگر نصب فقیه اشکال دارد، تأیید فقیه هم همان اشکال را دارد.

آقای مؤمن - باید بگویند فقهای شورای نگهبان، فقیهی را تأیید می‌کنند که این شرط را داشته باشد.

آقای شب‌زنده‌دار - اشکال این بود که نصب فقیه از وظایف شورای نگهبان نیست و مخالف اصول قانون اساسی در خصوص صلاحیت‌های شورای نگهبان است. خب تأیید فقیه هم از وظایف شورا نیست.

آقای جنتی - ایراد قبلی ما از جهت مسئله‌ی نصب فقیه بود. اما الآن اینها می‌خواهند با اجازه‌ی فقهای شورای نگهبان، خودشان فقیه را منصوب کنند.

۱. ماده (۶) قانون نظارت شرعی بر ذبح و صید، مصوب ۱۳۸۷/۱۲/۱۴ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۶ - مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران موظف است به کمک دستگاه‌های مسئول نظارت بهداشتی بر مواد غذایی، ضوابط و مقررات مربوط به استاندارد غذای حلال را به منظور تسهیل در امر نظارت شرعی فراهم نماید.»

آقای شبزنده‌دار - نه، ایراد ما به نصب فقیه نبوده است.

آقای مؤمن - الآن طبق این اصلاحیه، شورا که فقیه را نصب نمی‌کند.

آقای جنتی - الآن تأیید صلاحیت فقیه مثل سایر موارد و مصوباتی است که ما می‌گوییم شرعی است یا شرعی نیست. اینکه در اینجا گفته است فقهای شورای نگهبان باید آن فقیه را تأیید کنند هم از همین قبیل است. همین طور که ما در موارد و جاهای دیگر، در هر جا و هر دستگاهی، هر حکمی که صادر شد، می‌توانیم اظهار نظر کنیم که آیا آن حکم، خلاف شرع است یا خلاف شرع نیست، در اینجا هم به همین صورت است.

آقای شبزنده‌دار - نه، این جهت را نمی‌گوید.

آقای مدرسی یزدی - اگر مقصود این است که فقهای شورای نگهبان به عنوان اشخاص حقیقی، فقیهی را تأیید نکنند، عیبی ندارد. اینجا را هم حمل بر این کنید.

آقای شبزنده‌دار - خب نه، می‌گوید فقهای شورای نگهبان او را تأیید کنند؛ یعنی جهت حقوقی و شخصیت حقوقی آنها مد نظر است.

آقای کدخدائی - نه، می‌گوید فقهای شورای نگهبان او را تأیید نکنند.

آقای مدرسی یزدی - این [قید شورای نگهبان برای فقها] صرفاً برای اشاره است.

آقای کدخدائی - این یعنی اینکه اینجا فقط تأیید فقهای شورای نگهبان را بگیرند. این بخش از اصلاحیه به خاطر همان ایرادی است که قبلاً در مرحله‌ی قبل مطرح کردیم. در آنجا می‌گفتید معلوم نیست اینها بر چه اساسی است.

آقای شبزنده‌دار - خب، اشکالش این است که نمی‌توانند فراتر از آنچه در قانون در خصوص وظایف شورای نگهبان گفته است، چیزی کم یا به آن اضافه کنند.

آقای مدرسی یزدی - الآن هم که این از وظایف شورای نگهبان نیست.

آقای سوادکوهی - نه، می‌گوید شورای نگهبان معرفی می‌کند.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - معنایش این است که دارد برای فقهای شورای نگهبان الزام ایجاد می‌کند دیگر.

آقای سوادکوهی - بله دیگر.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - یعنی قانوناً فقهای شورای نگهبان ملزمند که نسبت به تأیید یا رد این فقهای معرفی شده، نظر بدهند.

آقای شبزنده‌دار - بله، ملزم می‌کند که نظر بدهند.

آقای سوادکوهی - باید اظهار نظر بکنند.

آقای کدخدائی - حالا اینکه اشکالی ندارد.

آقای شب زنده‌دار - اشکال دارد.

آقای کدخدائی - اگر خود آقایان فقها قبول می‌کنند، از این جهت چه اشکالی دارد؟

آقای شب زنده‌دار - نه، نمی‌توانند قبول کنند.

آقای کدخدائی - وظیفه‌ی خاصی که نیست.

آقای شب زنده‌دار - اگر فردا یک مصوبه‌ی دیگری بیاورند و چیز دیگری هم به وظایف آقایان فقها اضافه کنند، باید آن را هم قبول کنند.

آقای ابراهیمیان - آقای دکتر، مبنیاً بر ایراد قبلی شورا، این اصلاحیه هم ایراد دارد و با مصوبه‌ی قبلی فرقی نمی‌کند. اگر قرار باشد صلاحیت شورای نگهبان یا فقهای شورای نگهبان به وظایفی که در قانون اساسی گفته شده است، منحصر بشود، چه الزام فقها به نصب فقیه باشد و چه الزام به تأیید فقیه معرفی شده باشد و چه الزام به اظهار نظر در این خصوص باشد، فرقی ندارد.

آقای اسماعیلی - اخیراً یک مصوبه‌ای در مورد ذبح به شورای نگهبان فرستاده شده بود،^(۱) آن را چه کار کردیم؟ آخرش قبول شد یا نه؟

آقای مؤمن - آن مصوبه که چیز دیگری گفته بود. موضوع آن مصوبه، به بحث ما مربوط نیست. اجازه بفرمایید؛ قبلاً در اینجا یک مصوبه‌ای آمده بود که مجتهدی به شورای نگهبان معرفی می‌شد تا شورای نگهبان بررسی کند که آیا او مجتهد است یا نه، تا در صورت تأیید، در آنجا مشغول به کار شود.^(۲) ظاهراً مربوط به یک امر فرهنگی بود. من یادم هست که برای

۱. به نظر می‌رسد منظور، «طرح نظارت شرعی بر ذبح و صید» مصوب سال ۱۳۸۷ مجلس شورای اسلامی باشد که پس از دو مرحله رفت و برگشت میان شورای نگهبان و مجلس به تأیید شورای نگهبان رسیده است. برای آگاهی کامل از محتوا و سیر مراحل این مصوبه، بنگرید به پرونده‌ی این مصوبه در سامانه‌ی جامع نظرات شورای نگهبان، قابل دسترسی در نشانی زیر: yon.ir/Wgl8f

۲. به نظر می‌رسد منظور، ماده (۱۸) لایحه‌ی برنامه‌ی پنج‌ساله‌ی ششم توسعه‌ی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۹۵/۱۰/۲۶ مجلس شورای اسلامی که در خصوص شورای فقهی بانک مرکزی است و مقرر می‌داشت: «ماده ۱۸- برای حصول اطمینان از اجرای صحیح عملیات بانکی بدون ربا در نظام بانکی کشور و جهت نظارت بر عملکرد نظام بانکی و اظهار نظر نسبت به رویه‌ها و ابزارهای رایج، شیوه‌های عملیاتی، دستورالعمل‌ها، بخشنامه‌ها، چهارچوب قراردادهای و نحوه

این جهت، یک آقای را هم تأیید کردید و نمایندگی در آنجا پیدا کرد. آنجا نفرمودید این وظیفه‌ای را که به عهده‌ی شورای نگهبان گذاشته‌اند، خلاف قانون اساسی است؛ چون حکمی را که برای آن مجتهد می‌دهند، ما باید آن را تأیید کنیم. در آنجا هم گفته بودند که حکم را رئیس آن سازمان می‌دهد؛ متها قبل از آن می‌آیند از فقهای شورا در خصوص آنها تأییدیه می‌گیرند.

آقای یزدی - بله، از ما می‌پرسند که آیا شما این شخص را تأیید می‌کنید یا نه.

آقای مؤمن - بله، اینجا هم همین طور است. از ما می‌پرسند که آیا این شخص، آن شرایط را دارد یا نه.

آقای یزدی - یعنی به شخصی حکم می‌دهند که مورد تأیید ما است.

آقای مؤمن - بله، همین طور است.

آقای شب‌زنده‌دار - بله، این هم مثل همان است. من می‌گویم طبق قانون، انجام این کار وظیفه‌ی ما می‌شود؛ یعنی دیگر حق استتکاف نداریم.

آقای یزدی - بله دیگر.

آقای شب‌زنده‌دار - خب، این خلاف قانون اساسی است.

آقای مؤمن - نه، یعنی شما فقط باید بگویید که این فقیهی که معرفی شده است، آدم درستی

→

اجرای آنها از جهت انطباق با موازین فقه اسلامی، شورای فقهی در بانک مرکزی با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

- پنج فقیه (مجتهد متجزی در حوزه فقه معاملات و صاحب‌نظر در مسائل پولی و بانکی)
 - رئیس کل (یا معاون نظارتی) بانک مرکزی
 - یک نفر حقوقدان آشنا به مسائل پولی و بانکی و یک اقتصاددان (هر دو با معرفی رئیس کل بانک مرکزی)
 - یک نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی با اولویت آشنایی با بانکداری اسلامی به انتخاب مجلس شورای اسلامی (به عنوان ناظر)
 - یکی از مدیران عامل بانک‌های دولتی به انتخاب وزیر امور اقتصادی و دارایی.
- تبصره ۱- اعضای فقهی این شورا به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی و تأیید فقهای شورای نگهبان انتخاب و با حکم رئیس کل بانک مرکزی منصوب می‌شوند.
- تبصره ۲- ... برای آگاهی کامل از محتوا و سیر مراحل این مصوبه، بنگرید به پرونده‌ی این مصوبه در سامانه‌ی جامع نظرات شورای نگهبان، قابل دسترسی در نشانی زیر: yon.ir/5qiY

است یا آدم درستی نیست.

آقای شبزنده‌دار - درست است، ولی انجام این کار وظیفه‌ی ما می‌شود.

آقای مؤمن - بله، درست است؛ وظیفه‌ی ما می‌شود. من هم می‌دانم وظیفه‌ی ما می‌شود.

آقای شبزنده‌دار - ولی وظایف فقهای شورای نگهبان در قانون اساسی محصور است.

آقای کدخدائی - در [تبصره (۱) ماده (۳)] مصوبه‌ی مجلس خبرگان^(۱) هم بررسی صلاحیت

نامزدهای خبرگان رهبری را به آقایان فقهای شورای نگهبان داده‌اند.

آقای ابراهیمیان - آنجا هم خلاف قانون اساسی است.

آقای مدرسی یزدی - نه، در آن قانون هم فقهای شورا بما هو اشخاص حقیقی مدّ نظرند.

آقای شبزنده‌دار - نه، شخصیت حقیقی منظور نیست؛ آقایان فقهای شورا مدّ نظرند.

آقای مدرسی یزدی - فقها به این عنوان که فقیهند مدّ نظرند، نه به عنوان فقهای شورای

نگهبان.

آقای ابراهیمیان - درست نیست حاج آقا.

آقای مدرسی یزدی - اگر این را اصلاح کنند و بگویند فقهای شورای نگهبان [به واسطه‌ی

شخصیت حقیقی شان مدّ نظرند، درست می‌شود]. اصلاً اگر بیایند یک تعبیر دیگری به کار

ببرند، درست می‌شود.

آقای ره‌بیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - آن را دیگر در قانون نمی‌توانند بنویسند.

آقای یزدی - اگر فقها بخواهند این فرد را تأیید بکنند، در دسر درست می‌کند؛ یکی موافق

می‌شود و یکی مخالف، ولی اگر یک جای معینی را مشخص کنند که این کار را بکنند، مثل

۱. تبصره (۱) ماده (۳) قانون انتخابات مجلس خبرگان (اصلاحی ۲۴ و ۱۳۹۶/۴/۲۵ مجلس خبرگان رهبری): «ماده ۳- خبرگان منتخب مردم باید دارای شرایط زیر باشند:

الف- اشتهاار به دیانت و وثوق و شایستگی اخلاقی

ب- اجتهاد در حدی که قدرت استنباط بعض مسائل فقهی را داشته باشد و بتواند ولی فقیه واجد شرایط رهبری را تشخیص دهد.

ج- بینش سیاسی و اجتماعی و آشنایی با مسائل روز

د- معتقد بودن به نظام جمهوری اسلامی ایران

ه- نداشتن سوابق سوء سیاسی و اجتماعی.

تبصره ۱- مرجع تشخیص دارا بودن شرایط فوق، فقهای شورای نگهبان قانون اساسی می‌باشند.

تبصره ۲- ...»

- اینکه الآن گفته اند فقهای شورای نگهبان این کار را بکنند، مشکل برطرف می شود.
- آقای ابراهیمیان -** این وظیفه را به جامعه‌ی مدرسین یا نهادی دیگر در حوزه بدهند.
- آقای کدخدائی -** جامعه‌ی مدرسین که چنین جایگاهی ندارد.
- آقای ابراهیمیان -** خوب چرا؟ آنها هم برای خودشان آیین‌نامه‌ی داخلی دارند.
- آقای کدخدائی -** نه، فعالیت آنها بیشتر در امور سیاسی و علمی است.
- آقای ابراهیمیان -** به هر حال، در حوزه‌ی علمیه چنین نهادهایی داریم.
- آقای کدخدائی -** مثلاً می‌توانند این صلاحیت را به شورای عالی حوزه بدهند.
- آقای ابراهیمیان -** بله، شورای عالی حوزه هم هست.
- آقای یزدی -** نه، اگر تأیید صلاحیت این شخص به عهده‌ی فقهای شورای نگهبان باشد، چه اشکالی دارد؟ یعنی صرفاً می‌خواهند صلاحیت این شخص را مثلاً برای نظارت بر اجرای احکام شرعیه مثل ذبح و صید شرعی تشخیص دهند.
- آقای مدرسی یزدی -** اگر این طور بنویسند که «در صورت تأیید فقهای شورای نگهبان»، درست می‌شود؛ چون دیگر وظیفه نیست؛ در صورت تأیید است.
- آقای شب‌زنده‌دار -** بله، در این صورت، عیبی ندارد. اشکال این است که یک وظیفه‌ای بر وظایف شورای نگهبان نمی‌تواند اضافه کنند و به فقهای شورا بگویند آقا این را تأیید کن! اما اگر بگویند در صورتی که فقهای شورا آن شخص را تأیید کردند، خوب اشکالی ندارد.
- آقای کدخدائی -** مفهوم این تبصره هم همین است دیگر.
- آقای یزدی -** معنای تأیید همین است دیگر.
- آقای شب‌زنده‌دار -** نه، اینجا چون دارد وظیفه تعیین می‌کند، اشکال دارد. نمی‌توانند این کار را بکنند.
- آقای یزدی -** این تبصره، یعنی اینکه آنها افرادی را معین و به ما معرفی می‌کنند. فقهای شورا می‌گویند این فرد درستی است یا نه.
- آقای شب‌زنده‌دار -** نه، می‌گویند فقهای شورا باید تأیید کنند.
- آقای یزدی -** بله، درست است. ببینید؛ اینجا تأیید شورای نگهبان را مطرح کرده است. به معنای این است که فقهای شورای نگهبان مثلاً می‌گویند این آقای را که شما معرفی کردید، ما هم می‌شناسیم و این آقا مناسب است که بر این کار نظارت داشته باشد.
- آقای مدرسی یزدی -** البته فقهای شورا به عنوان شخصیت حقیقی خودشان او را تأیید

می‌کنند، نه به عنوان فقیه شورای نگهبان. اگر این طور باشد، عیبی ندارد.

آقای یزدی - بله، درست است. اگر تأیید فرد باشد، فقها به عنوان فقیه شورای نگهبان هم انجام دهند، اشکالی ندارد.

آقای مؤمن - خب همین است دیگر، ولی آقایان می‌گویند در این صورت، اشکال دارد.

آقای یزدی - اینکه یک وظیفه‌ی معینی برای فقهای شورای نگهبان مشخص نمی‌کند، بلکه دارد می‌گوید تعیین این فرد با تأیید فقهای شورای نگهبان باشد. این اشکالی ندارد.

آقای کدخدائی - خب، حالا رأی بگیریم دیگر.

آقای ابراهیمیان - رأی قانون اساسی بگیرید.

آقای یزدی - به نظر ما که این تبصره اشکالی ندارد. حالا رأی بگیرید.

آقای مدرسی یزدی - عبارت تبصره چیست؟

آقای کدخدائی - در عبارتش، با تأیید فقهای شورای نگهبان گفته است.

آقای شب‌زنده‌دار - گفته است: «... و پس از تأیید فقهای شورای نگهبان با حکم رئیس سازمان برای چهار سال منصوب نماید.»

آقای مؤمن - «پس از تأیید فقها».

منشی جلسه - «پس از تأیید فقهای شورای نگهبان».

آقای مدرسی یزدی - بله، عبارت «پس از تأیید فقها» آمده است؛ یعنی اگر فقهای شورای نخواستند، فرد را تأیید نمی‌کند.

آقای کدخدائی - بله، حالا آقایانی که با توجه به اصلاح به عمل آمده، ایراد را همچنان باقی می‌دانند، اعلام کنند.

آقای شب‌زنده‌دار - واقعاً آخر این قضیه، یک مشکلی برای ما ایجاد می‌کند.

آقای کدخدائی - حاج آقا، شما هر چه صلاح می‌دانید بگویید.

آقای شب‌زنده‌دار - البته فکر کنم گفته‌اند آن فرد، مجتهد متجزی باشد؛ یعنی فقیه متجزی کافی است و لازم نیست آن فرد حتماً مجتهد باشد. یعنی باید مسئله بلد باشد.

آقای جنتی - من یک پیشنهادی دارم. ببینید؛ به این صورتی که الان گفته‌اند، این تبصره به این معنا است که تأیید این فقیه باید در دستور کار فقهای شورای نگهبان قرار بگیرد و شش نفر فقیه شورا بنشینند و روی این قضیه بررسی کنند و اظهار نظر بکنند. حالا اگر که اینها بیایند و این مسئله را به تأیید دو نفر از فقهای شورای نگهبان برسانند، این کار خیلی راحت‌تر است؛

یعنی کل فقهای شورا را در این قضیه درگیر نکنند.

آقای مدرسی یزدی - نه، اگر تأیید فقهای شورا هم مطرح باشد، باید تأیید اکثریت ملاک باشد؛ یعنی اگر تأیید چهار نفر از فقها باشد، کافی است.

آقای مؤمن - بله، تأیید چهار نفر کافی است.

آقای یزدی - بله.

آقای کدخدائی - مثل رسیدگی به صلاحیت داوطلبان مجلس خبرگان است که مجلس خبرگان [در تبصره (۱) ماده (۳) قانون انتخابات مجلس خبرگان]، این اختیار را به فقهای شورای نگهبان داده است.

آقای یزدی - بله، آن وقت طبیعتاً با رأی اکثریت فقها درست می شود دیگر؛ یعنی تأیید چهار فقیه لازم است.

آقای شبزندهدار - ولی باید در جلسه‌ی رسمی بررسی شود.

آقای جنئی - بله، ولی در جلسه‌ی رسمی باید مطرح بشود که در دسر دارد.

آقای یزدی - این که چیز مهمی نیست؛ فقط تأیید صلاحیت یک فقیه، برای نظارت شرعی بر شرایط ذبح است

آقای مدرسی یزدی - برای بانک مرکزی هم چنین چیزی را قبول کردیم.

آقای کدخدائی - بله.

آقای شبزندهدار - من می گویم خوب است این تذکر هم داده بشود که حالا چرا گفته‌اند آن فرد، مجتهد متجزی باشد.

آقای مدرسی یزدی - اصلاً برای چه گفته‌اند مجتهد باشد؟

آقای یزدی - اجتهاد شرط صلاحیت برای تشخیص شرایط ذبح است دیگر. برای تشخیص حلال و حرام آن این را گفته‌اند.

آقای شبزندهدار - باید آدم وارد و متخصصی باشد. باید یک آدم مسئله‌دانی باشد.

آقای ابراهیمیان - بله.

آقای یزدی - بله، باید آدم مسئله‌دانی باشد؛ همین کافی است. البته مسئله‌دان بودن غیر از مجتهد متجزی بودن است.

آقای شبزندهدار - اینکه گفته است مجتهد متجزی باشد، یعنی اگر مجتهد مطلق باشد، اشکال دارد؟

آقای کدخدائی - نه، مقصود داشتن حداقل شرایط است.

منشی جلسه - این ملاکِ حداقل است.

آقای یزدی - بله.

آقای شب‌زنده‌دار - خب، پس باید بگوید حداقل، مجتهد متجزی باشد.

آقای کدخدائی - اگر مجتهد مطلق بگویند که دیگر «حداقل» نمی‌گویند.

آقای یزدی - بله، همین‌طور است.

آقای شب‌زنده‌دار - بالاخره این عبارت تبصره، دارد می‌گوید مجتهد متجزی.

منشی جلسه - این حداقل را گفته است.

آقای کدخدائی - می‌خواهد حداقل را بگوید.

آقای شب‌زنده‌دار - بله، اما عبارت این را نمی‌فهماند.

آقای کدخدائی - چرا؛ همین برداشت می‌شود.

منشی جلسه - گفته است یک فقیه مجتهد متجزی باید باشد.

آقای کدخدائی - ... و صاحب‌نظر در مسائل حلال و حرام.

آقای مدرسی یزدی - حالا به هر حال، روی نوع نوشتن آنها که نمی‌توانیم ایراد خلاف شرع

بگیریم.

آقای شب‌زنده‌دار - نه، می‌گویم تذکر بدهیم و آلا ایراد شرعی که ندارد.

آقای یزدی - اشکال قبلی ما رفع شده است.

آقای کدخدائی - خیلی خب، آقایان بزرگواری که با توجه به اصلاح به عمل آمده، ایراد

سابق را همچنان باقی می‌دانند، اعلام نظر بفرمایند.

آقای سوادکوهی - برای ایراد مغایرت با قانون اساسی هم رأی بگیرید.

آقای کدخدائی - بزرگوارانی هم که ایراد مغایرت با قانون اساسی دارند، بفرمایند.

آقای مؤمن - چه مغایرتی با قانون اساسی دارد؟

آقای کدخدائی - چه مغایرتی با قانون اساسی می‌خواهید بگیرید؟

آقای سوادکوهی - ما قبلاً به این تبصره، ایراد مغایرت با قانون اساسی گرفته بودیم.

آقای کدخدائی - می‌خواهید بگویید ایراد قبلی همچنان باقی است یا نه؟

آقای سوادکوهی - بله، ایراد قبلی، ایراد مغایرت با قانون اساسی بود.

آقای ابراهیمیان - ایراد مغایرت با قانون اساسی مطرح بود.

آقای سوادکوهی - در این تبصره‌ی اصلاحی هم باز شورای نگهبان را نسبت به یک امری که در قانون اساسی نیامده، مسئول شناخته است.

آقای کدخدائی - خیلی خوب، پس همه‌ی بزرگواران باید رأی بدهند. آقایانی که ایراد مرحله‌ی قبل را همچنان باقی می‌دانند، اعلام نظر بفرمایند.

منشی جلسه - چهار تا رأی دارد.

آقای کدخدائی - ایرادمان را اصلاح کرده‌اند. بالاخره آن عبارت اصلاح شده است.

آقای ابراهیمیان - نه، مبنای ایراد در هر دو حالت، یکی است. به نظر ما اشکال باقی است.

منشی جلسه - اصلاح بعدی آنها در خصوص یک تذکر [در نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۵۸۳۱ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۷ شورای نگهبان] بوده است که گفته بودیم: «۲- در خصوص ابهام این شورا در مورد شرط وثاقت و امانت در مواد (۲۰)، (۲۱) و (۲۸)،^(۱) مناسب است این شرط دو در یک تبصره مستقل ذکر گردد.» که همین کار را هم انجام داده‌اند؛ گفته‌اند: «عبارت «امین و مورد وثوق» در ماده (۲۰) و تبصره (۱) آن حذف و یک تبصره به شرح

۱. مواد (۲۰)، (۲۱) و (۲۸) طرح تقویت و توسعه نظام استاندارد، مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲۰- کارشناسان امین و مورد وثوق سازمان مجازند به دستور سازمان، به محل‌های تولید، بسته‌بندی، تمرکز، عرضه و فروش کالاها و یا خدمات مشمول استاندارد اجباری وارد شوند و به بازرسی و نمونه‌برداری بپردازند.

تبصره ۱- کارشناسان امین و مورد وثوق سازمان در انجام وظایف قانونی خود، به عنوان ضابط دادگستری محسوب می‌شوند.

تبصره ۲- ...

ماده ۲۱- مسئولیت کنترل کیفیت در واحدهای مشمول استاندارد اجباری و دارندگان پروانه کاربرد علامت استاندارد تشویقی یا ارائه‌کننده خدمات مشمول استانداردهای اجباری، بر عهده اشخاص حقیقی امین و مورد وثوق است که دارای تحصیلات لازم و تجربه کافی در رشته‌های تخصصی مربوطه باشند. چگونگی تأیید صلاحیت علمی و فنی و نحوه به‌کارگیری این افراد و همچنین شیوه سلب صلاحیت و روش رسیدگی به تخلفات آنان به موجب آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین می‌شود و به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.

ماده ۲۸- کلیه گواهی‌نامه‌های صادره از سوی مؤسسات گواهی‌کننده و بازرسی‌کننده، کارشناسان رسمی امین و مورد وثوق استاندارد، آزمایشگاه‌های آزمون و برسنجی تأیید صلاحیت‌شده از سوی سازمان در رابطه با تطبیق ویژگی کالاها و خدمات با استانداردهای مربوطه، به عنوان کارشناسی رسمی مورد قبول کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مراجع قضایی تعیین می‌شود.»

زیر به ماده (۲۰) الحاق می‌شود:

تبصره الحاقی - کارشناسان مندرج در این ماده باید از شرایط امانتداری و وثاقت برخوردار باشند.»

آقای کدخدائی - تذکرات را که لازم نیست بخوانیم. تذکر است دیگر.

منشی جلسه - نه، ولی چون اصلاح کرده‌اند، خواندم.

آقای مؤمن - ماده (۲۱) را هم اصلاح کرده‌اند؟

آقای مؤمن - نه، آخر تبصره (۱) چه شد؟

آقای کدخدائی - اینها تذکر است؛ اگر ایرادی دارید، بفرمایید.

آقای مؤمن - خیلی خوب، پس دیگر تذکرات را نخوانید!

منشی جلسه - نه، الآن که خواندیم.

آقای مؤمن - اگر تذکرات را می‌خوانید، پس تذکرات بعدی را هم باید خواند. تذکری که

داده بودیم، برای هر سه ماده (۲۰)، (۲۱) و (۲۸) بود. آن که خواندید، اصلاحیه‌ی ماده (۲۰)

بود. حالا مواد (۲۱) و (۲۸) را هم بررسی کنید.

آقای کدخدائی - بله.

منشی جلسه - بله حاج آقا، حالا عرض می‌کنم. در ماده (۲۱) هم دوباره همین تبصره را اضافه

کرده‌اند. در ماده (۲۸) هم دوباره همین تبصره را اضافه کرده‌اند.

آقای مؤمن - بسیار خوب.

آقای کدخدائی - یعنی آمده‌اند همان تبصره را به هر سه ماده اضافه کرده‌اند.

آقای مؤمن - بسیار خوب، این درست است.

منشی جلسه - البته منظور ما این بوده است که یک بار ذکر بشود.

آقای کدخدائی - حالا دیگر این تذکر بوده است.

آقای مؤمن - فرقی نمی‌کند. سه بار ذکر شده باشد هم مشکلی نیست.

منشی جلسه - ماده (۲۱) هم به همین صورت [با اضافه کردن تبصره‌ای مشابه با تبصره‌ی

الحاقی ماده (۲۰)] اصلاح شده است.

آقای مؤمن - تذکر شماره (۱) را نخواندید.

منشی جلسه - بله، الآن همین را می‌خواهم بخوانم. تذکر اول ما این بوده است: «۱- در ماده

(۲۱)، تصویب آیین‌نامه اجرایی توسط مجلس شورای اسلامی نیازمند اصلاح است.» که

این را هم اصلاح کرده‌اند.

آقای مؤمن - چگونه اصلاح کرده‌اند؟

منشی جلسه - به این ترتیب که گفته‌اند: «در ماده (۲۱)، عبارت «امین و مورد وثوق» حذف و عبارت «قانون تعیین می‌شود»، جایگزین عبارت «آیین‌نامه اجرایی این قانون تعیین می‌شود و به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد»، می‌شود و یک تبصره به شرح زیر به آن الحاق می‌گردد:

تبصره الحاقی - کارشناسان مندرج در این ماده باید از شرایط امانتداری و وثاقت برخوردار باشند.»

آقای مؤمن - بله دیگر، این تبصره مثل همان تبصره‌ی ماده‌ی بالایی است.

منشی جلسه - بله.

آقای مؤمن - همین است دیگر. این هم مثل همان تبصره‌ی ماده (۲۰) است. آن تبصره‌ی الحاقی که در ماده (۲۰) اضافه کرده‌اند، برای عمل به این تذکر دوم ما بوده است.

آقای کدخدائی - برای تذکر اول هم، در ماده (۲۱) عبارت «آیین‌نامه‌ی اجرایی» را تبدیل به «قانون» کرده‌اند. چون در نهایت مجلس تصویب می‌کرده است، به آن قانون گفته‌اند.

منشی جلسه - بله.

آقای کدخدائی - چون ما گفتیم که مجلس نمی‌تواند آیین‌نامه‌ی اجرایی را به این شکل تصویب بکند.

منشی جلسه - بله.

آقای کدخدائی - بعدی را بخوانید.

منشی جلسه - ایراد بعدی ما [در بند (۳) نظر شماره ۹۵/۱۰۰/۵۸۳۱ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۷ شورای نگهبان] این بوده است: «۳- در تبصره (۴) الحاقی به ماده (۳۵)،^(۱) از آنجا که

۱. ماده (۳۵) طرح تقویت و توسعه نظام استناد دارد و تبصره (۴) آن، مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۳۵- ترکیب شورای عالی استناد دارد عبارت است از:

- ۱- رئیس جمهور به عنوان رئیس شورای عالی و در غیاب وی، معاون اول رئیس جمهور
- ۲- رئیس سازمان به عنوان دبیر شورای عالی
- ۳- رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
- ۴- رئیس سازمان حفاظت محیط زیست

تعیین وظایف و اختیارات شورای استاندارد در استان جنبه تقنینی دارد، مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی شناخته شد. بند (۸) ماده (۳۶)^(۱) نیز مبنیاً بر ایراد مذکور اشکال دارد.» که الآن مجلس این ایراد را به این ترتیب اصلاح کرده است: «تبصره (۴) ماده (۳۵) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

تبصره ۴- مصوبات شورای عالی استاندارد با تأیید مسئولان ردیف‌های (۱) تا (۵) این ماده و مصوبات شورای استاندارد استانی فقط در چهارچوب این قانون و مصوبات شورای عالی استاندارد نافذ و اجرایی می‌گردد.» بحث این بود که غیر از اعضای قوه‌ی

→

۵- وزرای «امور اقتصادی و دارایی»، «علوم، تحقیقات و فناوری»، «راه و شهرسازی»، «جهاد کشاورزی»، «صنعت، معدن و تجارت»، «بهداشت، درمان و آموزش پزشکی»، «نفت»، «نیرو»، «تعاون، کار و رفاه اجتماعی»، «ارتباطات و فناوری اطلاعات» و «دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح»

۶- دادستان کل کشور

۷- رئیس سازمان بازرسی کل کشور

۸- دو نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی مرتبط با حوزه استاندارد

۹- رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

۱۰- رئیس اتاق تعاون ایران

۱۱- رئیس اتاق اصناف ایران

۱۲- چهار نفر متخصص باتجربه در امور استاندارد به پیشنهاد رئیس سازمان و حکم رئیس جمهور برای مدت چهار سال

۱۳- رئیس سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

۱۴- رئیس مرکز ملی تأیید صلاحیت ایران

۱۵- رئیس شورای رقابت

تبصره ۱- ...

تبصره ۴- مصوبات شورای عالی استاندارد با تأیید مسئولان ردیف‌های (۱) تا (۵) این ماده و مصوبات شوراهای استانی با تأیید اعضای متناظر مسئولان ردیف‌های (۱) تا (۵) این ماده در سطح استان نافذ و اجرایی می‌گردد.»

۱. ماده (۳۶) طرح تقویت و توسعه نظام استاندارد، مصوب ۱۳۹۵/۱۲/۱ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۳۶- وظایف و اختیارات شورای عالی استاندارد به شرح زیر است:

۱- ...

۸- تصویب وظایف و حدود اختیارات شورای استاندارد استان

۹- ...»

مجریه، کسان دیگری در تصمیم‌گیری این شوراها دخالت نداشته باشند.

آقای سوادکوهی - به نظر می‌رسد این اشکال در مورد شوراهای استاندارد استان‌ها هنوز رفع نشده است، چون چهارچوب این مصوبه در ارتباط با تصمیمات شورای استاندارد استان‌ها، چیزی را ذکر نکرده است یا من چیزی اینجا ندیدم.

آقای شب‌زنده‌دار - یعنی اگر مصوبات این شورا در همان سطح آیین‌نامه باشد، اشکالی دارد؟ چون وضع چنین مصوباتی در صلاحیت هیئت وزرا یا هر یک از وزیران است. حالا این مصوبات [شورای عالی استاندارد یا شورای استاندارد استانی] چه نوع مصوباتی است؟ آیا فقط دستورالعمل است یا آیین‌نامه‌ها را هم شامل می‌شود؟

آقای سوادکوهی - شامل کل تصمیمات آنها است دیگر. آیا اینها هر تصمیمی که گرفتند، لازم‌الاجرا است؟

آقای کدخدائی - این شوراها قانوناً نمی‌توانند چنین مصوباتی را تصویب بکنند.

آقای شب‌زنده‌دار - درست است؛ ولی خب این الآن دارد از «مصوبات» شورای عالی استاندارد حرف می‌زند.

آقای کدخدائی - بالاخره اینجا منظور مصوباتی است که اینها طبق قانون می‌توانند تصویب کنند دیگر.

منشی جلسه - آقای دکتر، فکر کنم در مرحله‌ی قبل گفتیم شورای عالی استاندارد اصلاً در مورد [وظایف و اختیارات] شورای استاندارد استان‌ها نمی‌تواند مصوبه بگذراند.

آقای سوادکوهی - خب، الآن که بند (۸) ماده (۳۶) را این‌طور اصلاح کرده‌اند، شورای عالی استاندارد می‌تواند در این مورد مصوبه‌ای داشته باشد؟ بند (۸) [در مورد صلاحیت‌های شورای عالی استاندارد] را این‌طور اصلاح کرده‌اند: «۸- تعیین وظایف و اختیارات و تأیید و تصویب مصوبات شورای استاندارد استان در چهارچوب این قانون.»

منشی جلسه - ایراد را رفع کرده‌اند؛ صلاحیت شورای عالی استاندارد را خیلی محدود کرده‌اند.

آقای کدخدائی - اگر مثلاً بگوییم یک نهادی می‌تواند «مصوباتی» وضع کند، یعنی «قانون» هم می‌تواند وضع کند؟ معلوم است که نمی‌تواند.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشگده شورای نگهبان) - آن مربوط به قسمت دوم این بند نظر شورا است.

منشی جلسه - بله آقای دکتر، پس احتمالاً اول باید قسمت دوم این بند از نظر شورا را بخوانیم.

آقای مؤمن - خب، آنهایی که در ردیف‌های (۱) تا (۵) ماده (۳۵) قرار دارند، چه کسانی هستند؟

منشی جلسه - «ماده ۳۵- ترکیب شورای عالی استاندارد عبارت است از:

- ۱- رئیس جمهور به عنوان رئیس شورای عالی و در غیاب وی معاون اول رئیس جمهور
- ۲- رئیس سازمان به عنوان دبیر شورای عالی
- ۳- رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
- ۴- رئیس سازمان حفاظت محیط زیست
- ۵- وزرای «امور اقتصادی و دارایی»، «علوم، تحقیقات و فناوری»، «راه و شهرسازی»، «جهاد کشاورزی»، «صنعت، معدن و تجارت»، «بهداشت، درمان و آموزش پزشکی»، «نفت»، «نیرو»، «تعاون، کار و رفاه اجتماعی»، «ارتباطات و فناوری اطلاعات» و «دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح» تا اینجا اعضای شورای عالی استاندارد هستند. دیگر بقیه را عضو موثر ندانسته است.

آقای سوادکوهی - این را گفته‌اند.

آقای مؤمن - می‌خواهند بگویند که اینها مسئول تأیید مصوبات در شورای عالی استاندارد هستند.

منشی جلسه - بله، یعنی دادستان کل کشور و دیگر اعضای شورای عالی استاندارد [که مقام دولتی و عضو قوه‌ی مجریه نیستند] را مسئول ندانسته‌اند.

آقای مؤمن - بسیار خب، پس این ایراد برطرف شده است.

آقای کدخدائی - بند (۸) ماده (۳۶) اصلاحی را هم بخوانید، شاید این روشن‌تر بشود.

منشی جلسه - ایراد ما این بوده است: «۳- در تبصره (۴) الحاقی به ماده (۳۵)، از آنجا که تعیین وظایف و اختیارات شورای استاندارد در استان جنبه تقنینی دارد، مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی شناخته شد. بند (۸) ماده (۳۶) نیز مبنیاً بر ایراد مذکور اشکال دارد.» بند (۸) را به این ترتیب اصلاح کرده‌اند: «بند (۸) ماده (۳۶) به شرح زیر اصلاح می‌شود:

۸- تعیین وظایف و اختیارات و تأیید و تصویب مصوبات شورای استاندارد استان در چهارچوب این قانون.»

آقای کدخدائی - یعنی مصوبات شوراهای استاندارد استان‌ها را همین شورای عالی استاندارد باید تأیید کند.

آقای سوادکوهی - بله، شورای عالی استاندارد باید تأیید کند.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، مصوبات این شوراهای استانی استاندارد اشکالی ندارد، ولی تعیین وظایف و اختیارات آنها که در بند (۳) نظر شورا گفته شده بود که مطابق اصل (۸۵) جنبه‌ی تقنینی دارد، الآن دوباره به چه کسی واگذار شده است؟ به شورای عالی استاندارد.

منشی جلسه - نه آقای دکتر؛ الآن در این اصلاحیه گفته‌اند که در شورای عالی استاندارد فقط آن پنج نفر عضو اولش می‌توانند رأی بدهند.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، صلاحیت وضع مصوبات توسط آنها اشکالی ندارد. مشکل این است که همان تعیین وظایف و اختیارات شوراهای استاندارد استان‌ها را دوباره در بند (۸) آورده‌اند. این اشکال دارد [چون این کار، تقنین است و در صلاحیت مجلس شورای اسلامی است].

آقای کدخدائی - خوب در بند (۸)، عبارت «در چهارچوب این قانون» را هم اضافه کرده‌اند؛ یعنی در چهارچوب آن چیزی که در این مصوبه هست.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - خوب، این چهارچوب یعنی چه؟ در این مصوبه که چهارچوبی گفته نشده است.

آقای موسوی - چیزی در این باره ندارد.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بعد، اصلاً خود «تعیین وظایف»، چیزی است که جنبه‌ی تقنینی دارد و «قانون» باید وظایف و اختیارات را تعیین بکند. اشکال ما هم همین بوده است. یعنی همین‌طور که وظایف شورای عالی استاندارد در «قانون» تعیین شده است، وظایف شوراهای استاندارد استانی هم باید در «قانون» تعیین بشود. این باید قانونی باشد.

آقای کدخدائی - بله، مجلس باید آنها را تعیین بکند. خوب اشکال اصل (۸۵) گرفته شده بوده است؛ یعنی ایراد قبلی همچنان باقی است دیگر.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله، البته بحث «تأیید مصوبات» شوراهای استاندارد استان‌ها اشکالی ندارد؛ چون در بند (۸) گفته است مصوبات آنها را این شورای

عالی بیاید تنفیذ یا تأیید کند.

آقای سواد کوهی - پس «در چهارچوب قانون» [که در بند (۸) ماده (۳۶) اصلاحی آورده اند] یعنی چه؟

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - در چهارچوب قانون یعنی در حدود این مصوبه. اما ایراد این بند، در آن بحث «تعیین وظایف و اختیارات» شورای استاندارد استان‌ها است.

آقای کدخدائی - ما باید بگوییم در بند (۸) ماده (۳۶)، ایراد همچنان باقی است. واگذاری تعیین وظایف و اختیارات شورای استاندارد استان‌ها به شورای عالی استاندارد ایراد ما بوده است.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله، ایراد همین بوده است دیگر. در ایراد مرحله‌ی قبل گفتیم: «۳- در تبصره (۴) الحاقی به ماده (۳۵)، از آنجا که تعیین وظایف و اختیارات شورای استاندارد در استان جنبه تقنینی دارد، مغایر اصل (۸۵) قانون اساسی شناخته شد. بند (۸) ماده (۳۶) نیز مبنیاً بر ایراد مذکور اشکال دارد.» این اشکال همچنان باقی است.

آقای کدخدائی - بله، تعیین وظایف و اختیارات شورای استاندارد استانی به شورای عالی استاندارد واگذار شده است؛ یعنی از این جهت اشکال همچنان باقی است. آقایانی که اشکال مغایرت با اصل (۸۵) را همچنان باقی می‌دانند، اعلام نظر بفرمایند. شش نفر رأی دادند. حاج آقا، شما رأی نمی‌دهید؟ این ایراد مغایرت با اصل (۸۵) است. همان ایراد قبلی است.

آقای یزدی - چه اشکالی دارد؟

منشی جلسه - چون [تعیین وظایف و اختیارات شورای استاندارد استانی] عمل تقنینی است، واگذاری آن به شورای عالی استاندارد اشکال دارد. در نظر مرحله‌ی قبل شورا گفتیم تعیین این صلاحیت‌ها نیاز به قانون‌گذاری دارد.

آقای مؤمن - حالا این طور شده است: «تعیین وظایف و اختیارات و تأیید و تصویب مصوبات شورای استاندارد استان در چهارچوب این قانون».

آقای کدخدائی - آقای دکتر اسماعیلی، بحث در مورد تعیین وظایف و اختیارات در بند (۸) ماده (۳۶) در صفحه (۵) است. این ایراد قبلی ما به این بند بوده که اصلاح نشده است.

آقای مؤمن - خب، نسبت به واگذاری تعیین وظایف و اختیارات شورای استاندارد استان‌ها به شورای عالی استاندارد ایراد داریم.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله، بحث تأیید مصوبات اینها [= شورای استاندارد استان‌ها] مورد ایراد نیست.

آقای کدخدائی - بله، تعیین وظایف و اختیارات محل ایراد است.

آقای مؤمن - ایرادمان به تأیید و تصویب مصوبات شوراهای استاندارد استان‌ها توسط شورای عالی استاندارد نیست.

آقای کدخدائی - بله، با آن کاری نداریم. حاج آقای مؤمن هم رأی دادند.

آقای مؤمن - نسبت به واگذاری تعیین وظایف و اختیارات به شورای عالی استاندارد رأی دادم.

آقای کدخدائی - بله.

آقای یزدی - [در بند (۸) ماده (۳۶) اصلاحی] می‌گویید این کار باید در چهارچوب این قانون باشد؛ اشکالش چیست؟

آقای کدخدائی - اشکالش این است که در این مصوبه هیچ چهارچوبی را برای این کار تعیین نکرده‌اند. خب، اشکالات این مصوبه همین دو مورد است.

آقای مؤمن - بله، اشکالاتش همین دو مورد است.

منشی جلسه - آقای دکتر، الان ایراد آن تبصره (۴) ماده (۳۵) هم همچنان باقی است؟
آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - ببینید؛ چون در آن تبصره (۴) اسم شورای استاندارد استان برده شده بود و این بند (۸) ماده (۳۶) ایراد داشت، اشکال اول را به آنجا گرفتیم.

آقای سوادکوهی - بله، چون مصوباتی که هر نهاد می‌تواند وضع کند، با توجه به حدود اختیارات آن باید تعیین بشود، قانون باید اختیار شورای استاندارد استان و وظایفش را تعیین کند [در حالی که در بند (۸) ماده (۳۶) به شورای عالی استاندارد سپرده شده بود]؛ بنابراین، آن تبصره ایراد داشت. حالا هم با توجه به اینکه این مطلب [= تعیین وظایف و اختیارات شوراهای استاندارد استانی از طریق تقنین] هنوز حل نشده است، می‌توانید به آن تبصره هم مبنیاً بر این ایراد بند (۸) ماده (۳۶)، اشکال بگیرید؛ یعنی می‌توانید به هر دوی آنها با هم یک اشکال بگیرید؛ چون وضع مصوبه از سوی آنها بدون اینکه اختیارات و وظایفشان مشخص شده باشد، ایراد دارد. تا زمانی که این اختیارات و وظایف در این مصوبه مشخص نشده باشد، همان اشکالی که ما به مصوبات این شوراها گرفتیم، همچنان باقی است. پس بنابراین،

در تبصره (۴) ماده (۳۵)، می‌گوییم این اشکال به مصوبات شوراهای استاندارد استانی وارد است، چون الآن نمی‌دانیم وظیفه‌ی آنها که در تبصره (۸) ماده (۳۶) گفته است در چهارچوب این قانون از سوی شورای عالی استاندارد تعیین می‌شود، چیست. معلوم نیست آنجا چه وظایفی را می‌خواهند برای اینها تعیین کنند.

آقای کدخدائی - خب آقای دکتر، اگر مثلاً مجلس آن وظایف را تعیین نکند، دیگر مشکل حل می‌شود.

آقای سوادکوهی - احسنت، مشکل حل می‌شود.

آقای کدخدائی - اگر هم آن را حذف کند که آن بحث تأیید مصوبات شوراهای استانی از سوی شورای عالی استاندارد اشکالی ندارد.

آقای سوادکوهی - کاملاً درست است. می‌خواهم این را عرض کنم که بنابراین، چون اختیارات این شوراهای استاندارد استانی مشخص نشده است، این ایراد ما، هم در تبصره (۴) ماده (۳۵) هست و هم اینجا در ارتباط با بند (۸) ماده (۳۶). حالا هر طور می‌خواهید تصمیم بگیرید. فکر می‌کنم این مسئله، باز به همان اشکال اصلی برمی‌گردد.

آقای کدخدائی - خیلی خب، حاج آقای جنتی هم رأی دادند. هشت تا رأی آورد.^(۱) خب، دستور بعدی را بخوانید.^(۲)

۱. بند (۲) نظر شماره ۹۶/۱۰۰/۸۷۸ مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۸ شورای نگهبان: «۲- در بند (۸) ماده (۳۶)، ایراد سابق این شورا نسبت به وظایف و اختیارات شورای عالی استاندارد استان کماکان به قوت خود باقی است.»

۲. نظر شماره ۹۶/۱۰۰/۸۷۸ مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۸ شورای نگهبان: «عطف به نامه شماره ۲۳/۷۹۳۲ مورخ ۱۳۹۶/۲/۹ و پیرو نامه شماره ۹۵/۱۰۰/۵۸۳۱ مورخ ۱۳۹۵/۱۲/۱۷، طرح تقویت و توسعه نظام استاندارد که با اصلاحاتی در جلسه مورخ چهارم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و نود و شش به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است، در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳ شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت و با توجه به اصلاحات به عمل آمده، نظر این شورا به شرح زیر اعلام می‌گردد:

۱- علی‌رغم اصلاح به عمل آمده، ایراد بند یک سابق این شورا کماکان به قوت خود باقی است. لازم به ذکر است منظور از مسئولیت امر، تعیین، تدوین و نشر و مسئولیت اجرا و نظارت بر استانداردهای کالاها و تجهیزات پزشکی می‌باشد که تعیین مصادیق مذکور توسط شورای عالی استاندارد نیز محل ایراد است.

۲- در بند (۸) ماده (۳۶)، ایراد سابق این شورا نسبت به وظایف و اختیارات شورای عالی استاندارد استان کماکان به قوت خود باقی است.»

لایحه حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب‌های کشور

منشی جلسه - دستور بعدی: «لایحه حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب‌های کشور»^(۱)

ماده ۱- هرگونه بهره‌برداری و اقدامی که منجر به تخریب و آلودگی غیرقابل جبران تالاب‌ها گردد، ممنوع است. مرجع تشخیص تخریب و آلودگی غیرقابل جبران، سازمان حفاظت محیط زیست می‌باشد که در این قانون، سازمان نامیده می‌شود.

تبصره- آیین‌نامه جلوگیری از تخریب و آلودگی غیرقابل جبران تالاب‌ها حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ ابلاغ این قانون توسط سازمان تهیه می‌شود و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد تا مبنای عمل سازمان مذکور و تمامی مراجع ذی‌ربط قرار گیرد. این آیین‌نامه باید متضمن حفظ و احیاء تالاب‌های کشور باشد.»

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - ببینید، در این مصوبه یک عنوانی به نام «تخریب و آلودگی غیر قابل جبران تالاب‌ها» ذکر شده است که می‌خواهند آن را به عنوان یک عمل مجرمانه تعیین کنند؛ چون بعداً [در ماده (۱)] صریحاً گفته‌اند که این عنوان، جرم است.

آقای سوادکوهی - درست است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - این در حالی است که در اینجا هیچ تعریفی از «تخریب و آلودگی غیر قابل جبران تالاب‌ها» صورت نگرفته است، ولی آثار مختلفی بر این عمل بار شده است. در ادامه، [در ماده (۱)] سازمان محیط زیست را به عنوان مرجع تشخیص تعیین کرده است که این سازمان بیاید بگوید که در کجا این تخریب‌ها و آلودگی‌ها غیر قابل جبران است. یعنی اینها می‌خواهند این عنوان را جرم تلقی کنند و برایش مجازات تعیین کنند. [در ماده (۴) این مصوبه] برای این عنوان مجرمانه، مجازات تعیین کرده‌اند. بعد [در تبصره‌ی ماده (۱)] هم گفته‌اند که دولت در مورد جلوگیری از تخریب و آلودگی غیرقابل

۱. لایحه حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب‌های کشور در تاریخ ۱۳۹۴/۲/۲۰ به تصویب هیئت وزیران رسید. این لایحه، پس از ارسال به مجلس شورای اسلامی، در تاریخ ۱۳۹۶/۲/۴ به تصویب نمایندگان رسید و مطابق با روند قانونی پیش‌بینی شده در اصل (۹۴) قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۹۲/۷۹۲۴ مورخ ۱۳۹۶/۲/۹ برای بررسی به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان پس از بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳، نظر خود مبنی بر عدم مغایرت این مصوبه با موازین شرع و قانون اساسی را طی نامه‌ی شماره ۹۶/۱۰۰/۸۷۷ مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۸ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

جبران تالاب‌ها آیین‌نامه‌ای بنویسد. لذا این مصوبه از این جهت که ضوابط و تعریفی برای این عنوان مجرمانه تعیین نکرده و در عین حال در مواد بعدی برای آن مجازات در نظر گرفته است، اشکال دارد یا حداقل ابهام دارد. اشکال این مصوبه این است که بالاخره بر اساس اصل قانونی بودن جرم و مجازات، عنوان مجرمانه را باید دقیقاً تعریف کند و حدود آن را مشخص بکند.

آقای شب‌زنده‌دار - متن ماده (۱) عین عبارت اصل (۵۰) قانون اساسی^(۱) است دیگر.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه.

آقای شب‌زنده‌دار - چرا؛ عین عبارت قانون اساسی است، عین عبارت اصل (۵۰) است.

آقای مؤمن - مگر تخریب و آلودگی خودش یک مسئله عرفی نیست؟ خودش یک مسئله عرفی است که همه‌ی مردم آن را می‌فهمند.

آقای ابراهیمیان - خب، اگر یک کسی بگوید آلودگی دریاها جرم است، آیا این میزان برای تصدیق عنوان مجرمانه کفایت نمی‌کند؟

آقای مؤمن - چرا؛ کفایت می‌کند.

آقای کدخدائی - [در ماده (۱)] برای آلودگی، قید «غیر قابل جبران» را نیز گفته است که یعنی تشخیص آن یک مسئله‌ی کارشناسی است.

آقای ابراهیمیان - تازه با ذکر این قید، مصادیق آلودگی را محدودتر کرده است.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - «غیر قابل جبران» یعنی چه؟

آقای مؤمن - نه، مصادیق «غیر قابل جبران» مسئله‌ای است که مردم می‌فهمند.

آقای کدخدائی - آن را کارشناس تعیین می‌کند.

آقای ابراهیمیان - بله.

آقای یزدی - تالاب که آلوده شود، دیگر نمی‌شود آن را پاک کرد. مقصود از آلودگی غیر قابل

جبران یعنی یک نوع آلودگی که با یک خرده‌اِتر ریختن روی آن، پاک نشود.

آقای مؤمن - بله.

۱. اصل پنجاهم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران: «در جمهوری اسلامی، حفاظت محیط زیست که نسل امروز و نسل‌های بعد باید در آن حیات اجتماعی رو به رشدی داشته باشند، وظیفه عمومی تلقی می‌گردد. از این رو فعالیت‌های اقتصادی و غیر آن که با آلودگی محیط زیست یا تخریب غیرقابل جبران آن ملازمه پیدا کند، ممنوع است.»

آقای یزدی - اما بعضی از آلودگی‌ها هستند که وقتی اِتر روی آن می‌پاشند، زود جمع می‌شود.

آقای مؤمن - بله.

آقای یزدی - ماده (۱) می‌گوید تشخیص اینکه این آلودگی از آن آلودگی‌هایی است که اصلاح می‌شود یا نه، به عهده آیین‌نامه است. این اشکالش چیست؟

آقای مؤمن - بله.

آقای کدخدائی - تشخیص غیرقابل جبران بودن آلودگی اصلاً به عهده‌ی کارشناس است دیگر.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - ماده (۱) گفته بر عهده‌ی سازمان محیط زیست است.

آقای کدخدائی - بله، چون سازمان محیط زیست، کارشناس است.

آقای یزدی - تالاب یک مرکزی است که در آن آب زود جمع می‌شود و آلوده شدن آن به دو گونه است؛ بعضی وقت‌ها آلودگی تالاب نظیر مواردی است که در استخرها یا برخی جاهای دیگر به وجود می‌آید. در این حالت، ماده خاصی به نام «اِتر» به آن می‌پاشند و این ماده آلودگی‌ها را جمع می‌کند و پاکش می‌کند؛ تقریباً ناخالصی‌اش را می‌گیرد. ولی بعضی وقت‌ها آلودگی طوری است که قابل جبران نیست، یعنی نمی‌شود آن آلودگی را تمیز کرد. تشخیص اینکه این آلودگی در چه مواردی غیرقابل جبران و در چه مواردی قابل جبران است را به عهده‌ی آیین‌نامه گذاشته‌اند. این اشکالی دارد؟

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - حاج‌آقا، ولی این مصوبه برای آلوده کردن غیرقابل جبران تالاب‌ها آثار تخلف و عمل مجرمانه در نظر گرفته است.

آقای مؤمن - باشد دیگر، عیبی ندارد.

آقای یزدی - وقتی آلودگی و تخریب تالاب غیر قابل جبران است یعنی خسارتش بیشتر است دیگر.

آقای مؤمن - بله.

آقای جنتی - اشکالی ندارد.

آقای یزدی - دو نوع آلودگی داریم؛ آلودگی‌ها را گاهی وقت‌ها دیگر نمی‌شود پاکش کرد، اما بعضی وقت‌ها می‌شود پاکش کرد؛ مثل لکه‌هایی که روی لباس‌ها وارد می‌شود که گاهی آنها

را نمی‌شود پاک کرد و برای همیشه می‌ماند و بر روی لباس هست، اما بعضی وقت‌ها هم می‌شود پاکش کرد. در اینجا تشخیص اینکه کدام نوع از آلودگی است، به عهده‌ی آیین‌نامه گذاشته شده است.

آقای کدخدائی - آقای دکتر سوادکوهی بفرمایند.

آقای سوادکوهی - حضرت آیت‌الله یزدی ببینید؛ قانون اساسی در اصل (۵۰) این مطلب را ذکر کرده است که «فعالیت‌های اقتصادی و غیر آن که با آلودگی محیط زیست یا تخریب غیر قابل جبران آن ملازمه پیدا کند، ممنوع است.» قانون اساسی این کار را ممنوع اعلام کرده است. آنچه که ما الآن از این مصوبه می‌فهمیم این است که ماده (۱) این تخریب غیر قابل جبران را مشخص نکرده، بلکه تعریف آن را به آیین‌نامه موکول کرده است. این موضوع در قانون اساسی نیز ممنوع شده است، ولی قانون‌گذار هم باید بگوید تخریب غیر قابل جبران چیست تا قاضی که در آینده می‌خواهد به چنین پرونده‌هایی رسیدگی کند، مستند به جرم تعریف شده در این قانون، مجرم را مجازات کند. الآن اینجا در ماده (۱) چه گفته است؟ صرفاً تخریب و آلودگی غیرقابل جبران تالاب‌ها را ممنوع اعلام کرده است. خوب اینکه عیناً در اصل (۵۰) قانون اساسی هم هست [و نیازی به تکرار نبود]. اما تخریب غیر قابل جبران را چه کسی توصیف می‌کند؟ ماده (۱) می‌گوید آیین‌نامه توصیف کند. به نظر می‌رسد این از لحاظ اصول قضایی، با اصول دادرسی منصفانه و اصل قانونی بودن جرم و مجازات که در اصل (۳۶)، با عبارت «حکم به مجازات و اجرای آن باید تنها از طریق دادگاه صالح و به موجب قانون باشد» به آن تصریح شده، مغایر است. الآن [حکم به مجازات تخریب و آلودگی غیرقابل جبران] به موجب چه چیزی تحقق پیدا می‌کند؟ به موجب آیین‌نامه تحقق پیدا خواهد کرد.

آقای مؤمن - نه.

آقای سوادکوهی - این امر از این حیث اشکال دارد که در ماده (۱) تعریف و مصداق تخریب و آلودگی غیرقابل جبران را به آیین‌نامه موکول کرده است. خوب فردا قاضی باید مطابق با آیین‌نامه افراد متخلف را محکوم کند.

آقای کدخدائی - در اینجا به کارشناس ارجاع داده است. اگر قانون‌گذار در مصوبه‌ای بگوید که «تخریب اموال» جرم است و برای روشن شدن میزان تخریب، آن را به کارشناس ارجاع دهد، اشکالی دارد؟ در این مصوبه هم، همین‌طور است؛ اصل تخریب محیط زیست را جرم

دانسته است، با ذکر یک قید [که گفته است کارشناس، میزان قابل جبران یا غیر قابل جبران را مشخص می‌کند].

آقای سوادکوهی - نه، الآن قانون اساسی تخریب غیر قابل جبران را ممنوع دانسته است و این امر، هم محیط زیست و هم تالاب‌ها، همه را در بر می‌گیرد.
آقای کدخدائی - بله.

آقای مؤمن - خب، این [معنای تخریب غیر قابل جبران] را خود مردم می‌فهمند.
آقای سوادکوهی - خب مردم از اصل (۵۰) هم می‌فهمند که نباید محیط زیست را تخریب کنند. اما قانون‌گذار بایستی تعیین کند که این تخریب به چه شکلی و با چه ضابطه‌ای ممنوع است.

آقای مؤمن - نه.

آقای کدخدائی - این را کارشناس اعلام می‌کند. سازمان محیط زیست، کارشناس این کار است.

آقای مؤمن - بله.

آقای سوادکوهی - در اینجا دارد می‌گوید که سازمان محیط زیست، از اساس بیاید این کار را بکند. آنچه که من می‌فهمم این است که در اینجا قانون‌گذار باید تخریب غیر قابل جبران را تعریف کند و بگوید که این عمل، جرم است، اما اینکه مصداقش را چه کسی تعیین می‌کند، این را قانون‌گذار می‌تواند بیاید بگوید که مصداقش بر مبنای آنچه که مثلاً کارشناس تشخیص داد، تعیین می‌شود؛ اما الآن آنچه که ما از این استفاده می‌کنیم این نیست.

آقای یزدی - الآن اشکال این مصوبه چیست؟ قانون اساسی [آلودگی و تخریب غیر قابل جبران محیط زیست] را ممنوع کرده است، این مصوبه هم بر همان اساس قانون اساسی، آلودگی محیط زیست را ممنوع اعلام کرده است و گفته است باید از آلودگی جلوگیری کرد. بعد هم گفته است تشخیص اینکه این آلودگی از چه نوعی است، به عهده‌ی آیین‌نامه است و این موضوع، در آنجا معین می‌شود.

آقای کدخدائی - بله.

آقای یزدی - در واقع کارشناس‌ها معین می‌کنند. ما نمی‌فهمیم اشکال شما به این ماده چیست؟!

آقای سوادکوهی - ببینید اشکالش این است که در ماده (۴) این‌طور می‌گوید: «اشخاص

حقیقی و حقوقی متخلف از احکام این قانون...»، خب احکام این قانون شامل چه مواردی است؟ احکام این قانون چیست؟ یعنی تخلف از آیین نامه را نیز در بر می گیرد.

آقای مؤمن - نه، در کجای ماده (۴) آیین نامه آمده است؟ ماده (۴) که اصلاً حرفی از آیین نامه ندارد.

آقای سوادکوهی - نه، در تبصره‌ی ماده (۱)، آیین نامه را [هم جزء احکام این قانون] گذاشته است.

آقای مؤمن - آنکه آیین نامه جلوگیری از تخریب و آلودگی محیط زیست است.

آقای یزدی - حالا به بررسی ماده (۴) هم می‌رسیم؛ فعلاً بگویید اشکال ماده (۱) چیست؟

آقای سوادکوهی - برای اینکه آلودگی محیط زیست می‌خواهد جرم تلقی بشود، [باید ضوابطش در این قانون بیاید].

آقای یزدی - [تبصره‌ی ماده (۱)] تشخیص موضوعی قضیه را به عهده‌ی آیین نامه گذاشته است؛ یعنی در آیین نامه گفته خواهد شد که آلودگی غیر قابل جبران، این است و آلودگی قابل جبران، این است.

آقای سوادکوهی - خیلی خوب، برای اینکه بعداً کارشناس [مصدق آلودگی غیر قابل جبران را] تعیین کند، [قانون‌گذار ابتدا باید ملاک و ضابطه‌ی این موضوع را بیان کند]. عرض من این است که این کار، کار قانون‌گذار است؛ ملاک را قانون‌گذار باید تعیین کند.

آقای یزدی - این، قانون‌گذاری نیست.

آقای مؤمن - ببینید، آیین نامه معنای تخریب را تعیین نمی‌کند، بلکه نحوه‌ی جلوگیری از تخریب را تعیین می‌کند.

آقای کدخدائی - بله.

آقای مؤمن - در ماده (۱)، گفته است «آیین نامه جلوگیری از تخریب»، حالا شما می‌گویید تخریب و آلودگی را آیین نامه تعیین می‌کند؟! نه، آیین نامه چنین چیزی را تعیین نمی‌کند.

آقای کدخدائی - بله.

آقای مؤمن - آیین نامه، می‌خواهد بگوید که نحوه‌ی جلوگیری از تخریب و آلودگی چطور باید باشد، نه اینکه بخواهد آن را معنا بکند.

آقای کدخدائی - درست است.

آقای مؤمن - فهمیدن تخریب یک مسئله‌ی عقلایی است که همان طور که در بالا [در ماده

(۱) [گفت، به عهده‌ی سازمان محیط زیست است. حالا تبصره‌ی ماده (۱) می‌گوید اینکه چطور باید از تخریب و آلودگی جلوگیری کرد، چیزی است که دولت با تصویب آیین‌نامه آن را تعیین می‌کند.

آقای یزدی - بله.

آقای کدخدائی - آقای دکتر موسوی بفرمایند.

آقای موسوی - همان‌طور که برخی از اعضا فرمودند، قانون اساسی مشخص کرده است که تخریب و آلودگی غیر قابل جبران محیط زیست ممنوع است. ماده (۱) این مصوبه هم می‌گوید «هرگونه بهره‌برداری و اقدامی که منجر به تخریب و آلودگی غیر قابل جبران تالاب‌ها گردد، ممنوع است». خوب، بالاخره یک مقام صلاحیت‌دار باید این موضوع را تشخیص بدهد دیگر.

آقای مؤمن - مقام صلاحیت‌دار چه موضوعی را باید تشخیص بدهد؟

آقای موسوی - من دارم در راستای همان نظر شما عرض می‌کنم.

آقای ابراهیمیان - بله، ایشان مؤیدند.

آقای مؤمن - می‌دانم. من عرض می‌کنم بفرمایید چه چیزی را باید تشخیص بدهد؟

آقای موسوی - من در تأیید همان نظر جناب‌عالی دارم می‌گویم که این تخریب و آلودگی غیر قابل جبران چیست؟ این را سازمان حفاظت محیط زیست به عنوان مقام صلاحیت‌دار باید تشخیص دهد. در ضمن تخریب یک مواردی را شامل می‌شود که با آلودگی فرق می‌کند؛ مثلاً وقتی موادی وارد یک رودخانه می‌شود و آن را آلوده می‌کند، متفاوت است با زمانی که فردی درختان یک جنگل را قطع می‌کند و مرتکب تخریب می‌شود. اینها دو تا عنوان است. بنابراین تشخیص این مسئله، یک مسئله‌ی کارشناسی است و بر عهده‌ی سازمان حفاظت محیط زیست قرار دارد. اما اینکه آلودگی و تخریب محیط زیست بررسی شود و حکم به مجازاتی صادر شود، این کار بر عهده‌ی قوه قضائیه است. این موضوع در ماده (۴) هم ذکر شده است: «اشخاص حقیقی و حقوقی متخلف از احکام این قانون و مقررات مصوب پس از اقامه دعوا توسط سازمان...»؛ یعنی سازمان حفاظت محیط زیست مواردی از تخریب و آلودگی را که غیر قابل جبران تشخیص می‌دهد، با تنظیم شکایت برای رسیدگی به قوه‌ی قضائیه ارسال می‌کند. آن وقت قوه‌ی قضائیه بر اساس نظریه‌ی کارشناسی سازمان حفاظت محیط زیست «علاوه بر توقف فعالیت و جبران خسارات وارده» حسب مورد، حکم

را صادر می‌کند. این سازوکار به نظر من مشکلی ندارد.

آقای کدخدائی - آقای دکتر اسماعیلی هم بفرمایند.

آقای اسماعیلی - به نظر من ماده (۱) هیچ ایرادی ندارد. اگر به صدر ماده ایراد گرفته می‌شود که عیناً عبارت [اصل (۵۰)] قانون اساسی است.

آقای کدخدائی - بله، عبارت قانون اساسی است.

آقای اسماعیلی - اینکه قانون‌گذار متن قانون اساسی را در قانون عادی ذکر بکند، اشکالی

ندارد. تا به حال هم خیلی موارد این‌چنینی داشته‌ایم. اگر ایراد به این وارد است که چرا

سازمان حفاظت محیط زیست را مرجع تشخیص قرار داده‌اند، باز هم ایرادی ندارد؛ مگر

جای دیگری هست که آن را مرجع تشخیص قرار دهند؟! همان‌طور که سایر آقایان فرمودند،

بالاخره «قانون» است که مقام صلاحیت‌دار را تعیین می‌کند. تازه، ماده (۱) کارشناس در

موضوع را به عنوان مقام صلاحیت‌دار تعیین کرده است. همچنین اگر ایراد به تبصره‌ی ماده

(۱) است که چرا تهیه‌ی آیین‌نامه را به سازمان حفاظت محیط زیست واگذار کرده است، باز

هم ایرادی ندارد؛ چون اگر این مصوبه این اختیار را به سازمان محیط زیست نمی‌داد، این

سازمان نمی‌توانست آیین‌نامه تهیه کند، همچنان که هیچ سازمانی نمی‌تواند برای اصول قانون

اساسی آیین‌نامه بنویسد، بلکه صرفاً برای قوانین عادی است که امکان تصویب آیین‌نامه

وجود دارد. بنابراین ممنوعیت تخریب و آلودگی محیط زیست در مصوبه‌ی مجلس ذکر شد

تا بتوانند برایش مجوز بگیرند و به سازمان محیط زیست بگویند تو برو برای این موضوع،

آیین‌نامه بنویس. حالا این «تخریب و آلودگی غیر قابل جبران» هم یک عنوان عرفی است،

مثل خیلی دیگر از عناوین مجرمانه؛ مثلاً قانون «توهین» را جرم می‌داند؛ بسیار خوب،

تشخیص توهین با کیست؟

آقای کدخدائی - بله.

آقای اسماعیلی - تشخیص وقوع جرم توهین بر اساس عرف است. قاضی هم در مقام

رسیدگی، می‌آید تشخیص می‌دهد که عرف، فلان رفتار را مصداق جرم توهین می‌داند یا

نمی‌داند. در ماده (۱) هم قانون‌گذار گفته است که تشخیص مصداق این عنوان عرفی

[تخریب و آلودگی غیر قابل جبران] که در قانون اساسی آمده و الآن هم من آن را در قانون

عادی می‌آورم، بر عهده‌ی سازمان حفاظت محیط زیست است و این سازمان آیین‌نامه‌ی آن

را تهیه می‌کند؛ مثلاً در آیین‌نامه مقرر می‌شود که به دلیل اینکه فعالیت کارخانه‌های شوینده

اثرات غیر قابل جبرانی بر تالاب‌ها می‌گذارند، تا دو کیلومتری تالاب‌ها نباید احداث شوند. از این حیث، سازوکار ماده (۱) یک چیز کاملاً عادی و طبیعی است. ضمن اینکه اصلاً در ماده (۱) صحبتی از جرم نیست، بلکه صرفاً نوعی ممنوعیت تعیین شده است. ممنوعیت با جرم بودن متفاوت است.

آقای کدخدائی - متشکرم؛ اگر اجازه بدهید رأی بگیریم.

آقای سوادکوهی - نه، هنوز چند مطلب دیگر باقی مانده است؛ تبصره‌ی ماده (۱) می‌گوید که آیین‌نامه «به تصویب هیئت وزیران می‌رسد تا مبنای عمل سازمان مذکور و تمامی مراجع ذی‌ربط قرار گیرد».

آقای کدخدائی - تبصره‌ی ماده (۱) برای چه هدفی این حکم را مقرر داشته است؟ برای همان نکته‌ای که حضرت آیت‌الله مؤمن فرمودند؛ برای جلوگیری از تخریب و آلودگی. **آقای سوادکوهی -** موضوع آیین‌نامه هر چه می‌خواهد باشد، اصلاً فرض می‌کنیم موضوع آن جلوگیری از تخریب و آلودگی باشد. با توجه به اصول (۱۷۰) و (۱۷۳) قانون اساسی که در ارتباط با مصوبات دولتی است و حکمی که تبصره‌ی ماده (۱) برای آیین‌نامه مقرر کرده است، اگر این آیین‌نامه برخلاف قانون تصویب شود، آن وقت تکلیف قاضی در قبال اجرای آن چیست؟

آقای یزدی - نوشتن آیین‌نامه در اینجا، هیچ کاری به قانون اساسی ندارد. اصلاً ربطی به قانون اساسی ندارد. آیین‌نامه را برای این قانون می‌خواهند بنویسند.

آقای سوادکوهی - خب اگر این آیین‌نامه بر خلاف قانون تصویب شد، قاضی تکلیفش چیست؟

آقای کدخدائی - بررسی انطباق مصوبات دولتی با قوانین، مطابق اصل (۱۳۸) با رئیس مجلس است و ابطال آن نیز با دیوان عدالت اداری است.

آقای سوادکوهی - خب دیوان عدالت اداری؛ پس بنابراین دیوان عدالت اداری باید آن را بررسی کند.

آقای کدخدائی - خب آن که هست.

آقای سوادکوهی - ولی تبصره‌ی ماده (۱) می‌گوید آیین‌نامه باید مبنای عمل تمامی مراجع ذی‌ربط قرار گیرد. این یعنی همه دستگاه‌ها بایستی از این آیین‌نامه تبعیت کنند.

آقای کدخدائی - خب، آیین‌نامه همین است دیگر؛ آیین‌نامه وقتی تصویب می‌شود، همه‌ی

مراجع ذی ربط باید از آن تبعیت کنند ...

آقای اسماعیلی - ... ولی اگر آیین نامه مثلاً در هیئت بررسی و تطبیق مصوبات دولت با قوانین در مجلس یا دیوان عدالت اداری ابطال شد، دیگر اعتبار حقوقی ندارد.
آقای کدخدائی - بله.

آقای سوادکوهی - خب الآن شما بفرمایید چه ضابطه‌ی قانونی دارید؟ چه ضابطه‌ی قانونی در دست دارید که آن آیین نامه را با آن ضابطه مقایسه و بررسی کنید.

آقای کدخدائی - این آیین نامه، برای جلوگیری از تخریب و آلودگی محیط زیست است.
آقای سوادکوهی - ببینید الآن نگرانی من این است که ماده (۱) سازمان محیط زیست را به عنوان مرجع تهیه‌ی آیین نامه تعیین کرده است و این آیین نامه پس از تصویب هیئت وزیران به صورت مطلق برای همه‌ی مراجع ذی ربط لازم‌الاتباع خواهد شد. این طور که این مصوبه دارد می‌گوید این آیین نامه به طور مطلق برای همه‌ی مراجع لازم‌الاجرا است.
آقای کدخدائی - بله، مثل بقیه آیین نامه‌ها.

آقای سوادکوهی - بعد در ماده (۴) به سازمان محیط زیست اجازه‌ی طرح شکایت را می‌دهد. این سازمان بر اساس چه معیار و ضابطه‌ای می‌تواند طرح شکایت کند؟ با توجه به تبصره‌ی ماده (۱)، سازمان باید بر اساس آن معیارهایی که خودش در آیین نامه آورده است، طرح شکایت نماید. به ماده (۴) توجه کنید. خب، چه مرجعی می‌خواهد نسبت به تخریب و آلودگی شکایت کند؟ خود سازمان حفاظت محیط زیست می‌خواهد شاکی شود.
آقای مؤمن - خب شاکی بشود؛ ایرادی ندارد.

آقای سوادکوهی - سازمان حفاظت محیط زیست شاکی می‌شود که مثلاً فلان شخص تالاب را تخریب یا آلوده کرده است.

آقای کدخدائی - بله، درست است.

آقای سوادکوهی - بسیار خب، الآن چه کسی تشخیص می‌دهد که آلودگی و تخریب صورت گرفته است یا خیر؟ ماده (۱) تشخیص این موضوع را بر عهده‌ی خود سازمان می‌گذارد. اشکال ماده (۱) این است که معلوم نیست این تشخیص بر اساس چه ضابطه‌ای صورت می‌گیرد؟

آقای کدخدائی - تشخیص با سازمان محیط زیست است، ولی تصویب ضوابط با هیئت وزیران است.

آقای سوادکوهی - بسیار خوب، پس باید در این ماده ضابطه‌ای برای آن تعیین گردد؛ ضوابطی که مشخص کند که فلان امور، امور تخریبی یا آلودگی غیر قابل جبران است. این تأکید برای آن است که گاهی اگر در آیین‌نامه یا ادعای تخریب و آلودگی که از سوی سازمان حفاظت محیط زیست مطرح می‌شود، کسی اشکالی وارد کرد، قاضی رسیدگی‌کننده معیاری در ارتباط با تخریب و آلودگی غیر قابل جبران تالاب‌ها در اختیار داشته باشد تا بتواند بر اساس آن معیار قانونی در خصوص تحقق جرم تخریب و آلودگی حکم صادر نماید. ببینید، به نظر من تا الآن بحث این‌گونه پیش رفته است که شما می‌گویید ماده (۱)، عین عبارت قانون اساسی را ذکر کرده و تنظیم آیین‌نامه جلوگیری از تخریب و آلودگی را نیز بر عهده‌ی سازمان حفاظت محیط زیست قرار داده است. سؤال من این است که تنظیم آیین‌نامه با چه معیاری صورت می‌گیرد؟ می‌گویید که سازمان محیط زیست معیار را نیز خودش تعیین می‌کند. آیا کسی می‌تواند نسبت به آلودگی و تخریب تالاب‌ها طرح دعوا و اعلام جرم نماید؟ می‌گویید بله، مطابق ماده (۴) اگر سازمان حفاظت محیط زیست شکایت کرد، آن اتهام قابلیت رسیدگی دارد. من می‌گویم با چه معیاری عنوان مجرمانه نسبت به این شکایت صدق می‌کند؟

آقای کدخدائی - با معیار قانون.

آقای سوادکوهی - شما می‌گویید که تخریب و آلودگی یک مفهوم کلی است و همه یک برداشتی از آن خواهند داشت.

آقای کدخدائی - نه آقای دکتر، این‌طور نیست.

آقای سوادکوهی - به موجب اصل (۳۶) قانون اساسی، جرم‌انگاری باید به موجب قانون و مشخص باشد. من می‌خواهم عرض کنم مجموعه‌ی این موارد، این نگرانی را ایجاد می‌کند که چون آلودگی و تخریب تالاب‌ها در ماده (۱) جرم‌انگاری شده است، باید کاملاً در قانون تعریف و مشخص شود. از طرفی، قانون اساسی هم عنوان کلی «تخریب غیر قابل جبران» را جرم قلمداد نکرده است، اما الآن این مصوبه می‌خواهد آن را جرم تلقی کند؛ بنابراین اجازه بدهید به این دلایلی که عرض کردم، از این جهت نسبت به ماده (۱) و اشکالی که بر آن وارد کردم، باقی بمانم.

آقای کدخدائی - خیلی خوب، متشکر. آقای دکتر ابراهیمیان، شما فرمایشی دارید؟

آقای ابراهیمیان - فقط این را می‌خواستم عرض کنم که در مورد تخریب منابع طبیعی و مراتع هم، همین‌طوری است.

آقای مؤمن - بله، همین است.

آقای ابراهیمیان - در آنجا هم مأموران سازمان جنگل‌ها و مراتع، طی یک برگه گزارش تخلف را ارائه می‌دهند، بعد اگر این گزارش، مورد اختلاف واقع شد، موضوع به کارشناسان و مراجع مربوطه ارجاع می‌شود.

آقای کدخدائی - بسیار خوب. آقایان بزرگوارانی که ماده (۱) و تبصره‌ی آن را مغایر شرع می‌دانند، بفرمایند. آقایانی که ماده (۱) و تبصره‌ی آن را از هر جهت، مغایر قانون اساسی می‌دانند، اعلام نظر بفرمایند. یک رأی.

منشی جلسه - «ماده ۲- سازمان مکلف است نیاز آبی زیست‌محیطی تالاب‌ها را تعیین و وزارت نیرو مکلف است ضمن تدوین و اجرای برنامه مدون نسبت به تخصیص و تأمین آن اقدام نماید.

ماده ۳- وارد کردن گونه‌های گیاهی و جانوری غیربومی مضر به تالاب‌ها ممنوع می‌باشد. فهرست گونه‌های مذکور توسط سازمان تعیین و هر دو سال یک بار بازنگری و منتشر می‌شود.

ماده ۴- اشخاص حقیقی و حقوقی متخلف از احکام این قانون و مقررات مصوب پس از اقامه دعوا توسط سازمان، علاوه بر توقف فعالیت و جبران خسارات وارده، حسب تشخیص مرجع قضایی به پرداخت جریمه به میزان سه تا پنج برابر خسارات وارده و در صورت تکرار، علاوه بر جبران خسارات به پرداخت جریمه به میزان شش تا هشت برابر خسارات وارده محکوم می‌شوند.

تبصره ۱- درآمدهای ناشی از اجرای وصول جریمه‌ها و خسارات موضوع این قانون طی ردیف درآمدی جداگانه که در قانون بودجه هر سال مشخص می‌شود، به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز و معادل صد درصد (۱۰۰٪) آن با پیش‌بینی در قوانین بودجه سنواتی به منظور جبران خسارت وارده و حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب‌ها در اختیار صندوق ملی محیط زیست قرار می‌گیرد.

تبصره ۲- سازمان در اجرای این قانون، از پرداخت هزینه دادرسی معاف می‌باشد.

ماده ۵- دولت مکلف است اعتبارات مورد نیاز برای اجرای طرح‌های لازم جهت تحقق اهداف این قانون را در بودجه‌های سنواتی سالیانه‌ی دستگاه‌های ذی‌ربط پیش‌بینی نماید.»

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشگده شورای نگهبان) - ماده (۵) در لایحه‌ی مصوب هیئت وزیران نبوده است.

آقای کدخدائی - ماده (۵) در رابطه با چیست؟

منشی جلسه - تکلیف دولت به پیش‌بینی اعتبارات مورد نیاز [برای اجرای طرح‌های لازم جهت تحقق اهداف این مصوبه در بودجه‌ی سنواتی].

آقای مدرسی‌یزدی - به هر حال، چون این لایحه را خود دولت تهیه کرده است، باید خودش این پیش‌بینی را انجام می‌داد دیگر.

آقای کدخدائی - حالا این ماده، موضوع را به صورت کلی مطرح کرده است؛ گفته است دولت اعتبارات مورد نیاز را در بودجه‌های سنواتی بیاورد دیگر. خب، آقایان فقهای معظمی که این مصوبه را از هر جهت مغایر شرع می‌دانند، اعلام نظر بفرمایند. آقایانی هم که این مصوبه را از هر جهت مغایر قانون اساسی می‌دانند، اعلام نظر بفرمایند.^(۱)

۱. نظر شماره ۹۶/۱۰۰/۸۷۷ مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۸ شورای نگهبان: «عطف به نامه شماره ۹۲/۷۹۲۴ مورخ ۱۳۹۶/۲/۹، لایحه حفاظت، احیاء و مدیریت تالاب‌های کشور مصوب جلسه مورخ چهارم اردیبهشت‌ماه یکهزار و سیصد و نود و شش مجلس شورای اسلامی در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳ شورای نگهبان مورد بحث و بررسی قرار گرفت که مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.»

لایحه معاهده معاضدت دوجانبه در امور کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری کره

آقای کدخدائی - خب حاج آقا، دستور بعدی را هم بخوانیم؟ دو تا مصوبه‌ی دیگر باقی مانده است.

آقای مدرسی یزدی - چیزی نیست. یکی از آنها در مورد مالیات‌ها [= طرح تنقیح قوانین مالیاتی کشور، مصوب ۱۳۹۶/۱/۳۰ مجلس شورای اسلامی] است.

آقای کدخدائی - خب، این مصوبات را نمی‌خواهید بررسی کنید؟

آقای مدرسی یزدی - چرا باید بررسی کنیم؛ چون ممکن است بعضی از آنها خلاف شرع باشد.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده‌ی شورای نگهبان) - لایحه‌ی معاضدت با کره را هم داریم. **آقای مدرسی یزدی -** نه، منظور من آن مصوبه‌ای است که برخی از قوانین را الغا کرده است. **آقای کدخدائی -** همین لایحه‌ی معاضدت را بخوانید.

منشی جلسه - معمولاً آقایان این موافقتنامه‌ها را [در خارج از جلسه‌ی شورا و پیش از جلسه] ملاحظه می‌کنند.

آقای مدرسی یزدی - آقای دکتر، چرا این را می‌خوانید؟

منشی جلسه - به ترتیب دستور جلسه است دیگر.

آقای کدخدائی - لایحه‌ی معاضدت طبق دستور جلسه، قبل از آن [طرح تنقیح قوانین مالیاتی کشور] است.

منشی جلسه - «لایحه معاهده معاضدت دوجانبه در امور کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری کره».^(۱)

۱. لایحه معاهده معاضدت دوجانبه در امور کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری کره در تاریخ ۱۳۹۵/۷/۱۸ به تصویب هیئت وزیران رسید. این لایحه، پس از ارسال به مجلس شورای اسلامی، نهایتاً در تاریخ ۱۳۹۶/۲/۴ به تصویب نمایندگان رسید و پس از آن، مطابق با روند قانونی پیش‌بینی شده در اصل (۹۴) قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۲۱۳/۷۹۴۲ مورخ ۱۳۹۶/۲/۹ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان این مصوبه را در مرحله‌ی اول رسیدگی در جلسات مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۳ و ۱۳۹۶/۲/۲۰ بررسی کرد و نظر خود مبنی بر مغایرت ماده (۵) این مصوبه با موازین شرع را طی نامه‌ی شماره ۹۶/۱۰۰/۱۰۳۵ مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۳ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد. در نهایت، با اصرار

آقای اسماعیلی - می‌خواهید بررسی اینها را امروز تمام کنید؟

آقای کدخدائی - فقط همین دو تا مصوبه است.

منشی جلسه - معمولاً آقایان این‌گونه مصوبات را در خانه می‌بینند.

آقای کدخدائی - حالا شما [در مجمع مشورتی فقهی] به این لایحه‌ی معاضدت ایرادی

داشتید؟ همان ایرادهای همیشگی مان به لوائح معاضدت^(۱) را به این مصوبه هم وارد می‌دانید؟

آقای شب‌زنده‌دار - بله، همان ایراد کلی همیشگی را دارد. البته ما [در مجمع مشورتی فقهی

قم] فرصت نکردیم همه‌ی مواد این مصوبه را بررسی کنیم.

آقای سوادکوهی - این ماده (۳)^(۲) که درباره‌ی «مرجع مرکزی» است، ایراد دارد.

آقای کدخدائی - حاج آقا، می‌خواهید همان ایراد کلی همیشگی مان را اعلام بکنیم یا نه،

→

مجلس شورای اسلامی بر ماده (۵) مصوبه‌ی خود، این مصوبه بر اساس اصل (۱۱۲) قانون اساسی برای حل اختلاف به مجمع تشخیص مصلحت نظام ارسال شد. بررسی این مصوبه در تاریخ ۱۳۹۶/۸/۱۳ در دستور بررسی مجمع تشخیص مصلحت نظام قرار گرفت و نظر مجلس، موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.

۱. شورای نگهبان، تاکنون در موارد متعدد، موافقتنامه‌های قضایی از جمله موافقتنامه‌های مربوط به معاضدت قضایی را مغایر با موازین شرع اعلام کرده است. به عنوان نمونه، در بند (۱) نظر شماره ۹۴/۱۰۲/۵۰۴۲ مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۳ شورای نگهبان راجع به لایحه تشریفات (پروتکل) انتقال محکومین به حبس الحاقی به موافقتنامه معاضدت قضایی متقابل در امور کیفری بین دولت جمهوری اسلامی ایران و دولت ترکمنستان آمده است: «۱- همان‌گونه که در موافقتنامه‌های مشابه اظهار نظر شده است، این لایحه از این جهت که اطلاق برخی از مواد آن، از جمله بندهای (۳) و (۴) ماده (۸) و بند (۲) ماده (۱۱)، اعمال مقررات غیر منطبق با موازین شرعی دولت طرف متعاقد را لازم‌الاجرا دانسته و نیز بعضی مواد آن، مستلزم تأیید صحت قوانین و صحت آیین دادرسی قوه قضائیه کشور ترکمنستان و نیز ارجاع کارهای قضایی به دادگاه‌های کشور طرف متعاقد می‌باشد که خود موجب اثر دادن بر احکامی است که در آن دادگاه‌ها، ولو بر خلاف ضوابط اسلامی صادر می‌گردد، خلاف موازین شرع شناخته شد.»

۲. ماده (۳) لایحه معاهده معاضدت دوجانبه در امور کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری کره، مصوب ۱۳۹۶/۲/۴ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۳- مرجع مرکزی

۱- هر طرف یک مرجع مرکزی برای انجام یا دریافت درخواست‌ها از نظر این معاهده تعیین خواهد نمود. مرجع مرکزی برای جمهوری اسلامی ایران، وزیر دادگستری خواهد بود. مرجع مرکزی برای جمهوری کره، وزیر دادگستری یا مقامی رسمی خواهد بود که از سوی آن وزیر تعیین شده است.

۲- در راستای اهداف این معاهده، مراجع مرکزی از طریق مجاری دیپلماتیک یا به طور مستقیم با یکدیگر ارتباط برقرار خواهند نمود.»

می‌خواهید همه‌اش را بخوانید؟

آقای شب‌زنده‌دار - فقط همین که قضای آن کشور را معتبر دانسته، خلاف شرع است.^(۱)

آقای یزدی - خب، ماده واحده آن را مقید به رعایت اصل (۷۷) و اصل (۱۳۹) کرده است.^(۲)

آقای کدخدائی - حاج‌آقا، این لایحه‌ی معاهده‌ی معاضدت قضایی بین ایران و جمهوری کره، از همان مواردی است که معمولاً قضای کشورهای غیر اسلامی را می‌پذیرد.

آقای مؤمن - نه، این یکی فرق دارد.

آقای کدخدائی - فرق دارد؟

آقای مؤمن - این ایرادی ندارد.

آقای کدخدائی - خب، پس حضرت‌عالی نظرتان را بفرمایید؛ چون حاج‌آقای شب‌زنده‌دار می‌فرمایند این مصوبه هم همان ایراد را دارد.

آقای شب‌زنده‌دار - نه، فرق دارد، ولی در عین حال، همان ایراد را هم دارد.

آقای مؤمن - حالا معلوم نیست که ایراد داشته باشد. شما هم که در [مجمع مشورتی فقهی] قم آن را بررسی نکرده‌اید.

آقای شب‌زنده‌دار - چرا؛ یک بخشی از آن را بررسی کردیم.

آقای مؤمن - ببینید؛ تکلیف این مصوبه‌ی بزرگ‌تر [= طرح تنقیح قوانین مالیاتی کشور] را روشن کنید که ما آن را کنار بگذاریم. بعداً به بررسی این هم می‌رسیم.

آقای کدخدائی - در مورد آن طرح تنقیح، آقایان در مرکز تحقیقات می‌فرمایند که ما چند تا ایراد به آن مصوبه داریم. باید بخوانیم تا ببینیم ایرادشان چیست.

آقای مدرسی یزدی - بخوانند.

۱. «معاضدت در این معاهده در مواردی که موجب تأیید قضای غیر شرعی طرف مقابل گردد، خلاف شرع می‌باشد.» نظر کارشناسی مجمع مشورتی فقهی شورای نگهبان، شماره ۹۶/ف/۱۱۳ مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۱، قابل مشاهده در نشانی زیر: yon.ir/5jlck

۲. ماده واحده لایحه معاهده معاضدت دوجانبه در امور کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری کره، مصوب ۱۳۹۶/۲/۴ مجلس شورای اسلامی: «ماده واحده- معاهده معاضدت دوجانبه در امور کیفری بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری کره مشتمل بر یک مقدمه و بیست و سه ماده به شرح پیوست تصویب و اجازه مبادله اسناد آن داده می‌شود.

تبصره- رعایت اصول هفتاد و هفتم (۷۷) و یکصد و سی و نهم اصل (۱۳۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در اجرای این معاهده الزامی است.»

آقای کدخدائی - آن طرح، در دستور بعدی است؛ متنها چون لایحه‌ی معاضدت، قبل از آن [طرح تنقیح قوانین مالیاتی] در دستور بود، ما اول آن را مطرح کردیم.

آقای مؤمن - خیلی خوب.

آقای جنتی - آقای شب‌زنده‌دار، مجمع مشورتی فقهی قم اظهار نظری نکرده‌اند؟

آقای شب‌زنده‌دار - راجع به لایحه‌ی معاضدت؟

آقای یزدی - حالا اجازه دهید اول این ماده واحده را به ترتیب دستور جلسه بخوانند.

آقای مؤمن - نخیر، این لایحه چیزی نیست.

آقای شب‌زنده‌دار - آن یکی [= طرح تنقیح قوانین مالیاتی کشور] را بررسی نکردیم، ولی

لایحه‌ی معاضدت بررسی شده است. البته همه‌ی آن بررسی نشد و فقط بخشی از آن بررسی شد. فرصت نشد که تمامش را بررسی کنیم. حالا می‌خواهید بگذارید که راجع به این لایحه بعداً اظهار نظر کنیم.

آقای جنتی - بله، بگذارید مجمع مشورتی فقهی هم آن را کامل بررسی بکنند، بعداً اظهار نظر کنیم.

آقای مؤمن - خیلی خوب، باشد.

آقای کدخدائی - هر دوتای آنها بماند؟

آقای جنتی - بله دیگر.^(۱)

۱. بررسی این مصوبه در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۰ شورای نگهبان ادامه یافته است.

طرح تنقیح قوانین مالیاتی کشور

منشی جلسه - «طرح تنقیح قوانین مالیاتی کشور»^(۱).

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - ما این مصوبه را [در مجمع مشورتی حقوقی پژوهشکده‌ی شورای نگهبان] بررسی کردیم.

آقای مدرسی یزدی - ممکن است جایی از آن خلاف شرع باشد؟

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - ما یک ایرادهای دیگری [در خصوص مغایرت با قانون اساسی] به آن گرفتیم.

آقای مدرسی یزدی - چه ایرادهایی گرفته‌اید؟

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - چون برخی قوانین را الغا کرده‌اند، چهار، پنج نوع ایراد به آن وارد است که حالا مطرح می‌شود تا آن را بررسی کنید.^(۲)

آقای کدخدائی - آقایان [کارشناسان مجمع مشورتی حقوقی] می‌فرمایند که چند تا ایراد به این مصوبه دارند. باید بخوانیم تا ببینیم ایرادشان چیست.

آقای مدرسی یزدی - بخوانند.

آقای مؤمن - نخیر، این ایرادی ندارد.

آقای مدرسی یزدی - حالا به این هم باید توجه بشود که بعضی از آن قوانینی را هم که در این مصوبه الغا کرده‌اند، ممکن است از جنبه‌ی شرعی اشکال داشته باشد. ولو حالا این مصوبه در مورد مالیات است، ولی مثلاً اگر در قانونی قبلاً مالیات از برخی چیزها را استثنا کرده بودند و مقرر کرده بودند که از آنها مالیات نگیرند، ولی حالا [با الغای آن قانون] بخواهند از آنها مالیات بگیرند، ممکن است ایراد داشته باشد.

۱. طرح یک‌فوریته تنقیح قوانین مالیاتی کشور در تاریخ ۱۳۹۶/۱/۳۰ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. این مصوبه، مطابق با روند قانونی پیش‌بینی شده در اصل (۹۴) قانون اساسی، طی نامه‌ی شماره ۳۷/۷۹۵۳ مورخ ۱۳۹۶/۲/۹ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان پس از بررسی این مصوبه در جلسات مورخ ۱۳۹۳/۲/۱۳ و ۱۳۹۶/۲/۲۰، نظر خود مبنی بر عدم مغایرت این مصوبه با موازین شرع و قانون اساسی را طی نامه‌ی شماره ۹۶/۱۰۰/۹۸۵ مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۰ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

۲. نظر کارشناسی مجمع مشورتی حقوقی (پژوهشکده شورای نگهبان)، شماره ۹۶۰۲۰۱۵ مورخ ۱۳۹۶/۲/۱۹، قابل مشاهده در نشانی زیر: yon.ir/gGi7r

آقای مؤمن - نه، این مصوبه بر عکس است؛ از آنهایی که قبلاً مالیات می گرفتند، حالا می گوید دیگر نگیرند. بحث این مصوبه، الغای مالیات است.

آقای مدرسی یزدی - نه، مواردی هست که گفته اند دیگر از آنها مالیات نگیرند، اما ممکن است مواردی هم باشد که قبلاً گفته اند که از آنها مالیات نگیرند، ولی الآن قانون بگوید بگیرند.

آقای مؤمن - نه، برعکس است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، عکس آن معمولاً نیست.

آقای مدرسی یزدی - معمولاً چیست؟

آقای مؤمن - موضوع این مصوبه، الغای مالیات است.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - اگر در این مصوبه چیزی الغا شده، معافیت‌های مالیاتی بوده که الغا شده است.

آقای مدرسی یزدی - همان را عرض می‌کنم. برخی از معافیت‌ها الغا شده است. آن وقت، حالا عموم قوانین دیگر شامل آن می‌شود.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - نه، ببینید؛ این مصوبه دو تا ضمیمه دارد. آن ضمیمه‌ها جزء قانون نیست. دو تا ضمیمه دارد که یکی از آنها قوانین منقضی شده است که اصلاً تاریخ اعتبار آنها گذشته است ...

آقای مؤمن - خب، این که هیچ.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله، یکی دیگر هم نسخ صریح برخی قوانین است که با این مصوبه، آنها را کنار گذاشته‌اند.

آقای مدرسی یزدی - آنها که هیچ؛ وضعیت آن قوانینی را که الآن الغا کرده‌اند، بگویید.

آقای رهپیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - خب، اینها با این مصوبه دارند قوانین را تنقیح می‌کنند؛ می‌گویند که این بیوست، نسخ ضمنی برخی قوانین گذشته است؛ یعنی اینها در قوانین مختلف نسخ ضمنی شده‌اند.^(۱)

۱. ماده واحده طرح تنقیح قوانین مالیاتی کشور، مصوب ۱۳۹۶/۱/۳۰ مجلس شورای اسلامی: «ماده واحده - به موجب این قانون، احکام مالیاتی قوانین به شرح پیوست لغو می‌گردد. تبصره ۱ - متن منقح موضوع این قانون بر اساس بند (۵-۱) ماده (۳) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور، مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ جهت انتشار به روزنامه رسمی ارسال می‌گردد.

آقای مدرسی یزدی - یعنی قبلاً نسخ شده‌اند؟

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله، قبلاً نسخ ضمنی شده است و الآن نمایندگان آمده‌اند اینها را فهرست کرده‌اند. در واقع، این مصوبه، تنقیح قوانین است.

آقای مدرسی یزدی - خب، چرا مجلس دوباره رأی داده است؟!

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - خب دارند با این کار، قوانین را تنقیح می‌کنند؛ چون این مواد نسخ شده لابه‌لای قوانین بوده است.

آقای مدرسی یزدی - به هر حال، این کار یعنی مجلس دوباره رأی داده است.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله دیگر، مجلس به نسخ این قوانین، دوباره رأی داده است و آنها را در اینجا فهرست کرده‌اند.

آقای مدرسی یزدی - ما فکر کردیم شبهاتی در مورد آنها بوده است که به این مصوبه رأی داده‌اند.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - بله، این قوانین نسخ صریح نبوده است؛ لذا مجلس خواسته است بگوید که ما تکلیف آن قوانین منسوخ ضمنی را یک‌دفعه در این مصوبه معلوم می‌کنیم.

منشی جلسه - بله.

آقای ره‌پیک (رئیس پژوهشکده شورای نگهبان) - متها از جهت روش و شکل، پنج، شش تا نکته هست که آقایان اعضا باید راجع به آن نظر بدهند.^(۱)

→

تبصره ۲- فهرست قوانین منقذی و منسوخ صریح، به ضمیمه این قانون اعلام می‌گردد.
۱. بررسی این مصوبه، در جلسه مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۰ شورای نگهبان ادامه یافته است.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای مد ظله العالی

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۹۲/۸/۸)

«یکی از چیزهایی که شاید بنده قبلاً هم عرض کرده‌ام... انتشاره‌اکرات شورا است. این خیلی چیز خوبی است... فرض نفرمایید در قانون مجازات ماده چندم این قانون، ممکن است دو نظر مخالف یا سه نظر مخالف وجود داشته باشد. خیلی خوب است که در انتشاره‌اکرات، این نظرات مخالف ذکر شود... یعنی این می‌شود یک مستندی، این یک سابقه‌ای است. این سوابق مهم است. اینکه مثلاً شورای نگهبان بتواند در سال هزار و چهارصد و فلان بگوید که این حکم و این بنا مثلاً در نگاه سال پیش در شورای نگهبان بحث شد و این حرف‌ها گفته شد و این نظر از بحث‌ها درآمد، خود این یک مستند و یک پشتوانه تقویت علمی است برای آرای شورا. بنابراین انتشاره‌اکرات هم به نظر من خیلی خوب است.»

بزهشکده شورای نگهبان

آدرس: تهران، خیابان شهید سپهبد قرنی،

کوچه شهید دهقانی‌نیا (خسرو سابق)، پلاک ۱۲

صندوق پستی: ۱۴۶۳-۱۳۱۴۵

تلفکس: ۰۲۱-۸۸۳۲۵۰۴۵

info@shora-rc.ir

www.shora-rc.ir